Bugün 16 sahife

AKŞAM

Bugün 16 sahife

Sene 21 — No. 7241 — Fiati her yerde 5 kuruş | SALI 13 Kânunuevvel 1938 | Telefon: Başmuharrir: 20565 — Yazı işleri: 20765 — İdare: 20681 — Müdür: 20497

Reisicümhur İnönü dün Karabük inşaatını gezdi

İnönü buradan sonra Çerkeş kazasına giderek halkla temaslarına devam etti

Reisicümhur geceyi Sumucakta geçirdi

Reisicümhur İsmet İnönü halk arasında

Çerkeş 12 (Hususî) — Reisicümhur İsmet İnönü geceyi Karabükte, trende geçirdiler. Sabahın alaca karanlığında bütün Karabük amele ve köylü ile dolmuştu. Herkes Reisicümhuru görmek istiyor.

Tam saat sekizde İnönü vagonundan çıkarak istasyonda selâm resmini ifa eden bir müfreze askeri teftiş etti. Bundan sonra tekrar trene binilerek ağır demir sanayii fabrikasına gidildi.

Amele iş başında.. Fabrikada büyük bir faaliyet göze çarpıyor..

İnönü fabrikaya girerken Sümerbank umum müdürü B. Nurullah Esada sordu:

— Buranın amelesi nereden?

— Her yerden efendim, İstanbuldan da çok var.

Reisicümhur önümüze çıkan büyük tesisatı göstererek:

— Burası neresidir?

— Kok deposu, 2000 ton kok alıyor.

— İçeriye gireceğiz değil mi?

Nurullah Esad:

— Şayet, yorulmazsanız efendim, dedi.

(Devamı 10 ncu sahifede)

Tasarruf ve yerli mallar haftası

Dün Başvekilin mühim bir nutkile açıldı

Başvekil nutkunda dahilî kudretimizi ve haricî politikamızı etraflı bir surette izah etti

Ankara 12 (A.A.) — Başvekil B. Celâl Bayar bugün saat 17 de Halkevinde söylediği bir nutukla Dokuzuncu yerli mallar ve artırma haftasını açmıştır.

Bu münasebetle Halkevinde yapılan toplantıda Dahiliye Vekili ve Parti genel sekreteri Refik Saydam ile Vekiller, mebuslar, devair rüesası ile Vekâletler ileri gelenleri, yerli ve ecnebi matbuat mümessilleri ve kalabalık bir halk kütlesi hazır bulunmakta idi.

Merasime İstiklâl marşile başlanmış ve bunu takiben kürsüye gelen Başvekil B. Celâl Bayar sık sık sürekli alkışlarla karşılanan nutkunu söylemiştir.

Nutkun metni aşağıdadır:

Başvekilin nutku

Sayın vatandaşlarım,

Cihan krizi dünyayı sarsıp bizim hududlarımıza girdiği zaman, yani 1929 sonlarında, tediye müvazenemizi korumak için bazı iktisadî tedbirler almak mecburiyetini duymuştuk. Bu tedbirlerimizin tatbikinde, büyük milletimize rehber ve mürşit olmak vazifesini de, millî iktisad ve tasarruf cemiyetine vermiştik. O gündenberi, millî iktisad ve tasarruf cemiyetimiz, bu önemli vazifesini ifada hepimizin şükranına lâyık surette dirayet göstermiştir.

Bilâhare ulusal ekonomi ve arttırma kurumu ünvanını alan bu cemiyetin yüksek himayesi de, ebedî Şefimiz Atatürkün üzerlerinde bulunuyordu. Millî iradenin kaynağı olan ebedî Şefimizin, her işte olduğu gibi, millî iktisad ve tasarruf cemiyetinde de

Tasarruf ve yerli mallar haftasını mühim bir nutukla açan Başvekil B. Celâl Bayar

rehberlikleri mevcuttu. Bugün kendilerinin zıyaı hicranı içindeki ilk celsemizi açıyoruz.

Atatürkü sevmek millî ibadettir

Atatürkü anmak, Atatürkten bahsetmek hepimiz için ruhî bir ihtiyaçtır. Fakat, bu muazzam varlık huzurunda söz söylemek kadar güç birşey tasavvur olunamaz. Bir çok güzide

(Devamı 11 nci sahifede)

Bütün İtalyan gazeteleri Fransanın fedakârlıkta bulunmasını istiyorlar

Fransız gazeteleri ise "Bir karış yer vermeyiz„ diyorlar

Roma 12 (A.A.) — Dün Tunus meselesi hakkında hiçbir nümayiş yapılmamıştır. Gazeteler, Fransadan fedakârlıklarda bulunmasını istemekte devam etmektedir. Maamafih İtalyanın ne istemekte olduğunu tasrih etmemektedirler.

Corriere della Sera, İtalyanın emellerile B. Çambörleyn'in yakında Romaya yapacağı ziyaret arasında bir yakınlık görmektedir. Bu gazete, yapılacak müzakereler neticesinde, İtalyanın Akdeniz ve Süveyş kanalı üzerindeki iddialarının muhik olduğunun kabul ve teslim edileceğini» ümid etmektedir.

Pariste yeni bir nümayiş

Paris 12 — İtalyanların Korsika ve Tunus üzerinde ileri sürdükleri taleplere karşı Fransada yeni nümayişler yapılmıştır. Hükûmetin tezahüratı menettiği hakkındaki emir, kendilerine vaktinde tebliğ edilmediği için birçok eski muharipler grupu, saat on beşte Etoile meydanında bir alay teşkil etmişler ve Marseyyezi ve Korsika millî şarkılarını söyliyerek geçmişlerdir.

Fransız gazetelerinin makaleleri

Paris 12 — Gazeteler İtalyanın is-

(Devamı 10 uncu sahifede)

Dikkatler:

Tiyatro binası

— İstanbul Şehir tiyatrosu çok inkişaf etti; fakat atsız süvari gibi!... Piyesleri, aktörleri, rejisörü, manevî tarafları var; maddî, lâkin zarurî ciheti, binası yok!...

— O da yapılacak.

— Fakat tasavvur bir an evvel kuvveden fiile çıkarılsa... Eğlence yerleri, bu meyanda sinemalar ucuzladı. Tiyatromuz, ancak güzel binasının inzımamile, üzerine yepyeni bir alâkayı celbedebilir.

Yaprak aşısı

Yazan:

BURHAN CAHİD

Mevsimin en güzel, en meraklı, en sürükleyici romanı

Yakında neşrine başlıyacağız.

Devlet şûrası Sürpagop işi hakkında da lüzumu muhakeme kararı verdi

Gerek otobüs, gerek Sürpagop meselesinde suiistimallere vasıta olanlar adliyece takib edilecek

Ankara 12 (A.A.) — Devlet şûrası umumî heyeti eski İstanbul Belediye reisi B. Muhiddin Üstündağ ile muavini B. Ekrem Sevencan arasından otobüs meselesinden dolayı haklarında mülkiye dairesince verilmiş olan lüzumu muhakeme kararına karşı serdedilen itirazı tedkik etmiştir. Umumî heyet bu itirazları reddeylemiş ve mülkiye dairesinin mucib sebeblerini yerinde bularak kararı tasdik etmiştir.

Diğer taraftan mülkiye dairesi Sürpagop mezarlığı işinden dolayı da vazife suiistimali suçu ile lüzumu muhakeme kararı vermiştir.

Gerek otobüs işinde, gerek mezarlık şeraitinin tesbitinde memurin hükûmete nüfuz ve intisap beyanile dışarıda bazı suiistimallere vasıta olduklarından dolayı İstanbulda komisyonculuk eden Sabur Sami, Ada hanında aynı işle meşgul Kadri ve eski Belediye fen memurlarından ref hakkında takibat yapılmasının Adliye Vekâletine bildirilmesi yine umumî heyetçe kararlaştırılmıştır.

İçki güzel şeydir amma:

Masrafı olmasa, Saçması olmasa, Yalpası olmasa, Kızması olmasa, Sızması olmasa!...

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Okmeydanında bulunan cesed henüz esrarını muhafaza ediyor

Cesedi dün de birçok kimseler gördü, fakat kimse teşhis edemedi

Okmeydanında telsiz istasyonu altında Kalaycıbahçe deresi denilen yerde bir cesed bulunduğunu dün yazmıştık.

Cesed, Kamanto mezarlığının nihayetinde on beş metre kadar derinlikte bir dere içinde sırtüstü yatmış vaziyette bulunmuştur.

Cesette yapılan muayenede maktulün başında, biri şakakta, diğeri de biraz daha üst kısımda olmak üzere iki kurşun yarası görülmüştür. Bu kurşunlar beyni parçalayarak ölümü intaç etmiştir. Yine cesedin umumî vaziyeti bunun on gün kadar evvel buraya getirilip bırakıldığını göstermektedir. Yüzü çürümüş, etleri dağılmış olduğu için çehresini teşhise imkân yoktur. Üzerinde bir don, bir gömlek, ayak tarafında bir çift yemeni denilen ayakkabı bulunmuştur.

Cesedin olduğu yerden kaldırılınca sırtının altında ve yerde bir belkemeri görülmüştür. Bu alelâde bir bel kayışı değil, oldukça lüks bir kemerdir ve cesedin ayak ucunda bulunan yemenilerle bir tezad teşkil etmektedir. Cesed yirmi yaşlarında kadar tahmin edilmektedir. Kendisi müslümandır. Cesedin bulunduğu yerden Hasköy istikametine doğru yol üzeri tetkik edilince on beş metre kadar bir mesafe dahilinde kan izleri görülmüştür.

Ortada mevcut delillere nazaran bu delikanlının başka bir yerde öldürülerek bilâhare cesedinin Okmeydanına götürülüp bu dereye atıldığı anlaşılmaktadır.

Üzerinde sadece bir don ve gömlek bulunması işin içinde bir kadın macerası olduğu ve kendisi yatakta uyurken birdenbire tabanca ile öldürüldüğü zannını kuvvetlendirmektedir.

Dün yapılan tahkikatta cesedin parmak izi alınarak polis müdüriyeti daktiloskopi kısmında tetkik edilmiş ve bu adamın herhangi bir suretle zabıta parmak izi şubesinden geçmemiş olduğu anlaşılmıştır. Zabıta, şimdiye kadar kaybolduğu bildirilen eşhasın fotoğrafları ve verilen eşkâl üzerinde tetkikat yapmış fakat hiçbiri cesedin eşkâline uymamıştır.

Dün de cesed o civar halkına gösterilmişse de hiç kimse teşhis edememiştir. Bu vaziyet karşısında cesed morga kaldırılarak soğukhava deposunda halka teşhire başlanmıştır. Dün morgda kırk kişi cesedi görmüş ve o sırada bizzat morgda bulunan müddeiumumî muavini B. Feridun Baga bunları isticvap etmişse de cesedi tanıyan çıkmamıştır.

Cesette morgda otopsi yapıldığı takdirde, yaralar başta olduğundan cesedin kafasını parçalamak lâzımgelmektedir. Bu da cesedin çehresini büsbütün tanınmaz bir hale getirecektir. Dün cesede otopsi yapılmamıştır. Cesed bugün de teşhir edilecek ve sonra otopsi yapılacaktır.

Cesedin başka bir yerde öldürülüp buraya getirildiği anlaşıldığına nazaran cinayetin failleri bir kişiden fazladır.

Diğer taraftan cesedin yanında bulunan yemeniler üzerinde saman parçaları görülmüştür. Fakat bu yemenilerin cesede ait olmayıp zabıta ve adliyeyi şaşırtmak maksadile katiller tarafından oraya konulması ihtimali de göz önünde tutulmaktadır

İsmet İnönü bugün Çankırıya gidecek

Akşam seat 19 da Ankaraya dönecektir

Çerkeş 13 (Hususî muhabirimizden) — Reisicümhur İsmet İnönü, bugün Çankırıya giderek tedkikatta bulunacaktır. İsmet İnönünün bu akşam saat on dokuzda Ankaraya avdet etmeleri beklenmektedir.

Kitap meselesi

Maarif Vekâleti kitap satışı işini bizzat idare edecek

Ankara 12 (Telefonla) — Maarif Vekâleti Devlet kitapları mütedavil sermayesi hakkındaki kanunun üçüncü ve dördüncü maddelerini değiştiren bir kanun projesi hazırlamıştır.

Projenin hazırlanmasına sebeb satışta iskonto miktarının rağbeti çeker bir hadde olmaması yüzünden satıcı temininin müşkülleşmesidir. Maarif Vekâleti kitab satışı işinin müteahhit ile idaresinden müsbet netice almadığından memleketin muhtelif yerlerinde depolar kurarak satışı bizzat idare etmek kararındadır.

Demirdağ madeni gezildi

Nafia Vekili ve davetlileri Ankaraya dönüyorlar

Çetinkaya 13 (Hususî muhabirimizden) — Trenimiz dönüşte Divrikte 3 saat kaldı. Millî Müdafaa Vekili general Kâzım Özalp, Demirdağdaki demir madenleri işletmesini gezdi. İşletme müdürü B.. Yusuf tarafından verilen izahat alâka ile dinlendi. Madenden bu sene 67,000 ton demir cevheri istihsal edildi. 50,000 tonu Karabüke sevk edildi, gerisi de gönderilmek üzeredir.

Gelecek sene istihsali arttırmak için yeni büyük tesisat yapılacak, demirdağını Divriğe bağlıyacak havaî bir hat yapılacaktır.

Trenimiz, bu akşam saat on dokuzda Ankaraya varacaktır.

Tedavülden kalkacak paralar

Beş kuruşluk ve 100 paralık bronz bir kuruşluk nikel paralar ay başından sonra kullanılmıyacak

Tedavül etmekte olan beş ve iki buçuk kuruşluk bronz ve bir kuruşluk nikel paralar hakkında Maliye Vekâletinden vilâyete aşağıdaki telgraf gönderilmiştir:

1 Kânunusani 939 tarihinden itibaren tedavülden kaldırılacak olan bronz beş ve iki buçuk kuruşluklarla nikel bir kuruşluklar 2257 numaralı kanunun sekizinci maddesi mucibince bu tarih mebdei olmak üzere daha bir sene müddetle yani 1/1/940 tarihine kadar mal sandıklarile Cümhuriyet Merkez ve Ziraat bankaları tarafından kabul olunacaktır.

Keyfiyetin tebliği.

Bu emre göre önümüzdeki kânunusaninin birinci gününden itibaren yukarıda zikrettiğimiz paralar halk arasında kullanılmıyacaktır.

Büyük Millet Meclisinin dünkü toplantısı

Ankara 12 (A.A.) — Büyük Millet Meclisi bugün Refet Canıtez'in başkanlığında toplanarak ihtiyat zabitleri ve ihtiyat askerî memurları kanununun dördüncü maddesinin değiştirilmesine aid kanun lâyihasile, gümrük tarife cetvelinin 756 numarasına giren tazyik veya temyiz edilmiş ve metre mikâbı üzerinden gümrük resmine tâbi tutulmuş olan gazların safî siklet üzerinden resim veren eşyaya kıyasen mevzu bulundukları zarf ve ambalajlarının resimden muaf tutulmaları lâzımgeldiği hakkındaki tefsir mazbatasını ikinci müzakerelerini yaparak tasvib etmiştir.

Son dakika

Italyan talebleri Ingiltere aleyhine müteveccih değil

Roma gazeteleri Ingilterenin endişelerini teskine çalışıyorlar

Bir Italyan gazetesi Cibuti ve Fransız Somalisini Fransadan istiyor ve Fransa ile ihtilâf yalnız Akdenizde değildir diyor

Paris 13 — Romadan bildiriliyor: İtalyan siyasî mahafili, İtalyanın yeni talebleri münasebetile İngiliz efkârı umumiyesinde görülen aksülâmelden ve İngiliz - İtalyan dostluğunun bozulmasından endişededir. İtalyan matbuatı, büyük bir itidal göstermekte, İtalyan taleblerinin İngilterenin Akdenizdeki vaziyetine müteveccih olmadığını temine çalışmaktadır.

Faşist mahafilinde iki noktai nazar belirmektedir. Bir kısım faşist mahafili, İtalyanın fazla isteklerde bulunduğunu, diğer kısmı az bir şey koparmak için fazlasını istemek lâzımgeldiğini beyan ediyorlar.

İtalyanlar Cibutiyi ve Fransız Somalisini istiyorlar

Roma 13 (A.A.) — Giornale d'İtalia gazetesi Fransız - İtalyan meselelerini tekrar ele alarak diyor ki:

«İtalya, Cibuti, Fransız Somalisi meselesinin katî ve cezrî olarak hallini istiyor. İtalya, bu meseleyi ileri sürmekte tamamile haklıdır. Hususileki, 1935 den sonra Fransa Cibutiyi İtalyan imparatorluğu aleyhinde bir âlet olarak kullanmaya başlamıştır. Cibuti, Fransızların idaresi altında İtalyaya karşı hareket eden bütün Habeş muhacirlerinin bir toplantı yeri halini almıştır. Fransız Somalisi bütün İtalyan menfaatlerine karşı daimî bir tehlike teşkil ediyor. Tıpkı, İtalyan - İngiliz münasebetleri gibi İtalyan - Fransız münasebetleri de bugün yalnız Akdenize değil, Kızıl denize ve Hint denizine de şamildir.

B. Çambörleyn bugün mühim bir nutuk söyliyecek

Ingiliz Başvekili, Fransa İtalyanın tecavüzüne uğrarsa Ingilterenin kendisine yardım için bir teahhüdü olmadığını söyledi

Londra 13 — İngiliz Başvekili B. Çambörleyn, bugün ecnebi muhabirler tarafından verilecek olan ziyafette mühim bir siyasî nutuk irad edecek İngilterenin son hâdiseler karşısında siyasetini izah edecek, beynelmilel bir uzlaşmaya varmak hususundaki niyetini teyid etmekle beraber totaliter devletlere de hüsnüniyet göstermelerini ihtar edecektir.

B. Hitler bu ziyafette hazır bulunmak için Londrayaya fevkalâde bir memur göndermiştir. Mareşal Göringin organı olan Nasyonal Çaytung gazetesinin B. Çambörleyn tarafından bugün söylenecek olan nutkun mevsimsiz ve lüzumsuz olduğu yazılması İngilterede asabiyet uyandırmıştır.

İngiltere, harbe girerse Fransaya yardım edecek mi?

Londra 13 — Dün Avam kamarasında vukubulan bir münakaşada Fransa İtalyanın bir tecavüzüne uğrarsa İngilterenin kendisine yardım edip etmiyeceğini hükûmetten sormuşlardır. B. Çambörleyn, bu suale şu cevabı vermşitir:

— Fransa ile aramızda mevcud olan paktlar ve muahedelerde böyle bir taahhüdümüz yoktur.

Mebuslar, B. Çambörleynden Romaya gittiği zaman yeni bir anlaşma yapılıp yapılmıyacağını sormuşlardır. Başvekil bu suale de şu cevabı vermiştir:

— Romaya müzakerede bulunmak için değil Mussolini ile şahsî temasta bulunmak için gidiyorum. İngiliz - İtalyan anlaşmasında mevcud olmıyan Süveyş ve İspanya meseleleri hakkında bir anlaşma olursa behemehal Avam Kamarasının tasvibine arzedilecektir.

B. Çambörleyn, başka bir suale Alman müstemlekeleri meselesinin resmen ortaya atılmadığını söylemiş, fakat Münihte gayri resmî bir şekilde görüşülüp görüşülmediği sualine de: «Buna dair birşey söyliyemem» cevabını vermiştir.

Kont Ciano Budapeşteye gidecek

Bir av partisine iştirak davetini kabul etti

Budapeşte 12 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre kont Ciano, naibi hükûmet amiral Horthy tarafından bir av partisine iştirak etmesi için yapılmış olan daveti kabul etmiştir. Birincikânun ayında Budapeşteye gelecektir.

Mareşal Fevzi Çakmak Ankaraya gitti

İki gündenberi şehrimizde bulunan genel kurmay başkanı Mareşal Fevzi Çakmak dün akşam Ankara ekspresine bağlanan hususî vagonla Ankaraya gitmiş, Haydarpaşa garında bir çok zevat tarafından uğurlanmıştır.

Filistinde vaziyet

Kudüs 12 (A.A.) — Pazar günü öğleden sonra askerî kıtalar hava kuvvetlerinin yardımile Kudüsün cenubu şarkisinde bir çete ile müsademe etmişlerdir. Bir İngiliz askeri yaralanmıştır. Nablus civarında muhtelif köylerde bu çeteye mensub olan 30 kişi tevkif edilmiştir.

Arablarla İngiliz askerleri çarpıştılar

Kudüs 12 (A.A.) — Beytüllahım civarında İngiliz askerlerile Arab partizanları arasında bir çarpışma olmuş ve bu çarpışmaya havadan tayyareler de iştirak etmiştir. Birisi asker olmak üzere bir kaç kişi yaralanmıştır. Bu havalide 31 kişi tevkif edilmiştir.

Vali ve Belediye reisi geldi

Ailesini almak ve Manisalılara vedâ etmek üzere bir kaç gün evvel Manisaya giden Vali ve Belediye reisi B. Lûtfi Kırdar dün akşam şehrimize avdet etmiştir.

Maliyede yeni tayin ve nakiller

Defterdar, muhasebe, varidat ve malmüdürleri arasında değişiklik yapıldı

Ankara 12 (Telefonla) — Maliye Vekâleti defterdar, muhasebe, varidat ve malmüdürleri arasında yeni nakıl ve tayinler yapmıştır. Bildiriyorum:

Defterdarlar arasında: Manisadan Cevdet Seyhana, Niğdeden Remzi Kayseriye, Ankara varidat müdürü Mustafa Manisaya, Muğladan Aziz Niğdeye, Seyhandan Halil Muğlaya defterdar tayin ve nakledilmişlerdir.

Malmüdürleri arasında: Yaylaktan Hikmet Karakoçana, Sarıyerden Nazım Saraya, Bor hususî idare tahsil memuru Arif Gölpazarına, Bordan Niyazi Reşadiyeye, Ürgüpten Sabri Bora, Çarşambadan Fazıl Sarıyere, Tireboludan Kemal Bayburda, Kangaldan Hasan Tahsin Menemene, Söğütten Fevzi Tosyaya, Afyondan Hamdi Söğüte, Havzadan Bahri İskilipe, Garzandan Kâmil Lâdiğe nakıl ve tayin edilmişlerdir.

Muhasebe müdürleri arasında: Mazgirtten Abdullah Afyona, İskilipten Mustafa Sıvasa nakledilmişlerdir.

Varidat müdürleri arasında: İstanbul Galata şubesi tahakkuk şefi Hasan Fahri Ankara varidat müdürlüğüne, Burdurdan İsmail Hakkı Bingöle, İstanbul Eyüp maliye şubesi tahakkuk şefi Nurettin Bursaya, Amasyadan Ahmed Şükrü Burdura, İzmir varidat kontrol memuru Mehmed Amasyaya, İstanbul tahakkuk şefi Azmi Boluya, Bursadan Ahmed Zeki Niğdeye, Niğdeden Hüsnü Orduya, Siirtten Halis Vana, Vandan Nüsret Siirde nakıl ve tayin edilmişlerdir.

Frankonun büyük taarruzu bekleniyor

Cerbere 13 (A.A.) — Hükûmetçi İspanyadan buraya gelen haberlere göre, Frankocuların büyük taarruzuna intizaren büyük bir faaliyet göze çarpmaktadır. Elde mevcut bütün askerleri ve hattâ polisleri hâmil kamyon kolları muhtelif cepheler istikametinde Barselona ve Madritten hareket eylemektedir.

Panama kanalı

Panama valisi kanalın genişletilmesini istiyor

Vaşington 12 (A.A.) — Panama kanalı valisi albay Ridley, Vaşingtona bir rapor göndererek kanalın büyük gemilerin ihtiyacatına tekabül edecek ve ticaretin inkişafına medar olacak tarzda büyültülmesi temennisinde bulunmuştur.

Raporda kanalın harp halinde daha iyi müdafaa edebilmek maksadile de büyültülmesi lâzım olduğu beyan edilmektedir.

Nicaragua'da ikinci bir kanal açılacağı tekrar mevzuubahsolmağa başlamıştır. B. Ruzveltin son kararları beklenilmektedir.

Bahsi müşterekte kazananlar

Ankara 12 (Telefonla) — Pazar gününü sonbahar at yarışlarında bahsi müştereke iştirak eden üç kişi hiç kimsenin üzerine para koymadığı bir ata oynamışlar, ve bu at birinci geldiğinden her biri 1600 er lira almışlardır. Şimdiye kadar çifte bahisten bu kadar kazanan olmamıştır.

Yunan kralının beyanatı

«Türk Yunan hududunda artık ordular bulunmuyor»

Paris 12 (A.A.) — «İntrensigeant» gazetesi, Londrada bulunmakta olan Yunan kralı Georges ile yaptığı bir mülâkatı neşrediyor. Kral ezcümle demiştir ki:

«Balkanlar bugün iyi bir misal olarak ele alınabilir. Türk - Yunan hududunda artık ordular bulunmıyor.

Yunanistan, Bulgaristanla da anlaşma yapmıştır. Ve Selânik anlaşması harbtenberi devam eden bir düşmanlık devrine nihayet vermiştir.

Balkanlar, şimdi, yetmiş milyonluk bir kütle teşkil etmektedir. Bunlar, bir harp takdirinde beş milyon kişilik bir ordu seferber edebilirler.

Kral, Yahudi meselesine de temas ederek, Yunanistanda böyle bir meselenin mevzuubahis olmadığını beyan etmiştir.

ŞEHİR HABERLERİ

AKŞAMDAN AKŞAMA

İstanbulda yeni devrin silueti

Tarih sahasında emsalsiz vukufu olan bir zatla geçen gün konuşuyorduk:

— Fatihin ne muazzam cesareti varmış... - diyordu. - Hayır, yalnız bu şehri fethetmek hususunda değil... Onu geçirdikten sonra, buranın manzarasını değiştirecek binalar yapmak cihetinde... Orada bir cami, burada bir saray, şurada bir imaret, ötede bir medrese, bir cami, bir cami, bir saray, bir saray daha... Ve halefleri onu takip ettiler... Bin senedenberi Bizansın kurduğu âbidelere rağmen, şehir, kısa bir zaman içinde, bir iki nesil içinde, Türk diyarı, manzarası oluverdi... Kubbelerin yanında minareler, minareler... Ve Türk üslûbunda minareler... Tâ uzaktan bakınca bile ilk nazarda şehrin kime ait olduğu anlaşılıyor...

***

Cümhuriyet rejimi, Bizanstan ve Osmanlılardan sonra buranın varisidir. Elbette onun da bu tarihî diyara kendi damgasını basması lâzımdı... Şehrin silueti üzerine, yeni medeniyetin mührü bir gün vurulacaktı.

Hamdolsun ki o gün geldi, çattı... Şükür kavuşturana!... Büyük imarların arifesinde olduğumuzu görüyoruz. Her gün her gazetede birkaç yazı birden intişar ediyor. Bunları karşılaştırarak dikkatle okuyoruz. Birkaç sene içinde neler olacağını hayalimizde canlandırıyoruz.

Bir cümleyle:

İstanbulda cümhuriyetin silueti meydana çıkıyor.

İstanbula Fatih vaktile nasıl ilk Türk damgasını vurduysa, şimdi de yeni rejim, asrî ve medenî Türk manzarasını veriyor.

Deniyordu ki ve biz de diyorduk ki:

— Aman kimse Prost'a karışmasın... O nasıl isterse programını öyle yapsın...

Bu, pek doğruydu. Fakat ben kendi hesabıma şu endişeye de düşüyorum:

— Teknik noktasından belki bütün ehemmiyeti şehir dahili merkezlere, meydanlara, anayollara vermek icap edecek; sırf bedii ve iktısadî bakımdan iş görülecek... Halbuki bunun bir de milli propaganda ciheti olsa gerektir... İstanbula denizden bakan, karadan uzağa hayran kalıyor; fakat yaklaştığı nisbette inkisara uğruyor.. Karadan transit geçerler de öyle: Bir Sarab, türab Boğaziçi ki, yürekler acısı... Bir Galata ki, bir Sirkeci ki... Meşhed!... Tarihleri var, şöhretleri var; amma, ağyar herkes biliyor: «Bu mu imiş?» diyorlar; ve şayet eslâfın âbideleri olmasa, bizim kabiliyetimize şüpheli şüpheli bakacaklar...

Gazetelerde son çıkan malûmatı okuyunca, yüreğime serin su serpildi doğrusu: Boğazın Avrupa yakası bütün, yekpare şekilde, ilk ağızda tamamlanacak. Galata, Sirkeci limana sığmıyacak... Birkaç esaslı meydan, birkaç esaslı anayol bunları itmam ediyor.

Demek yalnız beledî, iktısadî cihetleri değil, ayni zamanda bu ilk tesir sahasının gözetilmiş olduğunu memnuniyetle görüyoruz.

Daha şimdiden yeni rejimin medenî damgası, - dimağlarımızda olan - İstanbul üzerine vurulmuş bulunuyor.

Hele şu Boğazı zindan eden yüksek duvarlar açılsın, Bebeğe, Bebekten öteye doğru bir gezinti yaparken

Eminönünde

Molozların temizlenmesi 4 günde bitecek

Eminönü istimlâk sahasındaki molozların temizlenmesi işi nihayet dört güne kadar bitirilecektir. Yapılan temizleme masrafı Belediye bütçesinden verilmekle beraber müteahhidlerden istenecek, aynı zamanda enkazı temizletmedikleri için kendilerinden para cezası alınacaktır.

Eminönü istimlâk işlerine gelince: Balıkpazarında Helvacı sokağında ve yıktırılan Valide Hanı arsasının arkasında bulunan bir hanın evvelce çatısı kaldırılmıştı. Bu binanın yıkılmak üzere olduğu anlaşılarak bir kazaya meydan vermemek için han bugünlerde Belediye vesaitile yıktırılacaktır.

Eski Selânik bonmarşesi sırasında bulunan binalar hakkındaki istimlâk kararının da bugünlerde mahkemeden alınarak yıktırma işlerine başlanacağı muhakkak görülüyor.

Denizbank ahçı, kamarot, garson için kurs açıyor

Denizbank, gelmiş ve gelecek olan yeni vapurlar için mütehassıs ahçı, garson ve kamarot yetiştirmek üzere kurs açmağa karar vermiştir. Bu münasebetle Avrupadan mütehassıs muallimler celbedilmektedir.

Kursa ilkmekteb ve tercihan orta mektep mezunları alınacaktır. Kurs talimatı hazırlanmaktadır. Yeni Galata Yolcu salonu için de Fransadan mütehassıs bir metr dotel celbi muvafık görülmüştür.

Parti kongresi

Önümüzdeki perşembe günü toplanıyor

Cümhuriyet Halk Partisi vilâyet kongresi önümüzdeki perşembe günü saat 11 de Vali ve Parti vilâyet başkanı Dr. B. Lûtfi Kırdar tarafından açılacaktır. Kongre reisliğine bir zat intihabından sonra encümenler seçilecek ve bu encümenlerde kaza kongrelerinden gelen dilekler münakaşa ve tedkik edilecektir.

Kongre iki gün sürecektir. Kongreden verilen kararlardan bir kısmı vilâyet ve Belediye bütçelerile tahakkuk edecektir. Doğrudan doğruya devlet bütçesile yapılacak işler de Parti genel sekreterliğine arzedilecektir. Aynı zamanda büyük Parti kurultayına iştirak edecek delegeler de seçilecektir. Vilâyet kongresi iki gün sürecektir.

İstanbulun ne İstanbul, dillere destan Bosfar'un ne Bosfor olduğunu hakkile göreceğiz ve: «Sahiden yaşadığımız yer bu cennet mi imiş!» diye şaşacağız... Bir Boğaz ki, ekseri yerleri, Arnavutköy tarzında açık ve manzaralı olacak... Yalnız bu yol bile, İstanbulun güzellliğine bir güzellik daha katacaktır...

«Dışı seni yakar, içi beni yakar!» tarzında bir İstanbuldan kurtulacağız!..

(Vâ-Nû)

Karilerimizin şikâyeti

Şair Leylâ sokağı çöplük müdür?

Beşiktaşta oturan bir kadın okuyucumuz yazıyor:

Ben Beşiktaşta, Köyiçinde, Şair Leylâ sokağında otururum. Sokağımız pistir, hem de ne kadar pis. Bir kere çöpcüler tarafından süpürülmediği şöyle dursun, cumartesi kurulan pazara iştirak eden satıcılar, akşam olup sergilerini toplarken sebze ve saire artıklarını bizim sokağa atıyorlar.

Bunlar bir hafta yerlerde sürüklenip tam kendi kendilerine kaybolacakları sırada pazarcılar tarafından tazeleniyor; bu yüzden evlerimiz bile temiz durmuyor. Bizim sokak çöplük müdür? Rica ederiz, çöpçülerin Şair Leylâ sokağına uğramalarına tavassut buyurun.

Nigâr

Talihliler

Piyangoda büyük ikramiyeleri kimler kazandı

Tayyare piyangosunun bu defaki çekilişinde büyük ikramiyeleri kazananlardan bir kısmı şunlardır:

45,000 lira kazananlar: Selimiye kışlasında büfeci Talât, Ayancık liman memuru Apti ve eski düyunuumumiye memuru Seyid, 15 bin lira kazananlar: Beyoğlu Hamalbaşı sokak 17 numarada bayan Eleni, Ankarada Necdet kızı Güldane, Menemen Belediye sandıkemini Ahmed ve ortağı Cevdet, 12 bin lira kazanan: Şişli Bomonti caddesi 5 numarada İsmail, 10 bin lira kazananlar: Samatya Hacıkadın mahallesi, Dana yokuşu 6/1 evde ismini bildirmiyen biri, Tophanede Fahri, Bursada Fevzi Çakmak caddesinde Şahin garajında Rıza çocukları, Develi Camiikebir mahallesinde Taceddin, Edremidde Abdürrahman kızı Sabahat, Eyüp Bostan sokak 70 numarada Mehmed.

Şirketi Hayriye yeni bir araba vapuru yaptıracak

Şirketi Hayriye kendi tezgâhlarında bir araba vapuru daha yaptırmağa karar vermiştir. İnşaata biran evvel başlanarak yeni araba vapuru yaz ortalarına kadar yetiştirilecektir.

Geçen yaz araba vapuru seferlerine rağbet artmıştı. Denizbank da Şirketin vapurlarından istifade ettiğinden araba vapuruna ihtiyaç çoğalmıştır.

Gelen buğdayın miktarı arttı

İki gündenberi buğday mevrudatı artmıştır. Evvelki gün ve dün piyasaya 660 ton buğday gelmiş, dün hepsi satılmıştır. Piyasaya bol mal geldiği için fiatler 4 - 5 para kadar gerilemiştir. Mevsim dolayısile ileride mevrudatın azalması ihtimalini göz önünde tutan kırmacı ve değirmenciler stok yapmak için elverişli fiatlerle piyasadan mal çekmektedirler.

Et meselesi

Devlet Ziraat kurumu işe başlıyor

Devlet Ziraat kurumunun, Şark hayvan ihracat şirketile birlikte İstanbul et işlerini idare etmeğe karar verdiğini yazmıştık. Haber aldığımıza göre Devlet Ziraat kurumu bu işe aid hazırlıklarını bitirmiş ve beş yüz bin liralık bir sermaye hazırlamıştır. Bu sermaye ile on güne kadar işe başlıyacaktır.

İlk iş olmak üzere devlet ziraat kurumu şimdilik hayvan borsasından hayvan satın alarak mezbahada kestirecek ve kasaplara dağıtacaktır. Bilâhare ucuz et satmak üzere de şehrin muhtelif semtlerinde kasap dükkânları açacaktır.

Türk - Yugoslav afyon anlaşması yenileniyor

Müddeti bitmiş olan Türk - Yugoslav afyon anlaşmasının yenilenmesi için müzakerelere yarından itibaren şehrimizde başlanacaktır. Bu münasebetle Yugoslavya iktisad nezareti müşaviri B. Moronoviçin riyasetinde bir heyet bu sabah Belgraddan şehrimize gelecektir.

Türk heyeti toprak mahsulleri ofisi umum müdürü B. Hamza Osman, umum müdür muavinleri, İktisad Vekâleti ihracatı teşkilâtlandırma müdürü B. Servet, Ziraat Vekâletinden B. Aziz ve eski uyuşturucu maddeler inhisarı umum müdürü B. Ali Samiden mürekkeptir.

Dolmabahçe faciası

Eski polis müdür muavini bugün dinlenecek

Dolmabahçedeki facia etrafında tahkikat yapan mülkiye müfettişlerinden B. Ali Seyfi, Saim ve polis müfettişi Şerif dün de mülkiye teftiş heyeti odasında meşgul olmuşlardır. Facia gecesi sarayda ve meydandaki kuvvetlere nezaret eden eski polis müdür muavini ve şimdiki emniyeti umumiye birinci şube müdürü B. Kâmranın yapılan davet üzerine geldiğini yazmıştık. B. Kâmran henüz dinlenmemiştir. Bugün tahkik heyeti huzuruna çağrılarak malûmatına müracaat edilecektir. B. Kâmranın vereceği ifadeden sonra müfettişler meseleyi tenvir edebileceklerdir.

Kömür şirketleri Etibanka bağlanacak

Dün bir gazete kömür şirketlerinin birleştirilerek Denizbanka raptedileceğini yazıyordu. Kömür ocaklarını işleten şirketler Etibanka raptedilecektir. Bu hususta bir proje mevcud olduğu ve tatbikine geçilmek üzere bulunulduğu haber verilmektedir.

Savarona yatı dün geldi

Reisicümhur İsmet İnönünü İneboludan Zonguldağa götüren Savarona yatı dün öğleden evvel limanımıza gelmiş, Bebekte demirlemiştir.

İSTANBUL HAYATI

Cazlı, sazlı düğün

Bizim komşu ile bir hafta evvelinden sözleştik. Ahbablarından biri oğlunu evlendirecekmiş.

— Gösterişe pek meraklıdırlar. Cazlı, sazlı bir düğün yapacaklar. İlle sen de bir kaç ahbabını getir, diye ısrar ettiler. Beraber gidelim.

Dedi. Akşam yemeğinden sonra bizim komşu ile buluştuk. Ana caddeden dar sokağa saptık. Karanlık, çamurlu, dolammaçlı sokaklarda epiyce dolaştık. İleride daracık bir aralığın köşesini dönünce kahkaha sesleri, cazband gürültüleri başladı. Karşı köşede üç kat pencerelerinden ışık görünen kule gibi sipsivri evin kapısını çaldık.

Evvelâ alt katta minimini bir odacığa girdik. Bir müddet dinlendikten sonra ev sahiblerinden biri bizim komşunun kulağına birşeyler fısıldadı ve odadan çıktı. Her adımda kalınlı inceli feryadlarla sarsılan merdivenden çıkarken cazbandın coşkun gümbürtüsü kulaklarımızı tırmalamağa başladı. Merdiven başındaki sahanlığa çıkınca gözlerim karardı. Sağ köşeyi cazband takımı işgal etmiş. Sol tarafa radyo yerleştirilmiş. İkisinin arasında bir hasır iskemlenin üzerinde gramofon göze çarpıyor. Ortada çiftler dans ediyorlar. Cazbandın gürültüsü yükseldikçe dans edenler de coşuyorlar. Birbirlerine çarpa çarpa tepinirlerken ev ta temelinden sarsılıyor.

Bir aralık kalabalık arasında bir kaynaşma oldu. Dans edenler kenara çekildiler. Gelinle damad dans edeceklermiş. Yandaki küçücük odadan kolkola çıktılar. Gelinin saçları yumak halinde ensesine toplanmış. Tepesine geçirilen tacın iki tarafına birer pembe gül sokulmuş. Beyaz tuvaletinin göğsüne elmas dal yerine pembe bir krizantem takılmış. Arkadan, tuvaletinin uzun eteğini dağınık saçlı, mavi prostelâlı bir kızcağız tutuyor. Damadın saçları itina ile maşalanmış. Sırtında siyah ceket, boynunda kolalı yaka ve kırmızı papiyon kravat. Altta gri pantalon, ayaklarında rugan iskarpinler. Burnunun iki yanında, çene çukurunda, traştan sonra sürülen pudra bulaşıkları sırıtıyor... Ayakları birbirine dolaşarak sofanın ortasına geldiler. Cazband birdenbire kıyametleri kopardı. Etraftakilerin alkışları arasında dansa başladılar. Gelin fırıl fırıl döndükçe arkadan eteğini tutan prostelâlı kızcağız da ökçeli terlikelrini takır tukur sürükliyerek ardından koşuyor. Bir sürü çocuk, etraftan atılan serpatinleri, kotiyonları kapışmak için bağrışarak koşuyorlar. Ortalık altüst oluyor...

Onları kendi âlemlerinde bırakıp üst kata çıktık. Sofaya uzun bir masa kurulmuş. Şişeler, meze tabakları sıralanmış. Etraf ve içerideki odalar tıklım tıklım dolu. Saz takımı köşeye yerleşmiş. Udun tıngırtıları, kemanın cızırtıları, hanendenin «meded» feryadları orta kattaki cazbandın gümbürtüleri arasında boğuluyor. Arasıra cazband susunca fırsat bulan hanende coşup olanca kuvvetile «meded» i bastırıyor. Kadehler üstüste dolup boşalıyor.

Gece yarısından sonra biz çıkarken evin üç katında da eğlence gittikçe hararetleniyordu.

Cemal Refik

Bay Amca Komşuda !..

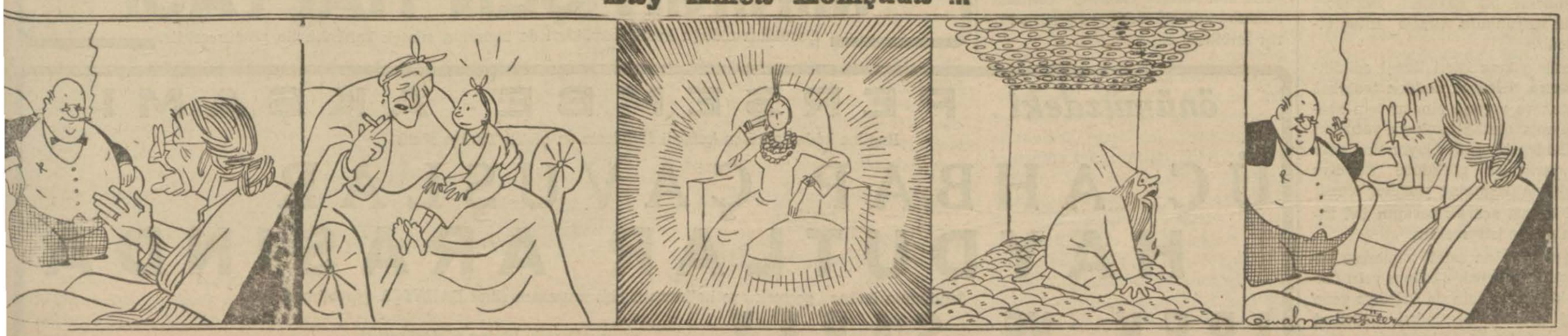

— Bu devrin anneleri masala pek ... etmiyorlar bay Amca...

... Büyük annelerimizin bize söylediği masalları düşün bir kere, ne masaldı onlar?...

... Hint padişahının billûr köşk içinde oturan kızını mı istersin...

... Yerleri baklava, duvarları muhallebi sarayları mı istersin...

... Şimdiki anneler çocuklarını neyle avutuyorlar bilmem?...

B. A. — Masal yerine hakikatleri anlatarak! ...

Masala benziyen bir macera

Bir delikanlı, bilmeden kız kardeşini sevmiş

Kızın annesi polise müracaatle: "Evlenmelerine meydan vermeyin,, dedi, fakat bunların kardeş oldukları tahakkuk etmedi

İzmir (Akşam) — İzmir müddeiumumiliğine garib olduğu kadar şayanı dikkat bir müracaatta bulunulmuştur. İzmirin Alsancak semtinde oturan bir kadın, müddeiumumiliğe verdiği bir istidada yetişmiş kızile oğlunun evlenmek üzere olduğunu bildirerek bu iki kardeşin evlenmelerine mümanaat edilmesini istemiştir. Bu iddia üzerine müddeiumumilik derhal tahkikata girişmiş, kızla kardeşi olduğu iddia edilen erkeği polis vasıtasile getirterek isticvap eylemiştir. Kızla erkeğin annesi olduğunu iddia eden kadın şu ifadede bulunmuştur:

— Kızımla oğlum İzmirde doğmuşlardır. Babaları ölünce çocuklarımı geçindiremiyeceğimi anladım. Oğlumu, İstanbulda tanıdık ve zengince bir aileye evlâtlık verdim. İstanbuldaki bu aile, oğlumu kendi evlâtları gibi büyüttüler, hattâ nüfus kaydında kendi evlâtları olarak tescil ettirdi.

Benim, bu çocuk üzerinde hiç bir alâkam kalmamıştı. Aradan uzun zaman geçti, kızımı mahrumiyet içinde büyüttüm, 17 yaşına getirdim. Geçen yaz, kızımı yanıma alarak İstanbula gittim, orada evvelce oğlumu verdiğim aile nezdinde misafir kaldık. Oğlumu, yakından doya doya seyrettim. Fakat İstanbuldaki dost aile ile evvelce aramızda kararlaştırıldığı için çocuğa, annesi olduğumu hiç söylemedim. O da kızımın, kendi kız kardeşi olduğunu tabiatile bilmiyordu ve öğrenmedi de... Fakat İstanbulda kaldığımız esnada bu iki kardeş arasında bir aşk başlamış.

İzmire geldiğimiz zaman kızımın bu gence karşı olan alâkasını hissetmekle beraber gene kendisine bir şey söylemedim. İşte hatam da buradadır. Bir müddet sonra İstanbuldan oğlum geldi, kızımı kaçırdı. Şimdi de birlikte yaşıyorlar. Yakında evleneceklermiş. Onlar ana baba bir kardeştirler. Kardeşlerin evlendikleri nerede görülmüştür? Buna kanun da müsaade etmez.

Müddeiumumilik, kızla erkeği dinlemiş, anneleri olduğunu iddia eden kadının iddiasını onlara bildirmiş, her ikisi de kardeş olduklarını bilmediklerini söylemişlerdir. Nüfus tezkereleri tedkik edilince ana, baba isimlerinin tamamen ayrı ayrı olduğu görülmüştür. Müddeiumumilik, bununla da iktifa etmiyerek İstanbuldaki aileden bu delikanlı hakkında malûmat istemiş, oradan gelen cevapta da bunların kardeş olduklarına dair ailece malûmatları bulunmadığı bildirilmiştir.

Bu vaziyet karşısında müddeiumumilik, iddia hakkında en küçük bir delil mevcud olmadığından adem takib kararı vermiştir.

Otobüs davası

B. Ahmed Emin Yalmanla Sabri Salim beraet ettiler

Otobüs ruhsatiyesi meselesinden çıkan davanın nakzan rüyetine dün asliye birinci ceza mahkemesinde devam edilmiş ve muhakeme bitirilmiştir. Muhakeme neticesinde, B. Ahmed Emin Yalman tarafından otobüs ruhsatiyesi meselesinden dolayı Tan gazetesinde yapılan neşriyatın âmme menfaatleri mülâhazasile yapıldığına ve Belediye hakkında yapılan diğer neşriyatın da iddia makamının iddia ettiği şekilde müphem mahiyette olmayıp açık bulunduğuna ve bunda da kimseye karşı hakareti mutazammın mahiyet olmadığına mahkemece kanaat geldiğinden bu davalardan dolayı B. Ahmed Emin Yalmanla neşriyat müdürü B. Sabri Salimin beraetlerine ittifakla karar verilmiştir.

Ankara Borsası

12/12/938

Esham ve Tahvilât

İkramiyeli Ergani	19.40
Sıvas - Erzurum III	19.—
Merkez Bankası	112.—

PARA ve ÇEKLER (Kapanış fiatleri)

Londra	1	Sterlin	5.86
New-York	100	Dolar	125.4075
Paris	100	Frank	3.3025
Milâno	100	Liret	6.60
Cenevre	100	İsviçre Fr.	28.33
Amsterdam	100	Florin	68.16
Berlin	100	Rayhşmark	50.28
Brüksel	100	Belga	21.12
Atina	100	Drahmi	1.07
Sofya	100	Leva	1.5425
Prag	100	Çekoslovak Kr.	4.295
Madrid	100	Pezeta	5.86
Varşova	100	Zloti	23.6775
Budapeşte	100	Pengo	24.81
Bükreş	100	Ley	0.8975
Belgrad	100	Dinar	2.805
Yokohama	100	Yen	34.21
Stokholm	100	İsveç Kr.	30.18
Moskova	100	Ruble	23.695

BULMACAMIZ

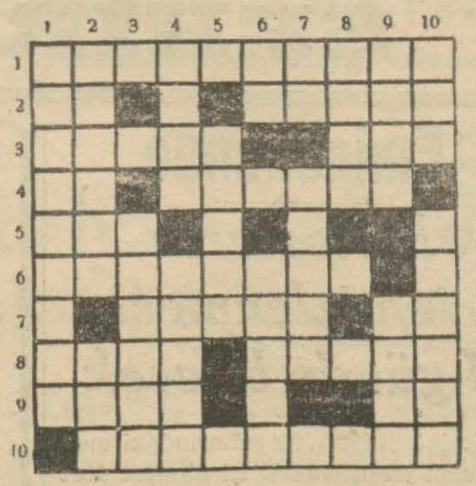

Soldan sağa :

1— Denizdeki ay ışığı.
2 — Osmanın başı - Öz.
3 — Akdenizde bir İngiliz adası - Bir ağaç.
4 — Bir musiki âleti - Mukadder.
5 — Tersi ihtiyardır.
6 — Bir deniz balığı.
7 — Alafranga sucuk - Şikâr.
8 — Demir - Işık veren bir vasıta.
9 — Bir seyahat acentesi - Vilâyet.
10 — Derbeder.

Yukarıdan aşağı :

1 — Abusülvech.
2 — Efsaneler - Vasfı mümeyyiz.
3 — Bir kâğıd oyunu.
4 — Reisicümhurun bir kanunu red hakkı - Suni boğaz.
5 — İspirto.
6 — İçilen bir şey - Ayakkabı altındaki demir.
7 — Kurum - Vazgeçme.
8 — İskambilde bir renk.
9 — Tersi gazete müşterisi - Kul.
10 — Rütubet - Arası kesilmeksizin.

Geçen bulmacamızın halli

Soldan sağa :

1 — Devriâlem, 2 — Amia, Sülük, 3 — Yarda, Kasa, 4 — Ara, Tasmim, 5 — Ne, Hile, Ni, 6 — Itma, And, 7 — İrtibat, 8 — Lala, Mulak, 9 — İri, Râ, 10 — Us, Takaza.

Yukarıdan aşağı :

1 — Dayanıklı, 2 — Emaret, 3 — Vira, Milis, 4 — Rad, Harar, 5 — Ati, İt, 6 — As, Alâim, 7 — Lüksemburg, 8 — Elam, Dal, 9 — Müsin, Tarz, 10 — Kâmil, Kâa.

Hapishanelerin Korkunç Dehlizlerini inleten, öldüreceğim sesleri... Demirleri sarsan müthiş

Cehennem Mahkûmları

Baş rollerde: KLEO PATRA ve SERSERÎ KRAL baş artisti Hanry Wilcoxon - Marian Marsh

YARIN Matinelerden itibaren

ALKAZAR

Sinemasında Başlıyor

Bugün ve bu Akşam
Son olarak Türkçe Sözlü
TARZANIN İNTİKAMI

HALK OPERETİ

Bu akşam saat (9) da
(İÇİÇE)
Büyük operet
Reji: Raşit Rıza, Müzik: Seyfeddin Asal.
Yazan: Yusuf Sururi
Orkestra, Bale

TİYATROSU

Taksimde (Bu gece)
(Erkekler Kırkından Sonra Azarlar)
Vodvil 3 perde
Yakında: Büyük bir temsil hadisesi
İNSAN MÂBUT ★

Tescil davaları

Belediyenin açtığı davalardan mühim bir kısmı neticelendi

Belediye Eminönü meydanının açılması için buradaki binaları istimlâk ederken kanun mucibince binanın iradı gayri safisinin on mislini hesab edip bunun üzerine yüzde yirmisini de zammettikten sonra tutan yekûnu binanın âzamî fiat bedeli olarak bankaya yatırmakta ve bina sahibi bu fiati kabul etmezse hukuk mahkemesinde bina sahibi aleyhine tescil davası açıp karar almaktadır. Bu karardan sonra da bina yıktırılmaktadır. Şimdiye kadar İstanbul Belediyesinin Eminönü meydanındaki bina sahipleri aleyhine asliye birinci hukuk mahkemesine bu şekilde açtığı davaların mühim kısmı neticelenmiştir. Evvelki gün de Helvacı sokağındaki Karakaş hanının tescil davası karara bağlanmış ve hanın yıktırılmasına başlanmıştır. Mısırçarşısı kapısındaki büyük fırının sahibi aleyhine açılan tescil davası da dün karara bağlanmıştır.

Eminönü hanı sahipleri aleyhine de tescil davası açılmıştır. Fakat han iki kısım ve sahipleri de ayrı ayrı olduklarından bunlar aleyhine iki dava açılmıştır. Dün asliye birinci hukuk mahkemesi hanın bir kısmı aleyhine açılan davayı karara bağlamıştır. Diğer kısım hakkında da mahallinde keşif yapılmasına karar verilmiştir. 3 gün sonra davaya başlanacaktır. Sebze hâli tarafındaki emlâk sahipleri aleyhine açılan davalar da bu hafta içinde karara bağlanacaktır.

Mahkeme, bu davaları müstacel mevad meyanında süratle intaç etmektedir.

İleride yıkma işleri ikmal edildikten sonra Belediye yeniden tedkikat yapacak ve evvelce binalar için azamî kıymet olarak bankaya yatırılan bedellerden binanın kıymetine göre fazla verilenler görülürse Belediye hukuk mahkemesine yeniden tenzili bedel davası açarak paranın üst tarafını geriye istiyecektir.

Diğer taraftan asfalt yapılması kararlaştırılan Bebek - İstinye yolu üzerindeki binalar için de Belediye gene azamî kıymet üzerinden bedelleri bankaya yatırmış ve bunların sahiplerinden bir kısmı aleyhine tescil davası açmıştır.

Gizli fuhuşla mücadele

Dört randevu yeri meydana çıkarıldı

Emniyet müdürlüğü ikinci şubesi ahlâk zabıtası, gizli fuhşu takib hususundaki faaliyetini arttırmıştır. Son yirmi dört saat içinde dört randevucu cürmümeşhud halinde yakalanmış ve mahkemeye verilmiştir. Bunlardan biri, Beyoğlunda madam Makrinadır. Makrinanın evinde yapılan araştırmada Müeyyed ve Niko isimlerinde iki yabancı erkekle Marika ve Naciye adlarında iki kadın tutulmuştur.

Madam Vasilikinin evinde de Saip isminde bir erkekle Evgenya ve Fresu isimlerinde iki kadın bulunmuştur.

Bayan Melâhatin evinde de üç kadın ve üç erkek eğlenti halinde tutulmuşlardır. Anika ve Sultananın evinde de dört kadın ve dört erkek ele geçirilmiştir. Her dört randevucu kadın hakkında kanunî takibat yapılmakta olup yakalanan kadınlar da muayeneye sevkedilmişlerdir.

Temizlik işi için bir proje

Vali ve Belediye reisi Dr. B. Lûtfi Kırdar, şehrin temizlik işlerinin daha esaslı surette tanzimi için alâkadar mütehassıslardan bir proje istemiştir. Bu proje, bugünlerde Valiye verilecektir. Bundan sonra şehir temizleme işleri yeni esaslara göre idare edilecektir.

Bundan başka serserî kedi ve köpeklerin toplatılması, gıda maddelerinin sıkı surette kontrol edilmesi hakkında da alâkadarlara verilen emrin tatbikine başlanmıştır.

Beşiktaş *SUAT PARK* sinemasında
YOŞHİWARA
P. Richard Willm, Sessue Hayakawa. Seanslar 7 ve 9 dadır. ★

TURAN TİYATROSU
Sanatkâr Naşid, Cemal Sahir birleşiği
Düztaban Bastıbacak
3 perde
Okuyucu Semiha. ★

Tepebaşı dram kısmı
Bu gece saat 20,30 da
VİNDSOR'UN Şen Kadınları ★

TAMAMEN RENKLİ
ASRIMIZIN SİNEMA HARİKASINI
Görmek zamanı yaklaşıyor
WALT DISNEY'in
tarafından vücuda getirilmiş bütün dünyada yegâne film
PAMUK PRENSES VE 7 CÜCE
Şaheseri
Sümer ve Taksim
sinemalarında birden göreceksiniz.

YARIN AKŞAM
MELEK
SİNEMASINDA
Dünyanın en tatlı iki sesi
BENJAMİNO GİGLİ
VE
MARİA CEBOTARY
Nefis ve ilâhi bir şaheserde buluştular:
SAADET DÜŞMANI
Numaralı koltukların bugünden aldırılması rica olunur. Telefon 40868

ÇOCUKLAR
ÇOCUK BABALARI
1-SHİRLEY TEMPLE
2-MİKİ MAVS'un babası VALT DİSNEY
NOEL İÇİN SİZE NEFİS BİR HEDİYE HAZIRLANIYOR:
nin en son ve en güzel filmi **KIR ÇİÇEĞİ**
in 1938 Noel haftası için hazırladığı
Baştan aşağı tabii renkli ve 1500 metrelik
MİKİNİN ŞEN HAFTASI
Çocukları olduğu kadar büyükleri de memnun edecek kahkaha ile güldürecektir.

önümüzdeki **PERŞEMBE AKŞAMI**
Bugüne kadar görülen komedi filimlerin en güzeli Türkçe sözlü
ÜÇ AHBAP ÇAVUŞLAR HAYDUTLAR ARASINDA
İzdihamın önüne geçmek ve halkımızın bu muazzam filmi RAHATÇA görebilmesi için
İPEK VE SARAY
Sinemalarında birden gösterilecektir.

POLİTİKA

Yugoslavya seçimi

Yugoslavyada mebus seçimi, hükûmet reisi doktor Stoyadinoviç için parlak bir galibiyetle neticelendi. Memleketin ayrıldığı dokuz intihap dairesinden yedisinde hükûmet büyük bir ekseriyet kazandı. Bu ekseriyet birçok yerlerde yüzde doksanı bulmaktadır. Hükûmetin başlıca muhalifi olan Hırvat lideri doktor Maçek, en ziyade ümid ettiği yerlerde ancak yüzde kırk derecesinde rey alabilmiştir.

Sırplar, Slovenler, Müslümanlar, Hırvatların büyük bir kısmı ve bütün ekalliyetler Stoyadinoviç listesi için rey vermişlerdir. Bu netice Yugoslavyada büyük bir galibiyet sayılmaktadır. Seçimin neticesi Yugoslavyayı, karanlık maceralara atacak hâdiselerin önünü almıştır. Bu sebeple Yugoslavyada 11 birincikânunun 936 tarihi Yugoslavya milleti için mühim bir tarih sayılmaktadır.

Yeni Mecliste Kabineye taraftar 300-310 mebus vardır. Muhaliflerin miktarı 60-70 kadardır. B. Stoyadinoviç son galibiyetile üç senedenberi takip ettiği politikanın parlak bir semoresini elde etmiştir. Bu politika sulh ve sükûn içinde memleketin inkişafına çalışmaktır. Son muvaffakiyet üzerine mevkii bir kat daha kuvvetlenen B. Stoyadinoviç politikasına yeni bri hızla devam edecektir.

Türkiyenin samimî bir dostu olan doktor Stoyadinoviçin kazandığı muvaffakiyeti büyük bir memnuniyetle karşılarız.

DÜNYADA neler oldu neler oluyor?

Kadın düellosu böyle olur!

Lehistanın Hoynoviçe mevkiinde geçen gün fevkalâde garib bir düello vukua gelmiştir. Fevkalâde garabet düello edenlerin iki köylü kızı olmasındadır. Daha fevkalâde garib olması ikisinin de düello meydanına ellerinde birer rovelverle gelmeleridir. Hiç garib olmaması da düellonun bir kıskançlık yüzünden çıkmasıdır.

Biribirlerine rakib olan kızlar elleri̇ndeki silâhlarla karşı karşıya geldikleri zaman hemen ikisi de aynı anda rovelverlerini yere atmışlar ve biribirlerine hücum etmişlerdir. Düello, kadınlık tabiatının kendilerine bahşettiği silâhlarla, yani tırnaklarla ve dişlerle cereyan etmeğe başlamıştır. Kızlar bu silâhlarla uzun müddet cenkleştikten, yüzleri, gözleri parçalandıktan, üstleri başları yırtıldıktan ve nihayet ikisi de bitap düşerek kımıldanamıyacak hale geldikten sonra «Düello» hitam bulmuştur.

Kraliçe Maudun atları

Geçen gün Londrada vefat eden Norveç kraliçesi Maud İngiltere kralı yedinci Edvardın kızıydı. Kraliçe hayatının büyük bir kısmını Londrada geçirirdi, oradaki ahırında dört yarış atı vardı. Kraliçenin Osloda defnedildiği gün bu atlar İngiltere kralının baytarlarından yüzbaşı Hill tarafından ahırlarının bulunduğu Sandringhamdan çıkarıldı ve kraliçenin son arzusu üzerine öldürülerek gömüldü. Kraliçe Maud ölmeden evvel çok sevdiği bu atların bir yabancının eline geçtiğini istemediğini söylemişti.

Atlardan biri 70 İngiliz lirası, diğer ikisi 100 İngiliz lirası ve dördüncüsü 150 İngiliz lirası kıymetinde idi. Baytar yüzbaşısı King bunları roververle öldürdükten sonra ikisini kraliçe Maudın Londradaki evinin bahçesine ve ikisini de Sandringham civarındaki bu da Norfolkta sir Arthur Wheetür. Kraliçenin çok sevdiği bu dört attan başka bir de beşinci atı vardı ki bu da Nosrfolkta sir Brthur Wheelerin kızına satılmıştır.

Hatıra gelmiyen bir kaza

Almanyanın Leitmeritz şehri civarında Pohorz mevkiinde geçen gün emsalsiz bir kaza vukua gelmiştir. Bir arabacı iki at koşulu olan arabasile bir tarladan geçerken birdenbire atlar sarsılıyor, yere yuvarlanıyor ve müthiş raşeler içinde anî surette ölüyorlar. Yapılan tedkikat neticesinde o yerin altından elektrik cereyanlı teller geçtiği, bu tellerin bozulduğu ve biraz evvel yağmur yağdığı için cereyanın rutubet sayesinde toprak üstüne kadar sirayet ettiği, hayvanların o noktaya nallarile basar basmaz cereyana kapılarak derhal öldükleri anlaşılıyor. Arabacı kurtuluyor.

Yüz yaşındaki kadının arzusu

İtalyanın Viçenza şehrinde ihtiyar bir kadın yaşar. İsmi Anna Ferrante olan bu kadın yakında yüz yaşını ikmal edecektir. Bu kadar ihtiyar olmasına rağmen bayan Anna henüz çok dinçtir. Şehrin sokaklarında gezintiler yapar ve bilhassa mağazaların camekânlarını seyretmekle vakit geçirir. Geçen gün bir İtalyan gazetecisi ona hayatında dana neler istediğini sormuş, kadın da: «Trablus pi-yangosunun birinci ikramiyesinin bana isabet etmesini isterim!» cevabını vermiştir.

Bayan Annanın hayatında en heyecanlı vakası B. Mussolininin Viçenzayı ziyaretinde kendisile karşılaşması olmuştur. Kadın meşhur Garibaldiyi de hatırlamaktadır. 1859 muharebesinin safhalarını birer birer naklet-mekte ve o muharebede bir kardeşi telef olduğu için anlatırken içini çekmektedir.

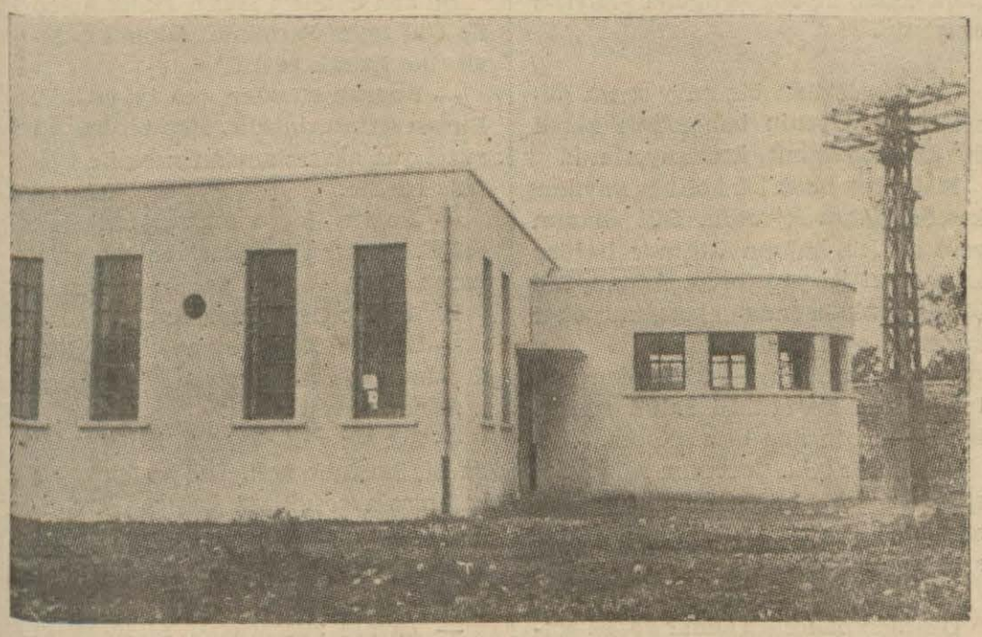

Aydın (Akşam) — Aydın elektrik fabrikası ıslah edilmiş ve genişletilmiştir. Şimdi Aydın elektrik ihtiyacı daha geniş bir şekilde temin edilmektedir. Yukarıdaki resimde yeni Aydın elektrik fabrikası görünüyor.

Yalnız Fransada fareler senede 500 milyon liralık zarara sebeb olurlar

Fransada farelere karşı şiddetli bir mücadele açılmıştır. Buna sebep bu hayvanların her sene yarım milyar liralık zarar yapmalarıdır. Yapılan tedkiklere göre Pariste insandan çok fare varmış.

İnsanlara en çok zarar veren hayvanlardan biri de farelerdir. Farelerin birçok hastalıkları naklet-mesi bir tarafa bırakılsın, her sene sebep oldukları maddî zarar milyarları bulmaktadır. Bir Fransız muharriri, en müthiş kuraklığın, en büyük âfetlerin, farelerin bir sene zarfında yaptıkları tahribat kadar zarar vermediklerini iddia etmektedir.

Fransada yapılan hesaplara göre, fareler yalnız Fransada senede bir milyar altın franklık zarara sebep olmaktadırlar. Bu para, bugünkü altın kıymetine göre, 500 milyon lira etmektedir. İngilterede zarar bundan fazla imiş. Akılları durduracak rakamlar!...

Fransada vakit vakit farelere karşı büyük mücadeleler açılmıştır. Bunlar tahribatı bir parça azaltmakla beraber bu muzır hayvanların kökünü kazıyamamıştır. Fransız gazeteleri yakında yeniden mücadeleye geçileceğini haber veriyorlar.

Farelerde çoğalma kabiliyeti şaşılacak derecededir. Bir dişi fare senede altı defa yavrular. Her defasında altı ilâ on iki yavru doğurur. Bu rakamlar tedkik edilirse, bir çift farenin bir senede 880, iki senede 387,200, üç senede 170 milyon fare olduğu meydana çıkar.

Bereket, fareler arasında bir takım hastalıklar ve yapılan mücadeleler, bu müthiş çoğalmanın önüne geçmektedir. Maamafih buna rağmen gene fareler her sene artıyorlar. Yapılan hesaplara göre yalnız Pariste dört milyon fare vardır. Bilhassa on birinci Belediye dairesi hahilinde fare çok boldur. Bu hesaplar Pariste insandan çok fare olduğunu göstermektedir.

Paris Belediyesi farelere karşı birçok tedbirler almıştır. Hattâ farelere karşı kedi yetiştirmek için mühim tahsisat ayrılmış, burada avcı kediler yetiştirilmiştir. Fakat son zamanlarda tahribatın artması bütün bu tedbirlerin arzu edilen neticeyi vermediğini göstermektedir.

Farelere karşı en şiddetli mücadele İngiltere, Danimarka, Amerika, Portekizde ve Şimal memleketlerindedir. Bu memleketlerde âdetâ bir fare politikası vardır. Resmî daireler fare mücadelesile uğraşırlar ve her gün yeni bir silâh bulmağa çalışırlar. Bu dairelerde mütehassısların başlıca işi fareler ve fare hastalıkları hakkında tedkikler yapmaktır. Bu tedkikler neticesinde insanlara geçmiyecek bazı hastalıkların farelere aşılanması, bu suretle ölmeleri, boğucu gazlar kullanılması ve saire gibi birçok usuller tatbik edilmektedir. Maamafih bu usullere rağmen fareler zararlarına devam ediyorlar.

Acaba buna bakarak mücadeleyi bırakmalı mı? Bir doktor: «Katiyen, diyor, çünkü mücadele bir parça gevşetilirse, fareler birkaç sene içinde o kadar çağalırlar ki bunları imha için asırlarca uğraşmak lâzımgelir.»

Iktisadî meseleler

Fabrikatörlerin bir endişesi

Hükûmetin kendi ihtiyacını gene kendi fabrikalarından tedarik edeceği hakkında ortaya bir haber çıkmıştır. Bu haberin ne dereceye kadar doğru olduğunu öğrenmek mümkün değildir. Fakat bugünkü millî ekonomi mantığına göre, devlet fabrikası ile hususî fabrika arasında bir fark aramamak lâzım... Hükûmet, kendi ihtiyacını yalnız devlet fabrikalarından temin eder ve mal satın alırken, münakasa şartlarına riayet etmezse, hususî fabrikaları «Millî fabrika» mefhumundan ayırmış olur. Buna imkân göremiyoruz. Çünkü yerli malın himayesi hakkında çıkan kanun ve kararnamelerde, «Millî fabrika» denildiği zaman, devlet fabrikasile, hususî sermayedarın kurduğu fabrika arasında hiçbir fark gözetilmemiştir. Bütün vazih hükümler karşısında, fabrikatörlerin endişelerine hiçbir sebep yoktur.

Devlet, büyük partiler halinde mal aldığı için, fabrikatörün nazarında en büyük müşteridir. Bütün fabrikaların gayesi, münakasalara iştirak ederek devlete mal satmaktır. Bu, fabrikatör için en büyük muvaffakıyettir. Eğer fabrikatör buna imkân bulamazsa, fabrikasını mahdud ve muayyen müşterilerin karşısında tahdide mecbur kalır. Demek oluyor ki, devletin büyük partilerle mal alması, fabrikatörleri daha ziyade istihsal yapmağa teşvik eder.

Bu usul terkedilecek olursa, endüstri en büyük himaye ve inkişaftan mahrum kalacaktır.

H. A.

Baro heyeti umumiyesi cumartesi günü toplanıyor

İstanbul barosu heyeti umumiyesi önümüzdeki cumartesi günü saat 14,30 da ağır ceza mahkemesi salonunda bir toplantı yapacaktır. Bu toplantıda eski idare meclisi raporu okunduktan sonra yeni avukatlar kanununa tevfikan yeni baro reisi ve idare meclisi âzası seçilecektir.

Bu içtimaın, avukatların yeni kanuna tevfikan baroya kayıdlarının tescili ikmal edildikten sonra yapılması lâzım geldiği cihetle avukatların kayıdlarının yenilenmesi işi de içtima gününe kadar bitirilecektir.

Sarhoşlukla birbirlerini dövdüler

Necib ve Halid adında iki kardeş evvelki gece sarhoş olmuşlar ve biribirlerini adam akıllı dövmüşlerdir. Polis, bu iki kardeşi yakalayıp mahkemeye vermiştir.

GÜNÜN ANSİKLOPEDİSİ

Papalığın tarihçesi

Papanın rahatsızlığından ve sonra da iyileştiğinden bahsolunuyordu. Şimdi tekrar hastalandığı haber verildi. Bu münasebetle Papalığın tarihçesini hulâsa ediyoruz:

Papa, katoliklerin ruhanî reisine verilen isimdir; İsanın vekili sayılan havariyundan Petros'un (Siman Pierre'in) halifesi makamındadır.

Petros Romayı merkez seçmiş olduğundan Papalar da orada oturup 726 tarihine kadar yalnız ruhanî reisliği haizdiler. Bu tarihte Roma ve sonradan diğer bazı yerler kendilerine terk edildi; bir cismanî hükûmet te kurdular.

İstanbulun Roma imparatorları tarafından payitaht seçilmesine kadar bütün hıristiyanların reisi Papaydı. Sonra imparatorlar, İstanbul patriğine de hayli kuvvet ve nüfuz vermişler, patrikler evvelâ Papaya tâbi bulunmuşlarsa da, zaman geçtikçe müsavat davasına kalkışmışlar, şark ve garb kilisesi ayrılıp Papa yalnız katoliklerin reisi kalmıştır.

Kurunu vustada nüfuzları o derece fazlalaşmıştı ki, mezhebe dokunan cüzî sebeblerle hükümdarları azil ve nasbe kadar karışmışlardır. Bu yüzden bir çok münazaalar zuhur edip bazı defalar, Almanya imparatorları ve sair kuvvetli hükümdarlar, Papayı değiştirip yerine başkasını nasbetmişlerdir. Papalar da bilmukabele, bazı hükümdarları aforoz edip af diletmek üzere huzurlarına yalınayak getirmişlerdir.

İslâmlar ve Türklerle çarpışmağa gelen haçlılar (ehli salib) ordularının teşekkülü Papaların nezareti ve onların teşvikiyle olmuştur.

Beşinci Klemon 1309 da Romayı terke mecbur kalıp Fransada Avinyon şehrine gelmiştir. 1377 ye kadar halefleri orada kalmışlardır. Bu tarihte merkez gene Roma olmuştur. Fakat Avinyon'da da bir Papa seçilip iki taraf arasında 71 sene mücadele sürmüştür.

Bu sıralarda bir çok yeni mezhebler çıkmış, nihayet on altıncı asırda Lüter protestanlığı icad ederek Avrupanın şimal memleketlerine bu mezhebi yaymış; Papaların da nüfuzu gittikçe azalmıştır.

1870 de İtalya, Romayı merkez seçince, Papaların cismanî hükûmeti büsbütün kuvvetini kaybetmiştir. Şimdi İtalyada Vatikan topraklarında küçücük bir hükûmetleri, askerleri vardır. Serbes tefekkürü takib eden ırkçılık cereyanlarının zuhuru da Papalığı bir kat daha sarsmıştır. Son Papanın Nazilerle çarpışmaları akıllardadır. Papalar, kardinallerden müteşekkil bir meclisi umumî tarafından ve kardinaller içinden seçilir. Ayrı ayrı iki Papa seçildiği vakit, haksız olana antipapa denir.

Şimdiki Papa on birinci Pie'dir. 6 Şubat 922 de Papalığa seçilmiştir. Seksen yaşındadır.

Markiz nedir?

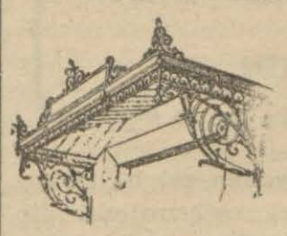

«Ankara garında markizlerin inşası bitti, küşad resmi yapıldı, yapılıyor.» tarzında gazetelerde haberler çıkmaktadır. «Markiz» kelimesi, bu manada, ilk defa olarak dilimize giriyor.

Markiz, garlarda, iskelelerde halkı yağmurdan muhafaza için yapılan camekân tavan tesisatıdır. Binaların dış kapıları önüne ayni maksadla yapılan ve ekseriyetle camlı olan barınaklara da «Markiz» denir. Resmimiz bir kapı üstü markizini gösteriyor.

Panama kanalı

Panama kanalının büyük gemilerin ihtiyacına göre büyültülmesi düşünülüyor.

Yirminci asır medeniyetinin en büyük zaferi olarak kabul edilen Panama kanalı Şimal ve Cenup Amerikası arasından Atlas Okyanusunu Büyük Okyanusla birleştirir. Böyle bir kanal açılmasına 1534 senesindenberi uğraşılmış, Fransızlar giriştikleri işte muvaffak olamamışlar, nihayet Amerikalılar 1913 de Vilsonun Reisicümhurluğu sırasında bu işi başarmışlardır. 1913 senesinde Amerika Reisicümhuru Vilson Vaşingtondaki sarayında, 3,000 kilometre uzaktan bir elektrik düğmesine basarak kanalın en son setini yıkacak 20,000 kilo dinamiti havaya uçurmuş ve iki Okyanusun sularını birbirine karıştırmıştı.

Bin bir müşkilâtla 10 senede ikmal edilen Panama kanalı deniz seviyesinden 26 metre yüksekte, 81 kilometre uzunluktadır. 75 milyon İngiliz lirasına mal olmuştur. Gemiler Atlas Okyanusunda Kolon şehri önünden kanala girer. Müteaddid havuzlarda seviye değiştire değiştire 8 saatte Büyük Okyanusa varırlar.

Kanalın gerek Amerika gerek dünya için ticarî ehemmiyeti büyük olduğu gibi harb filolarını bir Okyanustan diğerine kısa bir zamanda geçirecek en kısa yol olduğundan Amerika için büyük askerî ehemmiyeti haizdir.

EV KADIN MODA

Havuç

Bu sene en çok tavsiye edilen sebze oldu

Sebzeler ve meyvalar da elbise gibi modaya tabi olmağa başlamıştır. Her mevsim bir sebzenin, meyvanın faydaları sayılır, vitaminlerinden bahsedilir, ve binbir derde deva olduğuna karar verilir. Bu sene revaçta olan sebze havuçtur.

Hazmı kolay olan bu sebzenin yemeği ve salatası senelerdenberi hastalara bile yedirilirdi.

Fakat bu sene havucun bütün hassasından istifade etmek için çiğ olarak yenmesi tavsiye ediliyor. Amerikadan gelen bu moda orada o kadar taammüm etmiştir ki havucu âdeta ilâç gibi kullanıyorlar.

Sabah aç karnına ve ikindi vakti havuç suyu içmek moda halini almıştır. Yarım kilo havucu temiz yıkayıp kazıdıktan sonra rendenin ince tarafı ile rendelemeli, üzerine yarım bardak soğuk su ile bir bardak portakal suyu atarak karıştırmalı, bir çeyrek saat bıraktıktan sonra bir tülbentten sıkarak süzmeli. Bu portakallı havuç suya biraz şeker atılarak içilirse cild yumuşacık ve berrak olur, mide, barsaklar ve karaciğer muntazaman vazifelerini görür. Gözlerin akı beyazlaşır ve parlak olur.

Bundan başka haricen de havuç suyu tavsiye ediliyor.

Havucu yıkayıp kazıdıktan sonra rendelemeli, yahut makineden geçirmeli, tülbentten sıkılarak süzülen suyundan bir çorba kaşığı havuç suyuna bir çorba kaşığı süt, bir tatlı kaşığı saf ispirto karıştırmalı. Sabah yüz yıkandıktan sonra bir pamukla yüze masaj yaparak sürülmeli. Öğleye kadar böylece bırakmalı. Öğleden sonra tuvalet yapılırken hafif ılık su ile yüz yıkanarak her zaman gibi krem pudra sürmeli.

Bu cildi fevkalâde besliyen bir losyon diye tavsiye edilmektedir.

Şekerlerin cinsleri

Pasta ve gato yapanlar ne gibi şekerin nerelerde kullanıldığını öğrenmelidirler.

Toz halindeki kristalize şeker ancak reçel, komposto mahallebi gibi kaynıyan ve pişen tatlılarda kullanılır.

Bütün pastalar, gatolar, kekler bisküiler için Amerikan şekeri denilen ince şeker kullanılmalıdır.

Lokum şekeri denilen en ince nişastalı gibi olan pudra şekeri ancak gatoların üstüne serpilir ve yapılacak glasürde kullanılır.

Dantel, lâme, muslin bluzlar

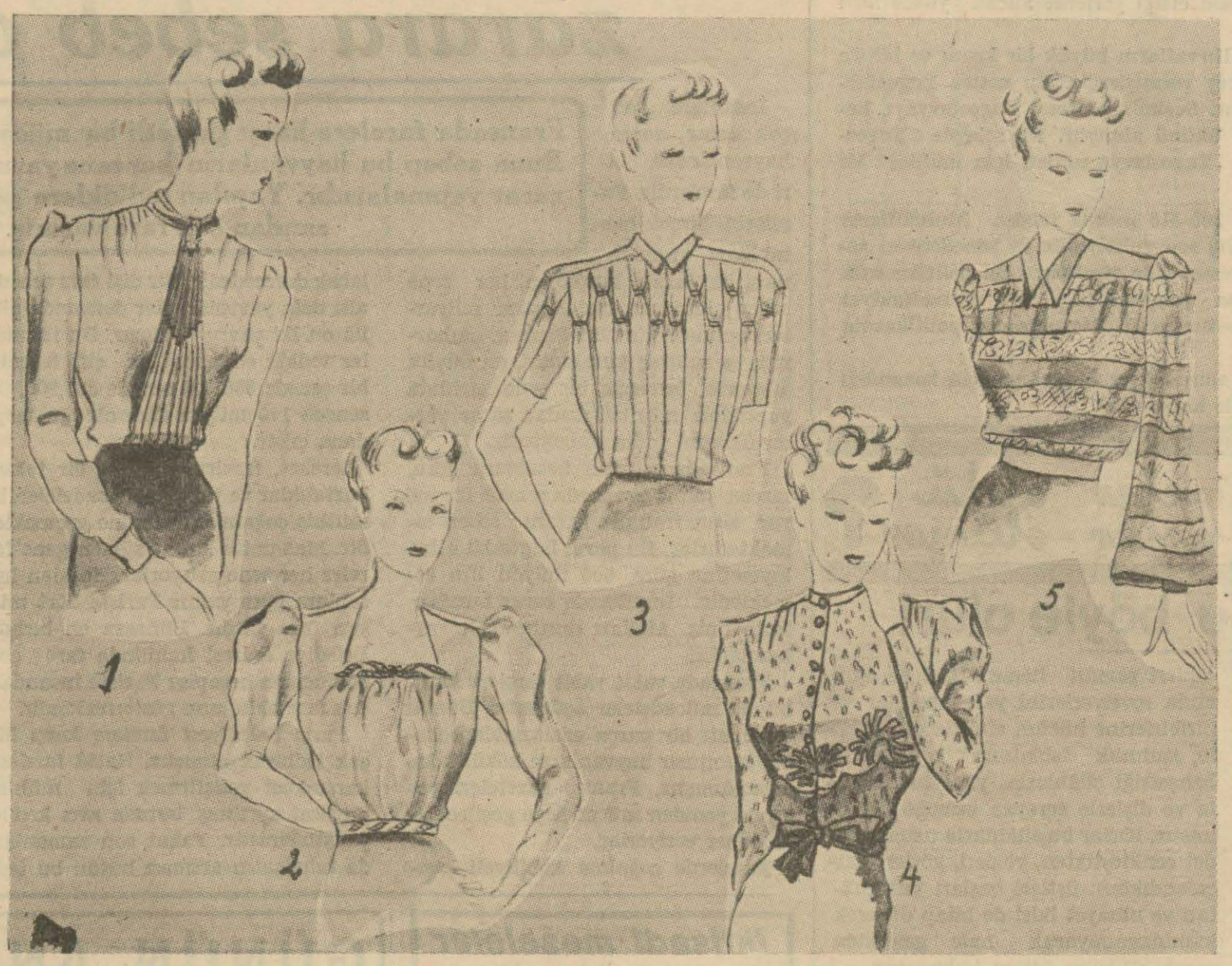

Tayör içerisine giyilen bluzlardan maada kadife yahut krep saten etekle bluz giymek çok rağbettedir. Dantelden, lâmeden, muslinden olan bu bluzlar her renkte ve biçimde yapılmaktadır.

Birkaç model dercediyoruz:

1 — Mavi ipek kadifesinden bluz. Yakası ve Jabosu lâcivert ve mavi ipek kadifesinden yapılmıştır.

2 — Mercan rengi krep satenden bluz. Yakası ve kemeri simle işlenmiştir.

3 — Yeşil lâmeden bluz. Omuz parçası altından inen pliler kendi kumaşından bir biye ile tutturulmuştur.

4 — Açık leylâkı ve koyu mor dantelden bluz.

5 — Siyah muslinden yapılan bu bluz krem rengi ara dantelleri ile süslenmektedir.

Kek kalıplarına dikkat etmek lâzım

Kek kalıplarının alüminyomdan olanları iyidir.

Ekseriyet ucuz olan tenekeden yapılmış kalıpları kullanır. Fakat bunlar bazen paslanır. Paslı kalıpta da hiç bir şey pişirilemiyeceği için kullanılamaz. Bunun önüne geçmek için teneke kalıbı alır almaz boş olarak kızgın fırına sokmalı. Isınınca bir fırça ile her tarafına içine dışına sadeyağ sürmeli ve tekrar, fırına koyarak bir iki dakika bırakmalı. Yıkanıp temizlenen kalıplar senelerce kullanılabilir. Katiyen paslanmaz.

Kırık porselenleri nasıl yapıştırmalı?

Kırılan ince porselenlerin gayet iyi bir surette yapıştırılması için Japonların çok kullandıkları şu basit kola kullanılmalıdır.

Pirinç unu ile suyu ezerek boza koyuluğunda olunca ateşte iki dakika pişirmeli. Kırık arasına sürerek kırılan şeyi yapıştırmalıdır.

Portakallı bisküi

30 gram hafifçe eritilerek sulandırılmış tereyağı içerisine üç yumurtanın yalnız akını, 10 gram ince pudra şekeri, 100 gram makineden geçmiş iç badem 40 gram un ve ince ince doğranmış üç parça portakal kabuğu şekerlemesini beş altı dakika çırparak karıştırmalı. Yağlanmış tepsi üzerine gümüş lira boyunda kurabiyeler koymalı. (Bunları birbirinden uzak dizmek lâzımdır. Pişince yayılır).

Orta sıcaklıkta bir fırında 10 dakika pişirmeli. Fırından çıkınca daha sıcak iken tepsiden alıp tabağa dizmelidir.

Çiçekleri taze olarak saklamak

Bu mevsim nadir bulunan çiçekleri bir hafta terütaze muhafaza etmek için suyun içerisine bir az nişadır konmalıdır.

Dört bardak su içerisinde altı gram nişadır eritmeli, ve bu suyu vazoya koymalı. Bu suda çiçekler gayet iyi muhafaza olur.

Parke üzerindeki lekeler

Harbiye Zafer sokağı, Belma: Parke üzerindeki lekeleri çıkartmak için en iyi çare telle uvalamaktır. Bakkallarda satılan bu tellerden bir tane alınız ve parkenin her parçasına ayrı ayrı uzunluğuna teli sürünüz. Bütün kirler toz halinde çıkacaktır.

Her taraf temizlendikten sonra süpürünüz. Gene bakkallarda satılan parke cilâsından alarak bütün parke üzerine azar azar ve her tarafa yayarak sürünüz.

Yarım saat durduktan sonra fanilâ ile yahut buna mahsus yumuşak fırça ile parlatınız.

Cilâ az sürülürse gayet iyi parlar. Fazla sürerseniz yapış yapış olur.

Moda haberleri

Kısa ve gayet bol olan etekler, kısa ve dar olan eteklere tercih ediliyor.

★ *Gece elbiselerinde yüz sene evvelki modalar çok beğeniliyor. Etekleri çok bol olan bu tuvaletler altına kolalanmış muslinden birkaç kat volanlı eteklikler, jüponlar giyilmeğe başlanmıştır.*

★ *Şapkaları tutturmak için kullanılan lâstikler kalkmıştır. Çok öne giyilen şapkaları üç parmak eninde bir fötr parçası saç üzerinden geçerek çember gibi tutmaktadır.*

★ *Siyah ipek çorap giymek modası günden güne artmaktadır.*

★ *Saten düşes, muare, tafta gibi kumaşlardan elbise yapmak modadır.*

★ *Omuz başları fevkalâde şişik ve bilek yerleri ince olan kollar çok modadır. Bu kolların şişik durması için içerisine kıldan yapılmış sert muslinden volanlar konulmaktadır.*

★ *Şapkalar üzerine örtülen büyük vualetler omuzlara kadar inmektedir. Ekseriyetle bunlar renklidir.*

MUŞKULLERE CEVAP

Piyanonun tuşları nasıl temizlenir?

Trabzon, Muallâ Evren: 1 — Piyano tuşlarını temizlemek için bir kaç tertib vardır. Kirli ise ispirtolu su ile silmeli. Sararmış ise su ile karıştırılmış oksijenli suya batırılmış bezle, yahut eterle silmeli. Eğer tuşlar hakiki fil dişi değilse bu temizlemeler hiç bir tesir vermez.

2 — Camlarda hasıl olan yağmur lekelerini suya batırılmış bezle silmek ve sonra kurulamak kâfi iken, siz amonyaklı su ile silerek lekeleri temizleyememeniz garib geliyor. Dört bardak ılık su içerisine yarım bardak amonyak karıştırınız ve bu su ile camları siliniz, pırıl pırıl olur.

3 — Mermerlerin hangi lekesini temizlemek istiyorsunuz. Yağ lekesi mi? Mürekkeb lekesi mi? Mermerler sıcak su ve arab sabunu ile silinires tertemiz olur.

4 — Beyaz yağlı boya üzerindeki lekeler ılık sabunlu su ile silinmeli. Soda yahut Vim kullanırsanız boyalar çıkar. Sarılıklara gelince bunlar ekseriyetle budak yerlerinde olur. Çaresi yoktur.

5 — Yüzdeki kırmızı kabarcıkların önünü almak için gece yatarken kırmızılıkların üzerine avucunuza döktüğünüz az kolonya veya ispirto içerisine bir tutam asidborik atarak eziniz ve bunu kırmızılıklar üzerine sürünüz. İspirto kuruyup uçunca sürülen yerde beyaz asidborik kalır. Öylece bırakıp yatınız, sabah her zaman gibi yüzünüzü yıkayınız. Bir kaç akşam devam ediniz, fayda göreceksiniz. Her halde fazla baharatlı yemekler, salamuralı şeyler ve turşular yemeyiniz.

MEŞ'UM KADIN

Aşk ve macera romanı

Nakleden: (Vâ - Nû) Tefrika No. 89

Feridun bey kımıldamadan ayni vaziyette duruyordu. Yalnız kirpiklerinden süzülerek bir yaşın damladığı görüldü.

Cenan gitgide artan bir helecanla anlatıyordu:

— Senelerce vicdan azabı içinde kıvrandım. Bir taraftan, çok hürmet ettiğim, çok sevdiğim kocama mütemadiyen yalan söylemek mecburiyeti, diğer taraftan ne olduğunu bilmediğim ve herşeye rağmen anne aşkile bağlandığım yavrumu aramak... Kimseye derd dökememek... Emin ol ki cenabı hak yaptığım kabahatın cezasını bana tam mânasile çektirdi. Bu kadar acı da kâfi değilse ne yapayım mukadderata baş eğmekten başka çarem yok...

Sonra uzun uzun Şermini nasıl bulduğunu, kızı nasıl katille itham edip hapislere soktuklarını, nasıl onu kurtarmak için çabaladığını anlattı:

— Siz benim yerimde olsaydınız ne yapardınız?... Yavrunuzu aramaz mıydınız? İşte her şeyi anlattım... Hükmünüzü verin... Sizi senelerce aldatmış olmam, biliyorum, pek büyük bir cürümdür; fakat merhametinizi dilememe müsaade edin... Genç kız olarak kabahatlıyım, lâkin zevce olarak en ufak bir günahım yoktur.

Yavaşça oturduğu yerden kayarak kocasının dizlerine kapanmıştı. Hıçkırarak ellerine sarıldı.

Feridun bey, karısının perişan haline şefkatle baktı, onu yerinden kaldırdı:

— Cenan, ağlama... Bu uzun senelerin tatlı hayatı ben tanımadan evvel yaptığın bir cehalet yüzünden yıkılıp mahvolamaz. Sen benim çok hürmet ettiğim, sevdiğim karımsın. Affedecek hiç bir şeyin yok. Çektiğin ıztırap artık yetişir! Bugünden itibaren rahat et...

Cenan göz yaşları arasında kocasının boynuna sarıldı. Bir müddet öylece kaldılar... Biçare kadının kalbi aşk ve sevinçle dolu idi.

***

Ertesi gün Feridun bey odasında kaşları çatık düşünüyordu.

Cenan, ölmüş hemşiresinin son vazifelerini yapmak üzere yalıya gitmişti. Gazeteler, Leman hanımefendinin kalb sektesinden vefat ettiğini yazıyorlardı. Herkes de öyle biliyordu. Paşa meseleyi yakın bilenlerin ağzını kapatmış, hâdiseyi örtbas ettirmişti. Bu suretle dedikodu yayılmamış; ailenin şerefi kurtulmuştu. Bu noktadan da Feridun beyin içi rahattı. Lâkin Bedi beyle vaziyeti ne olacaktı.

Dalgın dalgın odasında dolşatı. Nihayet kararını verdi. Evet gidip o adamla konuşacak; lüzum gösterirse tehdid edecek, İstanbuldan gitmesini söyliyecek. Başka bir şehre tayin edilmesi için müracaatta bulunmasını cebredecek.

Zile bastı. Otomobilini ısmarladı. Bu saatte Bedii evinde bulacağını tahmin ettiği için dosdoğru oraya gitti.

Evin önünde durduğu vakit gayri tabiî bir telâşla karşılaştı. Kapılar açıktı. Uşakla kapıcı koşuşuyordu. Feridun bey eşikte duran bir adama Bedi beyi görmek istediğini söyledi. Muhatabı başını hazin hazin sallıyarak:

— Göremezsiniz efendim.

— Neden?

— Sizlere ömür ondan.

— Ne diyorsunuz? Öldü mü?

— Evet efendim. Biraz evvel. Feci bir kazaya kurban gitti. Vazife kurbanı...

— Neden... Nasıl!...

— Efendim bir zehirlenme vakası vardı. Bedi bey de onu takip ediyordu. Şiddetli bir zehir... Muayene etmek istemiş elinde de ufak bir yara varmış. Meşguliyetten fark etmemiş. Zehir sürülmüş. Tesiri ânî oldu. Doktorlar filân geldiler amma kurtaramadılar... Pek yazık oldu... Mademki ahbaplarındansınız, buyrun bakın...

Feridun bey sonra geleceğini söyliyerek tekrar arabasına bindi. Yolda İlâhi adaletin büyüklüğüne hayran oluyordu.

***

Bu vakalardan bir sene sonra güzel bir sayfiyenin bahçesinde neşeli bir aile toplanmış, konuşuyorlardı.

Malik bey hasır bir koltuğa yayılmış, keyifle sigara içiyordu. Gül hanım yere serilen halının üstünde bağdaş kurmuş el işi yapıyordu. Adnan, ânî bir şişmanlıkla endamı bozulmuş olan karısının ellerini okşıyarak:

— Şerminciğim, Şevki beyden mektup aldım. Davetimizi kabul ediyor. Bir hafta izin alıp bize gelecek.

— Oh! Ne iyi... Çocuğum oğlan olursa ismini Şevki koyacağım. Kısmen saadetimizi ona medyun olduğumuzu asla unutamam.

— Hakkın var güzelim...

O sırada bahçenin demir kapısı çıngırdayarak açıldı. Koyu renk bir emprime giymiş Cenan, ince endamile hâlâ parıl parıl parlıyan sarı saçlarile göründü. İki genç ona doğru koştular. Şermin annesine muhabbetle sarılarak:

— Ne iyi ettiniz de geldiniz... Pek göreceğim gelmişti.

— Öyle mi yavrucuğum? Bak, sana bir müjdem var. Size yük olmazsam birkaç gece kalmak üzere geldim. Feridun bey işleri için Ankaraya gitti. O gelinceye kadar ben de sizde kalacağım olur mu?

Bu son cümleyi işiden Malik amca ile Gül teyze Şerminle, Adnanın sevincine iştirak ederek:

— Buyrun efendim, çok iyi ettiniz. Burası sizin evinizdir. Hep birden bu güzel yaz akşamlarından neşe ile istifade edelim.

— Doğru, doğru amcacığım! Çok çektik... Artık gülmek, eğlenmek hakkımız...

Bir aralık Cenan sordu:

— Kuzum, Rauf bey ne oldu? Gördüğünüz var mı?

Adnan cevap verdi:

— Sık sık görüşüyoruz. Bu civarlarda bir hastane açtı. Dul ve kimsesiz kadınlarla çocuklara bakıyor, etrafına iyilikler yaparak acısını unutmağa çalışıyor. Şermini de o doğurtacak...

— Zavallı adamcağız! Allah onun da gönlüne göre versin!

— BİTTİ —

Eski ve yeni Istanbul

Dolmabahçede yıktırılmakta olan Sultan Mecid tiyatrosu

Bu binanın tarihi - Istanbulda ilk tiyatrolar - Babasının çubukçu başısile kaçıp aktris olan Kazasker kızı Seniye - Ankara valisinin zevcesi, Seniyeyi hamamda nasıl tanıdı?

Beyoğlundan denize doğru yeni bir yol açılıyor; ve bu yol, önüne çıkan eski bir tiyatro binasını yıkıp devirmek üzeredir.

«Devirmesin!» demiyoruz. Zira binanın mimarî kıymeti yoktu. Manevî kıymeti de padişahın ahırlarından bir kısmını teşkil etmek suretile sıfıra inmişti.

Ayaspaşadan Dolmabahçeye gitmek için, Mühendis mektebinin önünden geçilir; burası Gümüşsuyu yokuşu denilen sarp bir bayırdır. Eskiden otomobiller için pek tehlikeli olan bir dirsekten dönülür. Sol kolda havagazı şirketine aid bina görünür. Tam karşıda ise, arka plânda Dolmabahçe camii belirmiştir. Fakat oraya doğrudan doğru gidilmez. Zira arada bir duvar ve bir mirî bina vardır. Meydana çıkmak üzere sola döneceksiniz... Bahsettiğimiz esbak tiyatro ve sabık istablı âmire işte bu miri binadır ki, yıktırılmak üzere bulunuyor.

Geçen gün gazetelerde, «müteahhid, Gümüşsuyu yolunu vaktinde tamamlıyamadığı için teahhüdnamesi iptal edilmiştir.» tarzında bir yazı okuduğumdan «Gidip şurasını göreyim!» dedim.

Gümüşsuyu yokuşu genişletilmiş. Beton temelile, yeraltı su mecralarile, mozayık parkesi ve dönemeçlerde «sans ünik» yani yalnız bir istikamet takib edilir çifte yolile mükemmel bir hale ifrağ ediliyor. Lâkin, artık Dolmabahçe meydanına çıkmak üzere o eski dönemeç olmıyacak. Yol, doğrudan doğru, camiin karşısına inecek... Onun için, aradaki bina kalkıyor. (Yani, Beşiktaştan gelirken, cepheye gelen bina) «Sultan Mecidin tiyatrosu» diye maruf olan bu yapıyı Belediye istimlâk etmiş bulunduğundan bahçe duvarları şimdiden kısmen yıkılmış, molozlarla kısmen doldurulmuş; kabloları da sökülüyordu.

***

Bu münasebetle hem Sultan Mecidin bu tiyatrosunu anlatmağı hem de Türkiyenin ilk tiyatrolarına kuş bakışı bir nazar atmağı düşündüm.

Tiyatronun Türkiyeye üçüncü Ahmed, şair Nedim yani Lâle modası devrinde geldiği iddia edilir. Ecnebi sefaretlerinde verilen hususî müsamerelerde komediler oynandığına rastlanmıştı. Fakat tabiatile, bu, limonlukta çiçek, kavanozda balık gibi bir şeydi. Umuma mahsus şeylerden değildi. Ancak Tanzimattan sonra, Avrupadan her şeyi almak cereyanını müteakip ahali ilk defa - meddahın, karagözün, orta oyununun haricinde bir şey olarak - tiyarto gördü.

1847 senesinde Beyoğlunda, Galatasarayda, Hristaki çarşısı denilen yerde bir tiyarto binası yapıldı. Buraya Naum tiyatrosu derlerdi. Avrupadan gelen opera kumpanyaları temsiller verirlerdi. Şimdiki Fransız tiyatrosundaki vaziyet). Tabiî buraya garbliler, tatlısu frenkleri ve garb âlemile uzaktan yakından alâkadar olmuş Türkler gidiyorlardı. Lâkin Avrupalılaşmak meyli ruhlarda doğmuş bulunduğu için yavaş yavaş diğer halktan da bakmak üzere gitmeğe başlayanlar bulundu.

Padişah Abdülmecid, garblılaşmaya meyyal olduğunu söylüyordu; birdenbire, tiyatro taraflısı da göründü. Naumun tiyatrosuna devama başladı. Burada, kafes arasında oturarak, temsilleri seyrediyordu. 1857 de, tiyatro binasının Dolmabahçe gazhanesince kendi hesabına tenvir olunmasına müsaade etti. Aradan beş sene geçtikten sonra, (1862 de), bina bir yangında yandı.

Bu hareketleri padişah için hoppalık sayan bir zümre vardı. Bir aralık baş bile kaldırarak, «Hünkârın böyle yerlere devamı vakarı şahane ile telif edilemiyeceğini» haber verdiler. Bunun üzerine, yukarıda bahsettiğimiz şimdi yıkılacak bina, Dolmabahçe meydanında, hususî tiyatro olarak vücuda getirildi.

Halka mahsus tiyatrolar da çoğalmaktaydı.

Karabet Papazyanın Şark tiyatrosu inşa edildi. Burada ilk zamanlar İtalyanca piyesler oynuyordu.

1857 de (Riyakâr) ve (Müsebbib) adlı piyesler Türkçeye çevrildi ve bastırıldı. Bunların rağbet görmeleri üzerine, arkası devam etti. Tabiatile Türk aktörleri değil, Ermeniler oynuyordu. Türkler arasında düyunu umumiye nazırı Âli bey tanınmış tiyatro meraklılarındandı. Molyerin bazı piyeslerini tercüme etti. Güllü Agop da Âli beyin delâletinden istifade ederek Türkçe temsiller veren bir tiyatro kumpanyası kurdu. Eser nakil ve tercüme etmek üzere Âli, Şemseddin Sami, Namık Kemal, Fehmi ve Şahab beylerin iştirakile bir heyet teşekkül etti.

Güllü Agop asıl ticaretin Karşıyakada olacağını düşündüğünden Gedikpaşa tiyatrosunu yaptı.

***

«Türk kadınının sahneye ilk çıkışı Mütarekededir.» diye meşhurdur. Hatta Afife hanımı içimizde hatırlayanlar çoktur. «Muhadderatı islâmiyeye böyle şey yakışmaz!» diye Kadıköyünde piyesi durdurulmuş, bazı ediblerle birlikte karakola götürmüştür.

Fakat, daha evvel de Türk kadınının sahneye çıktığı olmuştur. Ama, gizlice.

Tanınmış ressam ve karikatürist B. Münif Fehimin babası keza tanınmış artist müteveffa Fehim efendinin anlattığına göre, taassubun koyu devirlerinde (Amelya) müstearile hıristiyanmış gibi sahneye çıkan kadın Türk ve müslümanmış. Asıl ismi Seniye hanımmış. İstanbulda bir kazaskerin kızı imiş. Babasının çubukçu başısını sevdiği için yetim kalınca bu adamla birleşmiş.

Sabık çubukçubaşı, kazasker öldükten sonra muhtaç kalmış, tulûat aktörlüğü yapmağa başlamış.

Seniye hanım, kantoya, arkasından da piyeslere çıkarmış. Tanınacak olurlarsa işin sarpa saracağından korktukları için kumpanya ile Anadoluda dolaşmağa başlamışlar. Bu heyette Hüseyin efendi isimli biri Seniyeye gönül verdiğinden:

— Sen Ermeni değilsin! Türksün! Haber vereceğim! - diye tutturmuş.

Böylelikle muradına nail olmak istermiş.

Bu heyet ve merhum aktör Fehim efendi Ankarada bulundukları sırada bir gün vali Abidin paşanın zevcesi Amelya hanımı hamamda görerek tanımış:

— Siz kazasker filâncanın kerimesi Seniye hanımefendi değil misiniz, güzelim... Safa geldiniz... - demiş.

Tabiî, kızın ne aktrisliğini, ne Amelyalığını biliyor...

Biçarede şafak atmış.

Valinin haremi, ne yaptığını, Ankaraya nasıl geldiğini sorarmış. Konağına davet etmiş.

Seniye, konakta, iki göz iki çeşme ağlayarak her şeyi itiraf edince ve Abidin paşanın hanımına sığınınca, valinin zevcesi, kocası üzerinde nüfuz ederek sabık çubukçubaşıyı bir işe koydurmuş, nikâhlarını da kıydırmış.

Böylelikle Türk kadınının sahneye ilk çıkışını yarım asır geriye atmak lâzım geliyor.

Çıkış ama ne çıkış!... Başlı başına bir tiyatro mevzuu. **Yürük Çelebi**

Trabzonda imar faaliyeti

Caddeler genişletiliyor yeni hal binası halkı temiz sebzeye kavuşturdu

Trabzonda mezbaha parkı

Trabzon (Akşam) — Şehir günden güne imar edilmek suretile güzelleşmektedir. Şehrin imar işlerinde en mühim rolü oynıyan belediye bir çok caddeleri genişleterek yeniden parke, beton kaldırımlar inşa ettirmektedir. Bir yıl zarfında şehirde yirmi bin liralık kaldırım inşaatı yapılmiş; ayrıca iskele caddesini gümrük depoları arkasından geçen yola bağlamak için yeni bir yol açılmış ve bu arada iskelenin yolcu salonu önünde bir otomobil meydanı da vücude getirilmiştir.

Belediye şehir halkını açıkta kalmış kötü sebzeleri yemketen kurtarmak için yirmi bir bölümden ibaret bir sebze hâli yaptırtıp ikmal ettirmiştir. Bütün sebzeler bu kapalı mahalde satılmaktadır.

Bunlardan maada belediye eski bir mezarlık olan imareti kaldırtarak burasını yeni bir park haline koymuş ve ayrıca bu «Atapark»dan maada Değirmendere mevkiinde bir de mezbaha parkı yaptırmıştır.

Belediye bütçesi haricinde Atatürkün Trabzonlulara ölmez eser olarak armağan ettikleri içme suyu inşaatına hızla devam olunmaktadır.

Türk inkılâbının sembol ve kahramanı olan Atatürk namına dikilecek olan heykelin maketi hazırlanmış ve yakında münakasaya çıkarılarak heykelin yapılmasına başlanacaktır.

Sofya mektupları

Köseivanov kabinesinde tadilât yapıldı

Kabineye altı yeni nazır girdi, Köseivanov dahilde ve haricte eski siyasetine devam edecek

Soldan sağa üstte: Dahiliye Nazırı B. Nedev, Ziraat Nazırı B. Bagrânov, Şimendiferler Nazırı B. Avramov, altta Adliye Nazırı B. Yotov, Maliye ve Maarif Nazırları Bojilov ve B. Filov

Sofya (Akşam) — Bulgaristanda Köseivanov hükûmeti iktidara geçeli, 23 teşrinisanide 3 sene olmuştur. Bu üç yıl zarfında Köseivanov kabinesinde altı defa değişiklik yapılmıştır. Fakat bütün bu değişiklikler de B. Köseivanov daima Hariciye nezaretini uhdesinde muhafaza etmiştir.

Selefi Toşev kabinesi sukut ettikten sonra B. Köseivanov, ilk kabinesini 26 teşrinisani 1935 de kurmuştu. O zamanları Bulgaristanda dahilî siyasî karışıklık ve anlaşamamazlık bütün şiddetile hüküm sürüyordu. Toşev mevkiini Köseivanov'a bırakırken yaptığı beyanatta:

«İstifamızı vererek çekiliyoruz, çünkü hükûmetim beklenen ve ümid edilen semereleri veremedi» demişti.

Bu beyanattan, 1935 de Bulgaristanın hakikaten fırka ihtiraslarının henüz yatıştırılamadığı ve vaziyetin normallaşamadığı anlaşılıyordu. İşte o zamanlar da kral Boris, Bulgaristanın mukadderatını Köseivanov'a tevdi etti.

Köseivanov hükûmetinin ilk işi, memleketi partizanlardan temizlemek ve dahilde sulhü, sükûneti temin etmek suretile vaziyeti normallaştırmak olmuştur.

Bu programdan hiç inhiraf etmeden yürüyen ilk Köseivanov hükûmeti, sarayın ve efkârı umumiyenin itimadını kazanmış oldu ve silâhlı bir hareketle rejimi devirmek teşebbüsünde bulunacak iken yakalanan albay Damyan Velçev ve arkadaşları ihtiyat general Zaimov, eski binbaşı K. Stançev, ve eski Maliye Bakanı Petar Todorov'un sürüncemede kalan divanı harb huzurunda muhakemelerini neticelendirmeğe çabucak muvaffak oldu.

B. Köseivanov, ikinci kabinesini 4 temmuz 1936 da ve üçüncü kabinesini de 24 teşrinievvel 1936 da kurdu.

Üçüncü kabine zamanında Bulgar haricî siyasetinde en mühim hâdise Yugoslavya - Bulgaristan arasında ebedî dostluk paktının imzalanmasıdır.

B. Köseivanov dördüncü kabinesini de 21 mayıs 1937 de teşkil etti. Bu kabine zamanında yapılan en mühim iş de mebus intihabatının yapılması ve parlâmentonun ihyası olmuştur.

Beşinci kabine de tam 6 ay 23 gün iktidarda kalarak sukut etti. Sukutu sebebi de şu idi: Parlâmentonun 9 teşrinisani içtimaında, devlet bütçesine ilâve olarak matbuat müdürlüğü için 8 milyon levalık bir kredinin kabul teklifi 67 reye karşı 69 reyle reddedilmişti. Bu mesele yüzünden Sobranyada ekalliyette kalan hükûmet istifasını vermiştir. Bunun üzerine gene yeni kabineyi teşkile memur edilen B. Köseivanov altıncı kabinesini de 14 teşrinisani 938 de kurdu ve yeni kabineye, yeni altı nazır girdi, bunlardan ikisi mebustur. Ezcümle, en son Bulgar Kabinesi şöyle teşkil edilmiştir.

Köseivanov: Başvekil, Hariciye ve Mezahibe, general Daskalov Harbiyeye, ihtiyat general Nedev Dahiliyeye, doktor Filov Maarife, Millî banka direktörü Bojilov Maliyeye, Nikola Yotov Adliyeye, Bagrânov Ziraate, mühendis Genev Nafiaya, Temyiz başmüddeiumumîsi Avramov Posta ve Telgrafa getirilmiştir.

Yeni Kabineye altı yeni nazır girmiştir. Başvekil B. Köseivanov, Sobranya meclisinde yeni Kabinenin dahilî ve haricî siyasetini şöyle izah etmiştir:

«Kabine, dahilî ve haricî siyasette ayni yolu takip edecektir. Hükûmet, üç senedenberi olduğu gibi Balkanlarda sulh ve emniyetin istikrarına çalışmakta devam ve Yugoslavya ve Türkiye ile olan dostluğumuzun inkişafına mütemadiyen gayret sarfedecektir.

Bu iki devlet ile aramızda ebedî dostluk paktı mevcuttur. Hükûmet diğer iki komşusu, Romanya ve Yunanistan devletlerile olan münazaalı meseleleri memnuniyet bahş bir surette halletmek için dostane münasebatın istikrarına çalışacaktır.

Hükûmet memleketin bayındırlığı için gayrete devam edecek, sağlık işleri müessasatını arttıracaktır.

Hükûmet, şimendiferler, şoseler elektrik tesisatlarını çoğaltmağa, ziraat enerjisini arttırmağa devam edecektir.

Hükûmet yeni arazide hakkı tasarrufa, borçluların yüklerinin hafiflettirilmesine ve matbuata dair kanun lâyihalarını parlâmentoya verecektir.»

Köseivanov'un bu üç senelik idaresi zamanında gördüğü en mühim işler, parlâmentonun ihyası, Yugoslavya - Bulgaristan arasında ebedî dostluk paktının akdi, Selânik anlaşması ve Türk - Bulgar dostluğunun kuvetlenmesidir.»

Yurttaş;
En değerli ve en mânalı hediye (Tasarruf kumbarası) dır.
Ulusal Ekonomi ve Arttırma Kurumu

ANKARA POSTASI

Bütün Türkiye bir bahçe içinde...

Sergide şeker yiyen Türkiyeyi temsil eden bir fabrikamız

İlk sokak sergisi güzel ve çok muvaffak bir eser oldu

Bütün Türkiye, kuruluşu, inşası, endüstrisi, kültürü, manzarası, fabrikası, serveti ve nihayet mesud yarını ile bu güzel sergide el ile tutulur ve gözle görülür bir halde karşınızdadır

Ankaradan başka bir yerde oturan Akşam okuyucuları, senenin hemen hemen en enteresan eserini görememekten doğan bir üzüntü çekeceklerdir. Derhal ilâve edelim ki, bu eser, Ankaraya gelmeleri mümkün olanlar için kaçırılmıyacak bir fırsattır.

Türkiyede ilk sokak sergisini, dokuzuncu yerli mallar ve arttırım haftasının büyük bir hususiyeti olarak millî iktisad ve tasarruf cemiyeti tertib ettirmiştir. Ankaranın en güzel yapılarından biri olan Sergievinin bahçesinde kurulan bu sergiyi dündenberi, on binlerce Ankaralı ziyaret ediyor. Çünkü bu eser, bize sergi mefhumunun bir yeni varlığını getirmiştir.

Sergi deyince bizim hatırımıza iki şey gelir. Bunlardan birincisi on, on beş sene evveline aiddir: Herkesin varını, yoğunu ortaya koyduğu koca bir meydan... «Sergi meydanı, er meydanı» dır sözünü, bu olanını, bitenini ortaya dökerken âdet söyletmis olsa gerektir...

İkinci sergi telâkkisi, bizde Sergievinin yapılışından sonra başlar: Muayyen eserlerin teşhiri, şuurlu bir yığın, muayyen mevzulara aid merhaleler...

Bu seferki sergi bu iki mefhumu birleştirmektedir: Çünkü evvelâ ismi sokak sergisidir, koca bir meydanı dolduruyor. Yalnız bir hususiyet olarak burada varını yoğunu teşhir eden ne bir müessese, ne de bir meslek zümresi, hattâ ne de bir şehirdir. Burada, Türk milleti, içinde bulunduğu hayat şartlarile gözüküyor. Sergievinin bahçesinde kurulduğu ve böyle muazzam bir gayesi olduğu için de ikinci telâkkiyi temsil ediyor.

Bir çok sokak sergileri görmüş olan bir dost bu sergi için:

«— Asla başlangıç değil... Bu sergiyi kurmakta hâkim olan teknik ve zevk, sokak sergilerini haftada bir açan milletlerden daha ileri!» dedi ve sonra dört bir tarafı dolduran grafiklerin baş döndürücü bir süratle yükselişlerine bakarak ilâve etti:

« — Mevzuun da kuvvetini inkâr etmemek lâzım... Üzerinde uğraştığınız ve anlatmaya çalıştığınız şey, Türkiyenin kalkınması olursa muhakkak dinamik olmaya mecbursunuz!»

Bu sergiyi karşıdan görenler şu üç şeyle karşılaşıyorlar: Evvelâ antre donnörde, Atatürkün, Türk milletinin ebedî kaydile mesud ve refah içinde olacağını garanti eden büyük sözü:

«Yurdumuzu dünyanın en mamur ve medenî memleketleri seviyesine çıkaracağız. Milletimizi en geniş refah vesıta ve kaynaklarına sahip kılacağız!»

Ve onun altında mücessem bir küre ki, iklim ve toprak şartları bakımından küçültülmüş bir cihan olan Türkiye, bütün dünyaya bol ve çeşitli mal satıyor.

Sağda ve solda birer banka servetini alacak kadar büyük iki kumbara... Birinin üzerinde bütün devlet bütçemiz için bir ideal olan bir rakam yazılı: 500 milyon!...

Bu, nedemek biliyor musunuz? Bu memleket vatandaşlarının bütün zarurî hayat ihtiyaçlarını temin ettikten sonra, yarınları için ayırdıkları tasarruf yekûnu bu olmalıdır...

920 de memlekein politik ve ekonomik istiklâlinin temininden sonra ilk tasarruf hareketleri başlarken hedeflerimizin merhaleleri milyonlardı: 920 de bir milyon, 921 de iki milyon, 923 de üç milyon... 930 için hedef elli milyondu. Türk milleti, her millî dava gibi bunu da başardı. Bu, ilk hedefti.

İkinci hedef olan 100 milyona 940 dan çok evvel, 937 de vardık.

Üçüncü hedefimiz ancak 500 milyon olabilir: Çünkü 937 nin tasarruf yekûnu, daha 12 nci ayın içinde olduğumuz 938 in yalnız ilk 9 ayının yekûnundan 16 milyon lira da geridedir.

İkinci kumbaranın üzerindeki döviz bu üçüncü hedefe nasıl ulaşabileceğimizi anlatıyor: «Kazancının en az yüzde beşini artır ve bankaya yatır!»

Millî iktisad ve tasarruf cemiyetinin, hiç bıkmadan senelerdenberi tekrarladığı ve nihayet bizi de bir tecrübeye mecbur ederek inandırdığı bu prensipe artık dudak büken azdır:

«— Ancak geçinebiliyorum!...» sözü, bir müdafaa tedbiri değildir.

« — Yüzde beş eksik kazandığınızı farzedinizi!» cevabını verirler.

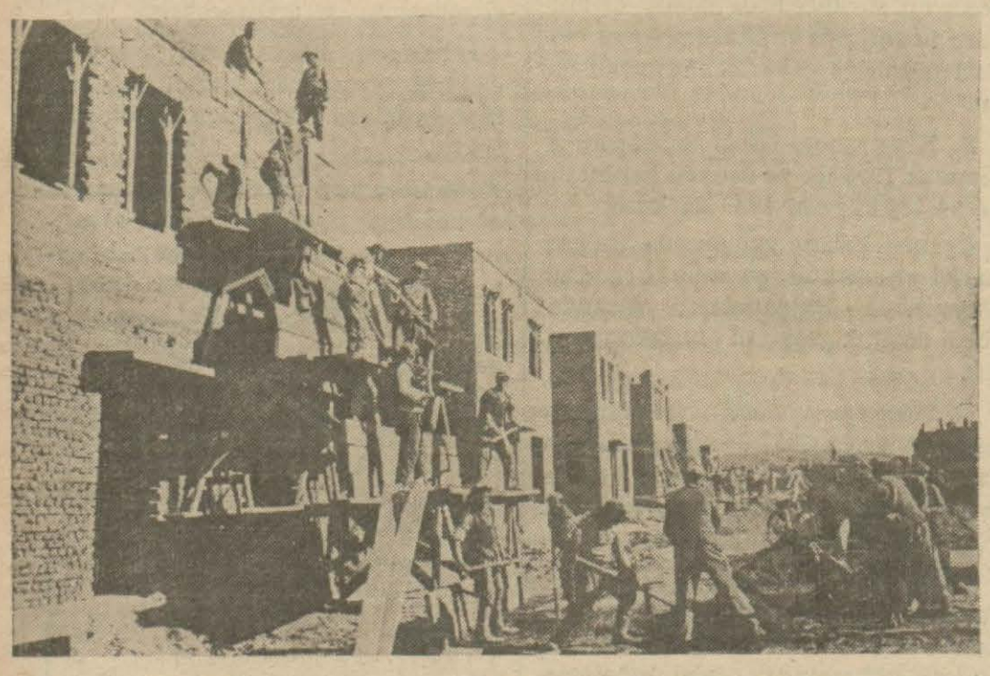

Sergide yapıcı ve inşacı Türkiyeyi canlandıran bir enstantane

Bu güzel sergiyi hazırlatan Millî iktisad ve tasarruf cemiyetinin kıymetli idarecisi doktor Vedad Nedim Tör'le onu hazırlıyan sanatkâr Mazhar Nazım Resmor Ankaranın en güzel, manâlı, tezli ve iddialı sergisini meydana getirdiler. Bu sergi, buradan kalkıp, İzmire, İstanbula, Bursaya; diğer büyük şehirlerimize gidecektir. Onun, kırk bin Türk köyüne

Serginin değerli sanatkârı Mazhar Nazım Resmor

varıncaya kadar her taraf doya doya seyredilmesini temenni ederiz: Millî kalkınmamıza olan ödevinin artması için...

Bu kanaatımızı size de vermek için, Akşamın Ankarada oturmıyan okuyucularile beraber bu güzel sergiyi gezeceğiz. Evvelâ, şu koca köşeyi dolduran, Devlet endüstrisinin ana kolu üzerinde duralım. Buranın hüviyeti dört kelimeye sıkışmış: Kendi giyeceğimizi kendimiz dokuyoruz!

Sonra şu üç iş kolu ve şu üç netice: Pamuklu endüstri dev adımlarile ilerliyor.

Yünlü endüstrimizi yabancı kumaştan kurtardık; Türk kadını artık Türk ipeklisi giyiyor!

Her kısmın altında rakamlar, grafikler ve fotoğraflar var. Biraz ileride kömür ve linyit köşesini görüyoruz. Kara elmasımızın bütün davaları burada döviz haline sokulmuş; kömürcü Türkiye, kömürsüz Akdeniz pazarlarında yarının en büyük satıcısı olacak!...

Linyit tarafında ise Türkiyenin son yeşilliklerini koruyacak parola: Ormanı kurtarmak için kömür sarfiyatını çoğaltmak lâzım!

Linyitin yanında kurulu olan köşe, bizim, yeraltının kıymetli cevherlerinden birinde dünya birinciliğimizi müjdeliyor: Türkiye, dünya krom istihsalâtında en başta!

Daha sonra çimento ve şeker istihlâklarına aid rakamlar ve grafikler görüyoruz: Yapıcı Türkiyede çimento istihsalâtı artıyor, daha çok kazanıyoruz, daha çok şeker yiyoruz!...

Biraz ötede, gayet haklı olarak «Mucize» diye vasıflaştırılan ve bu serginin dayandığı temel olan rakamı okuyoruz: Ekonomi savaşımızda bir mucize... Bankalardaki tasarruf hesabları yüz misli arttı.

Daha sonra, son senelerin millî davalarından olan bir mevzu üzerinde, yakınlaşan bir neticenin müjdesi var: Barbaros Türkiyesi diriliyor; yeni Türkiyede yeni gemi!...

Ortada büyük bir harita, birinci sanayi plânının memlekete kazandırdıklarını canlandırıyor. Saltanat Türkiyesinde kapitülâsyon, Cümhuhuriyet Türkiyesinde sanayi plânı...

Bir başka büyük harita, memleketin can damarlarını gösteriyor: Demiryollarımız Türkiyeyi fethetti...

Madenci Türkiyenin altında: «Madeni ilk bulan ve işleten Türk, maden pazarlarında!» dövizini okuyoruz. Sonra sırasile buğday alan milletin, buğday satan millet olduğunu; bütün millî mahsullerimizin rekoltelerini; yurda giren parayı, millî geliri, Türk çiftçisinin gülen yüzünü anlatan rakamlar, grafikler, tablolar...

Ve nihayet bütün bu yarına güvenimizi artıran, içimizi açan büyük varlık halinde kültür Türkiyesi... Talebe sayımız bir milyonu aştı, okuma yazma nisbeti her yıl artıyor. Çünkü bütün bu kalkınma hep bu kültürlü vatandaş içindir.

Akşamın Ankarada oturmıyan okuyucularına sergiyi beraberce sütunlarımızda gezmek sözünü vermişken bu davamızı, maalesef, tamamlayamayacağız. Evvelâ, buna, bu sahifemizin sütunlarının müsaid olmadığını yazmaya başladıktan sonra anladığımız için; sonra bu güzel, canlı, hareketli eseri, hayat dolu eseri kelimeleştirmemek için...

Şu sıralarda Ankaraya gelmek istiyenler için bu sergi, cidden güzel bir fırsattır. Hattâ başlı başına seyahate değer. Bu günlerde Ankarada Parti ve Ziraat kongreleri olduğunu da düşünürseniz, Başşehrin bu mevsimde çok nefis olan havasile ciğerlerinizi doldurmak ve onun daima kaynayan hayat enerjisile kudretinizi tazelemek kolay bulunur kazançlar olmasa gerek...

Dilovan Çınar

Köy kalkınma kongresi de açılıyor

Ziraat Vekâleti müsteşarlığına istatistik umum müdürü B. Celâl Aybar getirilecektir.

İlkkânun ayının son nısıfı, Ankaranın tarihinde iki büyük toplantıya sahne olacak. Bunlardan birisi Parti kurultayı; diğeri birinci Ziraat ve Köy kalkınma kongresidir.

Parti kurultayı, Ebedî Şef Atatürkten açılan Parti daimî umumî reisliği seçimi için toplanacaktır. Toplantı bir gün sürecektir. Bu önümüzdeki inkinciteşrin ayında ise, Partinin beşinci büyük kongresi içtima edecektir.

İkinci kongre, üzerinde aylardanberi çalışılan ve esaslı hazırlıklar yapılmış olan birinci Ziraat ve Köy kalkınma kongresidir. Parti Kurultayı, ilkkânunun 26 ncı günü toplanacağına göre, Ziraat kongresi bu tarihten bir veya iki gün sonra toplanacaktır.

Ziraat kongresinde Başvekil Celâl Bayar çok mühim bir nutuk söyliyecektir. Kongrenin hazırlıkları tamamlanmıştır. Kongreden sonra Orman çiftliğinde açılması kararlaşmış olan Ziraat âlet ve vasıtaları sergisine daha şimdiden birçok talepler vaki olmaktadır. Vekâlet, ziraat hayatımızı modernize edecek olan yeni vasıtalar mübayaasına karar vermiş olduğundan, bunların intihabı için bu sergiden faydalanılacaktır.

Haber aldığıma göre, Ziraat Vekâleti müsteşarlığında bir değişiklik yapılacaktır. Şimdiki müsteşar B. Naki, Devlet Ziraat işletmeleri kurumu, Ziraat bankası veya mürakabe heyetinde bir vazifeye getirilecek ve müsteşarlığa İstatistik umum müdürü B. Celâl Aybar tayin edilecektir. Devletin en modern ve düzgün işliyen müesseselerinden biri olan İstatistik umum müdürlüğünü, senelerdenberi muvaffakıyetle ifa eden B. Celâl Aybarın, Ziraat Vekâletinin yeni iş programında bir başarı unsuru olacağı tahmin edilmektedir.

Vekâlet, kongre dolayısile 400 e yakın filim getirtmiştir. Bu filimler, kongrenin mevzularile alâkalıdır.

Meslek ve vazife aşıkı bir maarifçi

Altmış beş sene evvel Selânik şehrinde doğan maarif güneşi: Hocam merhum Şemsi efendi!

Henüz altı yaşlarında idim. Selânikte benden büyük kardaşımla meşhur Kerim Hafız mektebine devam ediyorduk. O zaman için Kerim Hafız en münevver genç hocalardan idi. Amma tedris usulü eski şekilde. Elif küsüenni - be küsübenni ilh... ve yerlerde oturuyorduk.

Hocanın başı ucunda falaka, ders odasının kapısı yanında geldi gitti tahtası. Çocuklar hep birden muhtelif nevinde elifbe veya elham suparasını okuyorlar. Bir gürültüdür gidiyor. Mektebimizin başka mekteplerden farkı, yalnız hoca efendi gençtir, dikkatlidir. Rahlesine getirdiği talebisini bizzat okudur, dinler mümkün mertebe intizama dikkat eder. Apteshaneye götürülecek toprak ibriklerle su içilecek desti ve tasları ayırmıştır. Papuşluklar muntazamca ve temizcedir. Velhasıl şehrin en iyi iptidaî mektebi bu idi.

Bir gün sabahleyin mektebe gitmek üzere hazırlandığımız vakit babam bizi yeni açılmış başka bir mektebe göndereceğini söylemiş ve bizi hizmetcimize katarak o yeni mektebe göndermişti.

Bu yeni mektebin sokak kapısından girince ufarak bir avlu. Sol tarafta dört beş merdivenle çıkılacak ve küçük bir sahanlıktan geçilerek önümüze tesadüf eden kapıdan dersahaneye girilecekti. Avluda yirmi otuz çocuk oyun oynuyorlar, ortalarında dolaşan bir genç bizi görünce dikkatini bize çevirdi ve hizmetçimizin elindeki, babamızın yazdığı tezkereyi aldı, okudu. «Memnun oldum» diyerek bizi de oynıyan çocukların içerilerine kattı. Bu genç hocamız Şemseddin efendi idi. (İşittiğimize göre yirmi, yirmi bir yaşlarında imiş. İstanbulda Darülmuallliminde hocalık tahsil etmiş ve memleketine dönerek yeni usulde tedrisat yapmak üzere yeni bir mektep açmış.)

Biraz oyun oynadık çocuklarla biribirimizi tanımağa başladık. Bu sırada bir kumanda... Dersahaneye giriniz çocuklar... kumandası kulağımıza çarptı iki sıra olduk merdivenleri evvelâ kendisi çıktı, biz de çıkmağa başladık. Dersahane kapısından girince karşısında burcu burcu kokan yepyeni çam tahtasından yapılmış sıralar, iki tarafa dizilmiş, ortada bir gezinti bırakılmış. Kapının solunda Şemsi efendi duruyor ve onun arkasında iki ayak merdivenle çıkılır güzel bir kürsü ve duvara dayanmış bir siyah tahta ve silgi, tebeşir.

Hocamız bizi o güzel sıralara sevketti ve hepimiz dersahaneye girince oturunuz dedi. Yüksekte oturuyoruz, önümüzde yüksek ve dolablı rahleler. Ne güzel! Bngün mektebin ilk açılış günü idi. Hocamız bizi oturduğu kürsüden şöylece tedkik etti ve şimdiye kadar mektebe gidenlerle gitmeyenleri ayırdı. İki kısım yaptı ve hepimize alfabeyi (A, e, i, ü, ba, be, bi, bu ilh...) usulünde ezberletmeğe ve kendisi bunları kara tahtaya yazmağa ve yazdırmağ abaşladı. Saatte bir tatil yapar. Avluda bizi nezareti altında oyunla meşgul eder jimnastik yaptırır ve ayni zamanda ders odasının kapı ve pencerelerini açarak bozuk havayı değiştirirdi. Oyun esnasında biribirimizle kavga etmemize fena sözler söylememize bilhassa dikkat ederdi.

Bir iki ay sonra bir gün sokakta bir kalabalık ve bir gürültü peyda oldu. Fena sözler, küfürler söyleniyor, sofa kapısı kırılıyor ve içeriye hücum ediliyordu. Hocamız bu hali görünce, zaten kulağı girişte imiş... Hemen yerinden fırladı ve komşunun bahçesine açılan bir pencereden atlıyarak kaçtı.

Kalabalık serseri takımından kırk elli kadar adamdan teşekkül etmiş haşarilerdi. Dersahaneye girdiler ve bizi küfürlerle dışarı attıktan sonra o canım sıraları, hocanın kürsüsünü ve kara tahtayı, pencere ve kapıları parça parça kırarak dersahaneyi bir harabeye çevirdiler. Ve biz de evlerimize kaçtık. Sebep!... Şemsi efendi çocuklara gâvur usulünde ders okutuyor. oyun oynatıyor ve jimnastik yaptırıyormuş!

Amma! Bugüne kadar talebenin miktarı her gün biraz daha azalmakta idi. Biz zabit ve memur çocukları olmak üzere yirmi kişi kadar kalmıştık.

Birkaç gün geçti. Hizmetçimiz bizi Şemsi efendinin yeni açtığı mektebe götürdü. Bu mektep hocanın kendi evinin altında büyük bir oda idi. Hocamız çalışıyor ve çalıştırıyordu. Metanetine, gayretine daha doğrusu muallimlik aşkına zerre kadar halel getirmemişti. Bilâkis şevki artmıştı.

Derken; bir gün buraya da ayni şekilde hücum vaki oldu. Tehdidler, küfürler arasında çocukları sokağa çıkardılar. Şemsi efendi hocamız saklanmış, tehlikeden kurtulmuştu. Gene sıraları, kara tahtayı o gâvurluk âlameti olan kapkara tahtayı parçaladılar! Eve birşey yapamamışlar.

Çok sene sonra hocamın kendi ağzından dinlediğime göre kendisini sokakta yakalamışlar, dövmüşler, tahkir ve bıcakla hayatını tehdid etmişler. Şemsi efendi ya Selâniği terketmeli, yahud mektebinden ve hocalıktan vaz geçmeli ve yahud da ölümünü göze aldırmalı imiş...

Şemsi efendi bunlara da ehemmiyet vermemiş bir üçüncü tedbir düşünmüştü, akşamdan sonra evlerimize gelmeğe ve bize ders vermeğe başladı. Son kalan yirmi kadar talebesini böylece her gece ziyaret eder beş on dakika ders verir veya kontrol eder giderdi.

Bir gün benim de dahil olduğum beş altı talebesini Şemsi efendi yanına aldı ve Selânigin yegâne yüksek mektebi olan, Alaca imaret camisi ittisalindeki rüştiye mektebine götürdü. Rüştiye muallimi evvelinin odasına girdik. Burada birkaç zat vardı, bunlar vilâyet meclisi idare âzasından ve şehrin eşrafından bazı kimseler imiş.

Rüştiye talebesinden de beş altı çocuk getirdiler. Bize gazete okuttular. Rüştiyeliler bizim kadar okuyamadılar. Bize biraz hesap, rakkam ve yazı yazdırdılar. Onlar bizim kadar yapamadılar. Duvarda büyük bir harita asılı idi. Rüştiyeliler bizim kadar bu haritayı da okuyamadılar. Velhasıl biz onlara faik çıktık. Onlar son sınıfların talebesinden seçilmişlerdi!

Bu muamele bir mukayese maksadına binaen yapılmış imiş. Semsi efendi himmet ve gayretinin yüksek asrın ve şecaatının semerelerini isbat etmek suretile halkın teveccüh ve itimadına liyakat kazanmıştı. Bundan sonra hükûmetin de himayesile Şemsi efendi mektebi yeniden tesis olundu. Ve bu mübarek hocanın ilk feyiz verdiği talebesi arasından, vatan hizmetlerine aid her sahada zaferler kazanmış nice büyük kahramanlar tebarüz etmiştir. (1)

Ben hocamın bu yorulmak ve ürkmek bilmez himmet ve gayretlerini, bu yüksek azım ve celâdetlerini izah etmekle bugünün maarif ordumuza, bütün öğretmenlerimize bir mefharet ve gurur kaynağına malik olduklarını bildirmek istiyorum ve istiyorum ki, Şemsi efendi hocamın dahi lâyık ve müstahak olduğu bir ihtifal günü yaradılsın ve ebedî karargâhına da şeref ve haysiyetile mütenasip bir şekil verilsin.

Büyük harp esnasında Şemsi efendinin bilhassa vatandaşları için pek te şeref bahş olmıyan bir ihtiyaç içinde vefat etmiş olduğunu işittiğim zaman çok mahzun ve müteessir olmuştum. Bugün bu yazımla bir vazife ifa ediyorum itikadındayım. Şemsi efendi merhumun zekâ ve hafızasının kudretine aid bir misal ilâve edeceğim:

Benim babam askerdi. Mekteb resmen açıldıktan az zaman sonra Tesalya cihetine nakletmiştik. Büyüdüm. Asker oldum. 304 senesinde Harbiye mektebinden zabit çıkmış ve 324 senesinde miralay ve Kosova jandarma kumandanı olarak meşrutiyetin tesidi vesilesile birçok halk arasında Üsküp-

(1) Garib tesadüflerden olarak kırk sene sonra ben Selânikte fırka kumandanı iken tahsil çağına yetişen büyük oğlum Turgud ile ikinci oğlum Orhanın dahi ilk hocaları Şemsi efendi olmuştu.

İstanbul kazan, ben kepçe

Yüksek kaldırım, Tekke, Kuledibi

İşte Yüksekkaldırımın 40, belki de 50 sene evvelki resmini görüyorsunuz. Ondan yıllarca evvel de ayni imiş. Allahını seven söylesin, şimdi kıl kadar farkı var mı?

Burası evvel, âhır Beyoğlu yakasının Mahmudpaşa yokuşudur: Daracık daracık dükkânlar, yaymacılar, mezad malcılar, işportacılar, hırdavatçılar...

Tünelin ikinci mevkiine yirmi parayı feda edemiyenler, (Merhum peder arada bir bana kızardı da yerin dibine gir derdi. Geçtim eşref saate raslamıştır) diyenler, hele 310 zelzelesinin zılgıtını yeyip Amerikan bezleri ve yatak çarşaflarından yapılma çadır bozuntularında haftalarca gün, gece geçirenler zinhar tünele ayak atmazdı. (1)

Aksarayın Onikilerinden ve İstanbul kaldırımlarını susa durdurmuşlardan bilmem kim bir defa binmiş te az kalsın bayılıyormuş.

Sadede gelelim: Yüksekkaldırım eskiden daha fazla işlerdi. Aşağıdan yukarıya soluk soluğa çıkan çıkana; yukarıdan aşağıya da seke seke inen inene...

Paçaların sıvandığı alt başta, sağda, tapusu bir vakitler Karadeniz Ereğlisi Maden Nazırı bahriye livası Arif paşa veresesinin uhdesindeki şapkacı dükkânı hâlâ duruyor.

Yukuşu biraz çıkıp basamakların enlileştiği meydanımsı noktaya varırken gene sağda, dışı kirli suratlı, içi göz gözü görmez dükkân, resimci, resim edevatçı ve çerçeveciydi; meşhur Maks Frühtermanın.

Öteden beriden derleyip topladığı İstanbul manzaralarının, tipik şahısların, camadanla şalvar giyip sözüm yabana Şark güzeli olmuş Beyoğlu yosmalarının fotoğraflarını Viyanada kartpostal olarak bastırır, ecnebi seyyahlara sata sata para kırardı.

O zamanın en bellibaşlı Türk ressamları da müşterisi. Nuri paşa, Seyid bey, Şekûr bey, bilhassa Üsküdarlı Ali Rıza bey hocamız boyaları, fırçaları, muşambaları, hattâ kurşun kalemleri bile oradan alırlardı.

Yüksekkaldırımın o meydanımsı yerinden gene sağa sapan yol, Çardaklı kahvenin önünden ikiye ayrılırdı: Aşağısı mahud Kemeraltı, Kömürcü, Arkadi, Zürefa ve emsali sokaklar; yukarısı bunların bir kademe yükseği...

Orada ortalığın mezbeleliği daha az; maamafih binası yıkılmış ve yanmış bir iki arsa gene berikilerle örnek:

Tınaslar gibi kavun karpuz kabukları; pırasa, lahana yaprakları; torik, palamut kafaları; yamalana yamalna canı çıkmış, tabanları muşambalaşmış, pembe, mavi kadın çorapları; pabuç, kundura, çizme eskileri...

Yokuşa devam edelim: Basamaklar tekrar darlaştıktan sonra az ileride, şimdiki sinemanın sırasından (dalan dalan dalan!) kampana sesi yayılır durur; bozuk dilli, kısık bir gırtlak kendini paralar:

— Asker, çocuk yirmi para; başıbozuk 40 para!...

Kömürcü dükkânı kılıklı, kapısına

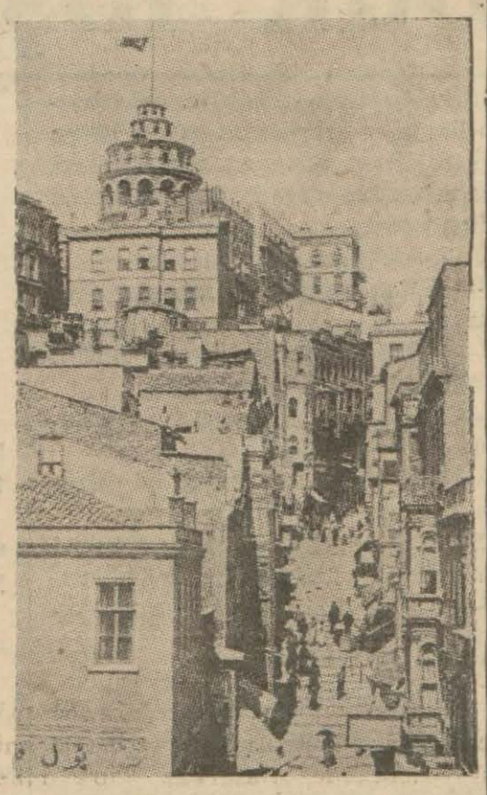

Yüksekkaldırım yokuşunun eski bir resmi

kırmızı astardan perde gerilmiş, yanındaki delik deşik lâvhaya da ayı balığı, yılan, inek, kuru kafa gibi resimler yapılmış bu yerde Amerikanın deniz canavarı, Hindistanın ejderhası, beş bacaklı buzağı, konuşan kesik baş... gibi numaralar temelli...

Birkaç adım ötede çipil gözlü, kelkül bıyıklı, pişmiş kelle Avusturya kırmasının dapdaracık barakası... Mostrada renkli birkaç yağlı boya modeli. Meşhur tablolardan kopye tek tük kara kalem resim, tuhafiye eşyasından da bazı ufak tefek...

Gel gelelim, herif erbabını şippadak çakar, hemen gözünün birini kırpıp (Çok yeniler vağ!) diye içeri çeker, Havva anamız kıyafetli kartları eline dayardı.

Akşam olmadan kepenkleri çatılı. Ağızlık, tarak, kozmetik, esans gibi tefarikler doldurduğu çekmecesini alıp kahve kahve, birahane birahane dolaşır, usulcacık yanaşıp enselere ekşirdi. Baş kâr ve kisbi gene ceplerindeki resimler...

Köhne kitaplar satan büyücek ilk kitapçı, toz toprak, küf kokusu, örümcek ağları içinde, seksenini geçmiş halde hâlâ o dükkânda... Oralarda çorap, mendil satan yerden yapma Yahudiyi hatırlıyanlar var mı bilmem?

Ne de şaklaban şeydi. Aklınca espriler de yapar, bar bar bağırırdı:

— Ben kuçukken benim baba bana maymun demiş, 40 yun buyumemişim; benim ana maymun demiş, gene 40 yun buyumemişim; amca, dayı, teyze epsisi yariş etmişler; boyle kalmişim!... (2)

Kuledibindeyiz. Pirinççinin adlı sanlı gazinosu oracıkta, yani Küçük Hendek sokağının başlangıcındaymış. Kaç kere bahsettiğimiz veçhile 60 yıl evvelki İstanbulun en yüksek kırat eğlence yerlerinden biri. Mabeyincilerin, hünkâr yaverlerinin, mirasyedilerin ve namlı babayiğitlerin de mekânı...

Dilber hanendelerinin yüzünden aşka gelen gelene; para saçan saçana; soyulup soğana dönen dönene... Öyle bir boğuntu yeri ki nice akarlar, hanlar, hamamlar yemiş; nice kimseleri fulûsu ahmere muhtaç etmiş.

Pirinççi, Karamanlı bir Rummuş. İstanbula yarım pabuçla gelmiş. Asmaaltında zahire simsarlığı, Balıkpazarında pastırmacılık etmiş...

Taal zaman, ruh zaman, Kuledibindeki bir kahveci ile ortak oluyor. Hin oğlu hin, işi kavrayınca ortağını atlatıp aksatayı da büyütüyor...

Kemanî Ağa, lavtacı Şair Serkisin oğlu, kanunî Oseb, Kör Civan gibi devrin en meşhur sazendeleri; Beşiktaşlı Sofi, Yahudi Sara ve Roza gibi güzel sesli, yakıp yıkar nağmeli hanendeler hep orada...

Gazino ağzına kadar hıncahınç; kayış kayış liralar, şakır şukur Mecidiyeler yağmada...

Biraz evvel buraya devam edenlerden bahsederken, namlı babayiğit dediklerimiz, öyle palavracı, kurusıkı kişiler değil. Karşıdan görününce, hele bir eli kaldırıp tersini gösterince, etrafın kabadayı taslaklarına fare deliğini bir paraya aratanlar...

Meselâ: Kasımpaşalı Kaptan Mehmed bey (kaptanlık mesleği değil lâkabı. 1877 Rus harbinde Anadolu ordusunda fevkalâde kahramanlıkları görülen mirliva Kaptan Mehmed paşa). Vefalı Nuri efendi (ayni muharebede Milliye taburu binbaşısı iken Karsta şehid olmuştu). Zorlu Zabit (Halepte sürgünken vefat eden erkânıharp kaymakamı Manastırlı Rifat bey. Merhum ehli seyf olmakla beraber ehli kalemdi de. Güllü Agobun tiyatrosunda piyesleri oynanmış, lisan ve edebiyata dair hayli eser yazmış, bilgili bir zattı).

Daha sonraları, civar haşaratını bu kabîl sindirmişler arasında bir bahriye mülâziminden de bahsederler ki Meşrutiyet senelerinde Ertuğrul yatı süvarisi ve Sultan Reşadın yaveri İbrahim paşa rahmetlidir. Yaşlı vaktinde bile ne de erkek ve tosun halliydi.

Kulenin önünden Belediye dairesinin yokuşunu ortalıyan Küçük Hendek sokağı da eski halini aynen muhafaza ediyor.

Kendisi ve etrafı, Kamantolaşmışların mahallesiydi. Balat, Hasköy, Ortaköy, Kuzguncuk gibi Musevî semtlerinin en kibarı ve lüksü olduğu halde son senelerde pabucu dama atıldı. Mevkiini kışın karşıki tramvay caddesinin önünde ve arkasındaki yeni apartımanlara, yazın da Büyükadaya kaptırdı.

Yüksekkaldırım yokuşunun daha yukarısı, şimdiki gibi gene şapkacılar diyarı idi. Çitlembik gibi çırak kızlar üstteki pencerelerde fıkır fıkır fıkırdaşır, cıvıl cıvıl cıvıldaşırdı.

Sabık Mevlevî tekkesinin kapı komşusu börekçiye 90 yıllıktır diyorlar. Kırım muharebesi senelerinde mevcudmuş; Didonlar üşüşür, tıka basa simit, poğaça, lokma atıştırırlarmış.

Saç denilen nesnenin devacı başısı, topuklara kadar saç temincisi, bu sebeple de eski İstanbul bayanlarının derd dinleyicisi ve Marko paşası, cild hekimi Menahim Hodaraydı.

Tevekkeli mi zavallıda saç sakal biribirine karışıverdi; Melâmi dervişlerine döndü. Eyyamı bahurda bile kışlık elbise, hırka, palto, boyun atkısı içinde börtüp dururdu.

Muayenehanesinin altında, cadde üstündeki fare düşse başı yarılacak pastacı, talebeliğimizde, bilhassa Galatasaraylıların uğrağıydı.

Orası şimdi kadın şapkacısı. Geçenlerde dükkânın önünde duraladım. İçerisine dikkatli dikkatli bakarak dalmış olacağım ki saçları kırlaşmış, yahniyanak, şişko, fakat hâlâ akça pakça bir madam başını uzatıp sordu:

— Şapka mı istiyorsunuz?

Muhakkak ki civarın 30, 35 yıl evvelki çitlembiklerinden biri olacak. (Hey gidi günler hey!) dedim; ağzım açık yürüdüğümün farkındayım.

Karşı kaldırımdaki kitapçı Hristodulos'tan Galatasaray lisesinin üçüncü kafile mezunu, yani (1289 - 1872) de diploma alanlardan Abdürrahman Şeref merhum da kitap alırmış. 30 sene sonra bizler de o kapıdan girmişlerdeniz. Bir 30 bu kadar yıl daha geçti, dükkân hâlâ eski haliyle baki...

Yüksekkaldırım yokuşu malûm a, hele yağaş ve don havalarda tabanla bile zor inilir ve çıkılır.

Beyoğlunun eski hovardalarından ve Babı Seraskerî kanun zabitlerinden Mazhar bey (Ereğli liva kumandanı Mazhar paşa dayım), mülâzim Çerkez İzzet bey (Plevnede Osman paşanın yaveri; birkaç sene evvel Kadıköyünde vefat eden, emekli süvari feriği İzzet paşa) o yokuşu beygirle dörtnala aşarlarmış ki, bu, o günlerin binicilik rekoru.

Sermed Muhtar Alus

(1) İstanbulda ilk atlı tramvayın işleyişi 1871, Tünelin açılışı da 1873 senelerindedir.

(2) Kadınnelerimizin sübyanları sevenlere maymun dedirtmemesi, bu bastıbacağın dediği gibi 40 gün büyümez kanaatinde bulunuşları musevilerden sirayet etme olacak.

---

ten Selâniğe gelmiştim. Rıhtım boyunda kalabalık ahalinin ve mektepler talebelerinin yaşasın meşrutiyet nidaları gökleri çınlatıyordu. Bu arada Şemsi efendi de talebesini önüne katmış medhiyeler okutuyordu. Gördüm ve kendisini öğrenince sevinerek yanına koştum mübarek ellerini öptüm ve kendimi ilk talebelerinden bulunmak şerefini haiz olarak takdim ettim. Biraz düşündü ve Galib.. Galib dedikten sonra «Senin İzzet isminde bir de kardeşin vardı değil mi?» demesin mi? Aradan otuz beş sene kadar bir zaman geçmişti ve onun dersahanesinden binlerce talebe çıkmıştı ve bunlar arasında kimbilir kaç İzzetler vardı. Bu hafızaya herkes hayret etmez mi?

Bu meslek vazife âşığı büyük adamı bugün dahi tebcil ve takdis etmekle ruhunu şad edeceğimi ümid ediyorum.

Mütekaid Korgeneral
G. Pasiner

Reisicümhur İnönü dün Karabük inşaatını gezdi

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

İsmet İnönü:

— Yorulunur mu, girelim. Mukabelesinde bulundu.

İnönü fabrikanın en küçük teferruatına, en derin depolarına, en yüksek kısımlarına kadar çıkmak, girmek arzusunda. En küçük teferruata kadar sualler soruyor, izahat alıyor.

Dimdik, uzun bir demir merdiveni bir solukta çıkan İnönü fabrikanın bu kısmında 25 ton koku yanar bir halde sevkeden büyük vinçleri gördü. Muazzam sobaların önünde durduk. Reisicümhurun sualine bunların havayı 300 derece ısıtan sobalar olduğu cevabı verildi.

Çelik ocaklarının, kok depolarının önünde durduk. Bunların içerisine girmek hakikaten bir mesele idi. Fakat İnönü «Girelim» dedi ve önden yürüdü.

Fabrikayı dolaşırlarken Reisicümhur:

— Faaliyete ne zaman geçiyorsunuz, diye sordu.

— Bir kısım tesisatımız hemen hemen bitmiş gibidir. Temmuzda 2 numaralı fırın hemen faaliyete geçecektir. Yine ayni ayda çelikhane, ağustos ve eylûlde haddehane açılacaktır.»

Fabrikayı gezerken İnönü birdenbire «Kuvvei muharrike tesisatını göstermediniz» dedi. Reisicümhurun görmek için hiçbir şeyi unutmadığı bu sualinden de belli idi.

İsmet İnönü B. Nurullah Esada:

— Boruları nasıl temin edeceksiniz, dedi.

— Boru fabrikamızdan efendim.

Şimdi fabrikanın tam merkezindeyiz. Reisicümhura izahat veren müdür: «Bütün bu tesisatı Türk işçisi yapmıştır...» dediği zaman İnönü:

— Çok, çok mükemmel, dedi.

İsmet İnönü her tarafı uzun uzun gezdikten sonra şu suali sordu:

— Başka gezilecek görülecek yer yok mu?

— Bütün tesisatımızı gördünüz efendim.

— Burada nerede yatıp kalkıyorsunuz?.. Yaşayışınızı görmek istiyorum.

— Yukarıda bir «çalışanlar sitesi» yaptık. İsmi de Yenişehirdir. Arzu buyurursanız çıkalım.

— Tabiî, tabiî...

Bundan sonra dağın üstündeki Yenişehre çıktık.

Burası gayet modern bir kasaba haline girmiş, son üslûba göre apartımanlar yapılmış, İngiliz mütehassıslar için paviyonlar inşa edilmişti.

İngiliz mütehassıslara sualler

Reisicümhur 1 numaralı apartımana girdiler. Salonda İngiliz mütehassısları kabul buyurdular. Onları birer birer yanlarına oturtarak sualler sordular. Kendilerile ilk konuşan mütehassıs İngilizce cevap veriyordu. Bir tercüman vardı. Fakat İnönü fasih bir İngilizce ile mütehassısa:

— Biraz ağır söylerseniz sizinle İngilizce konuşabiliriz, dediler.

Bundan sonra İnönü bütün mütehassıslarla İngilizce konuşmağa başladı. İlk yanlarına oturttukları mütehassısa:

— Bundan evvel bu gibi tesisatla meşgul oldunuz tabiî...

— Evet, Amerikada sekiz fabrikada başmühendislik ettim.

— Buradaki faaliyetinizden memnun musunuz?

— Bir kısmından son derece memnunum, bir kısım işlerde henüz bizi tatmin edecek bir hale gelmedi.

— Meselâ ne gibi işler?

— Su meselesi.

— Su meselesi halledilecektir.

— Bu ilerideki işler için mühim bir müşkülümüzdür.

— Katiyen, zaten biz buradaki çalışanlar ancak müşkülleri yenmekle rahat edebiliriz.

İsmet İnönü mütehassısın işaret ettiği su meselesile esaslı surette meşgul oldular. Reisicümhur bilhassa Karabükle Divrik arasındaki mesainin nasıl birleştirileceği ile meşgul oluyordular. Bir aralık İngiliz mütehassısa: «İnşaatın neden bu kadar masraflı olduğunu» sordular. Mütehassıs bunların sebeplerini saydı. Lâkin her söylenen sebepten sonra İnönü «daha başka» diye bütün sebepleri araştırıyordu.

İnönü nihayet mütehassısa:

— Ankaraya gelecek misiniz? diye sordu.

— İşimi bitirdikten sonra Allaha ısmarladık demeğe geleceğim.

— Türk işçilerini nasıl buluyorsunuz.

— Fevkalâde, son derece iyi çalışıyorlar.. İşe çok akılları eriyor.

Bundan sonra Reisicümhur ikinci mütehassısla konuşmağa başladılar:

— Bu tesisat bize bahalıya mal olmayacak mı?

İngiliz:

— Bu suali bana beş sene sonra sormanızı pek isterdim, cevabını verdi.

Bundan beş sene sonra ne büyük bir eser kazanacağımız anlaşılıyor.

İnönü bu cevaptan pek memnun oldular.

Halk ve mekteplileri arasında

Yenişehirden dönen Reisicümhur halkın tarif edilmez sevgisi arasında istasyona geldiler. İnönünün burayı ziyaret edeceğini duyan binlerce kişi civardan Karabüke akın etmişti. Bu arada Safranbolu mekteplileri de gelmişlerdi. Çocukların hepsi gürbüz ve sıhhatli idi.

İnönü küçük mekteplilerden çoğunun hatırını sordu. Muallimlerile konuştu. Yıldız isimli bir küçük kızla konuşan Reisicümhur mekteplinin kendi elile topladığı çiçekleri kabul buyurdular.

Yıldız:

— Hoş geldin İnönü, ben seni anamdan da, babamdan da çok severim. Bize sevinç getirdin, dedi.

İnönü küçüğün «Benim evlâdım» diyerek yanağını okşadı.

Bu sırada Yıldızın yanındaki arkadaşı heyecan ve sevinçten ağlıyordu. İnönü bunun üzerine:

— Ağlama yok, ağlama yavrum, dedi.

Küçük çocuk «Sevinçten ağlıyo rum» diye cevap verdi.

Bu arada bir köylü genç de İnönünün yanına yaklaştı.

— Asker olmak istiyorum, beni mektebe koy, Büyük İnönü, dedi. Reisicümhur küçük vatandaşın ismini derhal not etti.

Emsalsiz bir tezahür içinde Karabükten ayrıldık. İsmetpaşa köyünde durduk. Bütün güzergâhta olduğu gibi burada da köylüler İnönünün trenini karşıladılar.

Saat 14,30 da Çerkeşe geldik.

Reisicümhurun ikinci seyahatinin ay başında başlaması muhtemeldir.

Çerkeşte

Sumucak 12 (Hususî) — Çerkeşte trenden inen Reisicümhur İnönü halkın coşkun tezahüratı, alkışları, yaşa, varol sesleri arasında hükûmet binasına teşrif ettiler ve derhal:

— Köylüleri çağırınız, kendilerile görüşmek isterim; buyurdular.

Bunun üzerine toplanan köylüler birer birer İnönünün huzuruna çıkarak Devlet Reisi ile görüşmeğe başladılar. İsmet İnönü köylülerle onların lisanile konuşuyordu. İlk giren Mehmed adında bir rençberdi. İnönü sordu:

— Sen ne ekip ne biçersin?

— Arpa, buğday, mercimek, fasulye.

— Ne gibi ihtiyaçlarınız var?

— Pulluk ustasına ihtiyacımız var. Sonra çocuğum beşinci sınıfta şimdi, bu sene ilkmektebi bitirecek. Halbuki burada orta mektep yok. Bize bir orta mektep lâzım.

Köy heyeti azası

Bundan sonra köy heyetinden Mustafa, Reisicümhurun karşısına çıktı. İnönü sordu:

— Hayatından memnun musun?

— Çok memnunum. Elli dönüm arazim var. Bunun on dönümünü su basıyor. Fasulye, mercimek yetiştiririm.

— Sizin köyde en fazla arazisi olan kimsenin ne kadar toprağı var?

— 100 dönüm.

— Topraksız köylü var mı?

— Hiç yok.

— Yonca yetiştiriyor musunuz?

— Hayır, yoncaya ihtiyacımız yok.

— Gurbete gider misin?

— Bazan.

— Benden ne istersiniz bakalım.

— Kendime aid mi?

— Evet, kendine ait.

— Köy kâtiplerinin işini lüzumsuz buluyorum, bu meselenin hallini istiyorum.

— Niçin köy kâtibinden memnun değilsiniz? Kâtibe çok para mı veriyorsunuz?

— Hane başına sekiz kuruş veriyoruz.

— O halde kâtiple bir zorun mu var?

— Hayır, fakat onun gördüğü işi muallim de görüyor da.

İnönü bütün dinlediklerini not defterine kelime, kelime not ediyor.

— Başka bir istiyeceğin var mı?

— Öküzlerden sayım vergisi az alınsa, yahud çift öküzlerinden bu vergi kalksa. Benim bir çift öküzüm var. Çiftine on lira veriyorum.

— Eğer çift öküzü ile öteki öküzleri ayırd etmek mümkün olsaydı, ben çift hayvanlarından vergiyi kaldırırdım. Sen bana bir akıl öğret, bunun için ne yapmalı?

Köylü ile en büyük Devlet Adamının, milletin Büyük Şefinin başbaşa, aynı memleket meselelerine çare düşünmeleri hakikaten kıymetli bir dakika idi.

İnönü Mustafaya sordu:

— Siz kumaşı nereden alıyorsunuz?

— Şu üstümdeki elbisenin kumaşını evde karım dokur.

— Bu caketi de o mu dokudu?

— Evet.

— Ya çamaşırlarını?

— Onu dışardan alırız.

— Kaç yaşındasın? Senin niçin böyle dişlerin dökülmüş.

— Soy, babamın da öyle imiş. Biz yaşımızdan fazla gösteririz.

— Zarar yok gönüller taze olsun.

Bundan sonra Somedek köyünden Sadık Zar ile görüştü:

— Siz okuma, yazma bilir misiniz? İsminizi yazın da görelim.

Sadık Zar büyük bir suhuletle ismini yazdı. Bundan sonra kömür yaparak geçindiğini, orman kanunu dolayısile iç pazarlara kömür götüremediğini söyledi.

İnönü bir aralık sordu:

— Evde kaç nüfussunuz?

— 18..

— Say bakalım?

— Anam, babam, kardeşim, ve onların çocukları,

— Kaçı ihtiyar?

— Üçü ihtiyar.

— Kaç kişi çalışıyorsunuz?

— 8 kişi..

— İhtiyar, çocuk hepiniz bir sofrada mı yemek yersiniz?

— Bazan hep beraber, bazan ayrı ayrı.

— Hayvanlarınız var mı?

— Otuz kadar, bir de atımız var.

— 18 kişilik ailenizden ata kim biner?

— Ben..

— Demek babanın en kıymelisi sensin.

— Babam hepimizi sever.

— Sen bu akşam eve gidince babana sor.

Reisicümhurla köylü iki arkadaş gibi konuşuyor.

— Hayvanlar babanın mı?

— Onun..

— Baban ne iş yapar?

— Evde işlere bakar.

— Demek o oturuyor, işler iyi gitsin diye size kumanda ediyor?

— Öyle efendim.

— Sen okumayı, yazmayı nerede öğrendin?

— Askerde. Muhafız kıtaatında askerdim.

— Askerde baban sana para gönderir mi idi?

— Evet. Bir kere üç, bir kere on lira gönderdi, giderken de yanıma 25 lira verdi. Askerde iken 80 lira harcadım.

— Epeyce harcamışsın.

Kaymakam

Bundan sonra Reisicümhur Çerkeş kaymakamına sormağa başladılar:

— Burada asayiş nasıldır?

— Çok iyidir, hırsızlık yoktur. Yalnız arazi kavgaları, kız kaçırma vakaları var.

— Kız kaçırma vakaları mı? Bu fena âdet nereden kalmış.

Bundan sonra İnönü kaymakama ihtiyaçlarını sordu, kaymakam su ve elektrik meselesine işaret etti.

— Eğer elektrik yapılırsa kaçtan vermek lâzımdır?

— Kilovatı 20 kuruştan.

— Çok pahalı.

Reisicümhur bundan sonra hayat ucuzluğuna dair sualler sordular.

— Burada en pahalı şey nedir?

— Sebze, ekmek.

— En ucuz?

— Ev kirası.

Avukat

Reisicümhur içeri giren avukat Ziya Demire sordu:

— Benden ne istersiniz?

— Köylünün Ziraat bankasından aldığı borç paranın vadelerinin uzatılması, para miktarının çoğaltılması. Çünkü köylü para alıyor, daha kazancını temin etmeden tahsildarlar karşısına dikiliyor. Sonra verilen para da azdır. Bunu almak için gidip gelinirken bu paranın bir kısmı harcanıyor.

— Başka benden ne istersiniz?

— Sonra köylünün evlenmesini ucuzlatmak ve kolaylaştırmak lâzımdır. Ben tedkik ettim, köylü evlenmek için 18 parça evrak kullanıyor. 18 parça evrak ve muamele için 10, 15 lira para veriyor.

İnönü, bu meselelerin ciddî surette tedkikini emir buyurdular.

Çerkeşli B. Ziyaya Reisicümhur sordu:

— Çerkeşten hariçte tahsil eden çocuklarınız var mı?

— Var. Yakında köyümüzün çocukları doktor çıkacak, zabit olacak. Fakat Çerkeşin okumuş yazmışları en çok hukuka merak eder. Çok hukukçumuz vardır.

— Demek Çerkeş en ziyade hukukçu yetiştiriyor?

— Evet efendim.

Manifaturacı

Bundan sonra içeriye manifaturacı İsmail Doğan girdi. İnönü sordular:

— Elbiselik kumaşı kaça satıyorsun?

— Metresi 200 kuruş.

— Demek üç metre 600 kuruş, iki lira da dikiş parası varsa 8 lira eder. Çok pahalı. Bunun sebebi nedir?

— Çünkü pahalıya alıyoruz.

İsmail Doğan Reisicümhurun: «Benden ne istersiniz?» sualine karşı «Ortamektep isteriz, burada askerî bir alay da istiyoruz. O memleketin iktisadî hayatını çok yükseltir» demiştir.

İnönü, her vatandaştan izahat aldıktan sonra teşekkür ediyor, köylüler çok güzel sözler söylüyorlar. Hükûmet dairesinden çıktığımız zaman gece başlamıştı. Bütün civarda köy halkı ellerinde lâmbalar «Yaşa» sadalarile Reisicümhuru trene kadar uğurladıktan sonra tren hareket etti.

Ceceyi Sumucuk'ta geçireceğiz.

Reisicümhuru Boluya davet için

Bolu 12 (A.A.) — Vali başkanlığında bir heyet, Bolulların tazimlerini Cümhur başkanımız kahraman İnönüne arzedip Boluyu şereflendirmelerini istirham etmek üzere, Boludan İsmetpaşa istasyonuna hareket etmiştir.

Maraşta kahvelerde çay kahve yerine yemiş kullanılıyor

Maraş 12 (A.A.) — Dünden itibaren bütün kahve, gazinolarda çay ve kahve yerine yerli yemiş kullanılmağa başlanmıştır. Ekonomi haftası içinde bu yemişlerin kullanılmasına devam edilecektir.

Ingilterede bir facia

Bir fener bekçisi kasık çıkmasından hasta, fırtınadan yardıma gidilemiyor

Plymouth 12 (A.A.) — Reuter ajansının muhabiri bildiriyor:

Eddystone fenerinden verilen işaretlerden anlaşıldığına göre fenerin baş gardiyanı fıtık hastalığının bütün alâmetlerini gösteren ve serian tedavisini icab ettiren şiddetli bir buhran geçirmektedir. Fakat dört gündenberi hüküm sürmekte olan şiddetli fırtına dolayısile fener ile kara arasında her türlü münakale kesilmiştir. Hastayı tedavi etmek için fırtınanın sükûnet bulması beklenilmektedir.

Fener bekçilerinin bildirdiklerine göre akümlatörler boşalmış olduğu için telsiz ahizelerinden istifade edilememektedir. Cenub sahillerinde bulunan diğer fenerlerin ve bilhassa Bock Bishop fenerinin üç haftadanberi limanla irtibatı kesilmiştir. Bu fenerlere yardım etmek imkânı bulunamamıştır.

Bütün italyan gazeteleri

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

tekleri münasebetile makaleler neşrine devam ediyorlar. Figaro diyor ki: «Korsikadan bahsedilmesi lâtifeden başka bir şey değildir. Tunusa gelince, bir karış toprağın verilmesini bile kabul edecek bir Fransız yoktur. Buraya dokunulmağa cüret edildiği takdirde Fransa tek bir insan gibi ayaklanacaktır.»

Ere Nouvelle gazetesi: «Her ihtimale karşı hazır olmalıyız» diyor. Excelsior da «İtalya Akdeniz muvazenesinin kendi lehinde ihlâl edileceğini ümid ediyorsa aldanıyor» diyor.

İngiliz gazeteleri ne diyor?

Londra 12 (A.A.) — Stefani ajansından: Tunus meselesi hakkında mütalealar yürüten Daily Herald gazetesinin diplomasi muharriri, Berlin kongresinde Fransızlara Tunusu zaptedtmelerini tavsiye eden zatın İngiliz Başvekili lord Salisbury olduğunu ve maksadının buna mukabil Kıbrıs adasının İngilizler tarafından işgaline Fransanın muvafakatını istihsal etmekten ibaret bulunduğunu hatırlatmaktadır. Amele fırkasının organı, Tunus meselesinin mevcud ve halledilmesinin lâzım olduğunu yazmaktadır.

Daily Express'de lord Beaverbrs, bu meselenin muharebesiz halledileceğini yazmaktadır.

AKŞAM
Abone ücretleri

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 kuruş	2700 kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	— »

Posta ittihadına dahil olmıyan ecnebi memleketler: Seneliği 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lâzımdır.

Şevval 21 — Kasım 36

S.	İmsak	Güneş	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı
E.	12,49	2,34	7,27	9,47	12,00	1,39
Va.	5,30	7,15	12,08	14,28	16,41	18,20

İdarehane: Babıâli civarı Acımusluk sokak No. 13

Ev, Apartıman kiralamak için

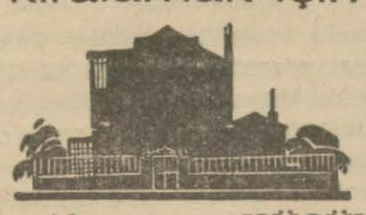

«Akşam»ın KÜÇÜK İLÂNLARI En süratlı ve en ucuz vasıtadır. ★

Tasarruf ve yerli mallar haftası

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

hatiplerimiz, bir çok değerli şairlerimiz, hislerine revaç vermek için söz aldıkları zaman, bu muazzam kudretin karşısında, mutlak bir surette, aciz duymuşlardır. Bu, arkadaşlarımızın kudretsizliğinden, liyakatsizliğinden değil, bu muazzam varlığın herkes karşısındaki harikulâde tecellisindedir. Bendeniz de Atatürk hakkında, hissiyatımı ifade etmek için, bu mutlak aciz içerisindeyim. Yalnız kendilerine karşı, gene bir toplantıda hissiyatımı ifade ederken demiştim ki:

«Atatürkü sevmek, her Türk vatanperveri için millî bir ibadettir.»

Bendeniz, bugün de, huzurunuzda bu ebedî Şefimizin, halâskârımızın, kahramanımızın, her türlü üstün vasıfları cami olan büyük adamımızın manevî huzurunda eğilerek, bunu tekrar ediyorum:

Atatürk, seni sevmek, Türk milleti için millî bir ibadettir. (Sürekli sürekli alkışlar)

Büyük, ebedî Şefin bize vediası olan rejim üzerinde durmak, onun en basit farzolunabilecek usulleri üzerinde dahi, büyük dikkat ve teyakkuzla vazifemizi yapmak en önemli işlerimizdir.

Ulusal ekonomi ve artırma kurumunun, tam zamanında ve yerinde vazifesini ifa hususunda gösterdiği dikkat, bilhassa takdirimizi mucib olmuştur.

Rejimle teessüs eden ve Kemalist rejiminin ananesine dahil olan her hareketi, bütün kudret ve kuvvetile muhafaza etmek, her namuslu Türk çocuğu için bir borçtur. Ulusal ekonomi ve artırma kurumuna karşı, şu dakikada bu yüzden duyduğum takdir ve şükran büyüktür.

Memlekette tasarruf hareketi

İçinde bulunduğumuz sene, diğer senelere nazaran bize, yeni terakki hamleleri kaydetmiştir. Ulusal ekonomi kurumunun üzerine aldığı vazifelerden birisi, memleket dahilindeki tasarruf hareketini revaçlandırmak, keyfiyetidir. Bu noktada ifa ettiği hizmeti tedkik ettiğimiz zaman istatistiklerimiz daima terakki seyri kaydetmektedir.

Bendeniz bunları huzurunuzda rakamla ifade etmeğe çalışacağım:

1937 haziranında 277 milyon liraya baliğ olan tasarruf mevduatımız, - tasarruf mevduatı dediğim zaman, küçük ve büyük hesabı carîleri de alıyorum - bu sene Cümhuriyet Merkez bankasının hesapları da dahil olmak üzere 305 milyon liraya baliğ olmuştur.

Hususî olarak tasarruf sandıkları hesaplarını, yani milletin bizzat tasarruflarını, istatistikler üzerinde tedkik ettiğimiz zaman, görüyoruz ki, geçen sene 86 milyon lira olan tasarruf hesapları, bu sene, aynı müddet zarfında, 12 milyon lira fazlasile 102 milyon liraya çıkmıştır. Demek ki, milletimizin tasarruf hakkındaki dikkat ve gayreti inkişaf etmektedir.

Bu bittabi çok şayanı şükrandır. Çünkü tasarruf, bir milletin kendisine itimadının nişanesidir. Mensup olduğu cemiyetin ve milletin refahına da bağlılığının ifadesidir. Bir vatandaşın cebinden çıkarıp, her hangi bir bankaya tevdî ettiği tasarruf sadece o bankanın kasasında artmış bir rakam olmadığı ve fakat memleketin iş hacmine bir ilâve vasıtası olduğu için, cemiyete kredisi demektir. Memleketimizin bu vadide gösterdiği büyük terakkiyi şükranla kaydetmek, hepimiz için sevinçli bir vazifedir.

Plasmanın takip ettiği seyir

Aziz vatandaşlarım,

Şimdiye kadar sadece mevduattaki terakkiden bahsedilmiştir. Size bir de bunun mukabili olan plâsmandan, yani millete vaki ikrazattan bahsetmek istiyorum. Bu rakamlar her halde sizin de nazarı dikkatinizi celbedecektir:

1924 senesinde millî bankaların umumî plâsmanı 28 milyon lira, yabancı bankaların aynı tarihteki ikrazatı 123 milyon lira, yekûn 151 milyon lira.

1932 senesinde millî bankaların plâsmanı yekûnu 140 milyon lira, ecnebi bankaların ikrazatı yekûnu 142 milyon lira, yekûn: 283 milyon lira.

1937 senesinde, - yani geçen yıl - millî bankaların plâsmanı yekûnu 291 milyon lira, ecnebî bankaların bütün piyasaya verdikleri para 28 milyon lira.

Bu millî bankalarımızın ne kadar güzel çalıştıklarını, tekmil esaslara istinad ettirerek ne derecelerde muamelelerini yürüttülerini ve aynı zamanda büyük milletimizin kendi müesseselerine olan itimadını göste rir.

Kredi meselelerile rejimimiz, çok yakından alâkadar olmuştur. Ve zaten bu yakın alâka olmasaydı bu neticeyi istihsal etmek bittabi mümkün olmazdı.

Ziraî ikrazat

Buhran senelerinde Ziraat bankamızın, zürraa çok değerli bir hizmetini de kaydetmek lâzımgelir.

21 milyon lirayı bulan ziraî ikrazat yekûnunu, 15 sene müddetle temdit etmiş ve faiz miktarını da yüzde üçe indirmiştir. Bu hareket bankanın matlûbatını tarsin etmekle, kuvvetlendirmekle beraber, çiftçimiz için de çok istifadeli olmuştur. Ve bundan dolayıdır ki, ilk zamanlardaki tahsil müşkülâtına rağmen, bugün gayet tabiî bir surette ve kolaylıkla tahsilât yapabilmektedir.

Kredi muameleleri

Son zamanlarda Büyük Millet Meclisinin kabul buyurduğu ve millete hediye ettiği kanunlarla, kredi muameleleri tamamen intizam altına alınmıştır.

Bu kanunlardan bir tanesi bankaları millî, teknik bir rejim altına almaktadır. İkincisi, halk bankaların tesisine imkân vermektedir.

Bizim banka rejimimiz diyebileceğim bu mevzuat, hissedarın, mevduat sahibinin ve bilhassa bankayı idare edenlerin büyük yardımcısı olmuş, bütün muamelâtı kül halinde emniyet ve intizam altına almıştır.

Rejimin mebdeinde memleketimizde faiz nisbeti, normal çalışan bankalarda dahi yüzde 22 yi bulmuş ve hattâ bazılarında bu mikdarı da geçmişti. Son çıkarılan kanunlar bu nisbet yüzde sekiz buçuğa indirilmiş ve fiilen de tatbik ettirilmiştir.

Murabahacılıkla mücadele

Bunun haricinde kalan murabaha faizleri ne haldedir?

Bunu katiyetle ifade edecek bir rakamımız yoktur. Fakat memleketimizde murabahacılığın kökünden sökülüp henüz atılamamış olduğunu biliyoruz, murabaha devam etmektedir. Bunun yalnız şiddetle bertaraf edilemiyeceği bir hakikat olduğuna göre, halk bankalarının teessüs ve icrayı faaliyete başlamış olmalarile, hakikî, tabiî en kestirme yolu da tutmuş olduğumuzu ifade edebilirim:

Murabahacılar, bü tüfeylî mahlûklar, devlet kanunlarına karşı hile bulmak hususunda en mahir adamlardır. Hilelerine karşı şiddetli hükümler tesis etmiş olmak, lüzumlu ve faydalı bir hareket olmakla beraber, küçük esnafın ve erbabı ihtiyacın sıkıntısını asla istismar edemiyecek bir hale getirilmiş olmaları demek değildir.

Binaenaleyh, mürabahacılara karşı mücadeleyi şiddetlendirirken, onun yanı başında, halkın ayağına, küçük müstahsil evine kadar ucuz ve kâfi kredi götürmek vazifesini alacak olan halk bankaları, huzurunuzda zikre şayan bir iş olsa gerektir.

Bu bankalar mütevazi teşekküllerdir. Fakat yapacakları iş itibarile, halkımıza temin edecekleri istifade itibarile büyük olduğu için, Ankarada olduğu gibi İstanbulda da yakında bir şube açılacaktır.

Umumî ticaretimiz

Umumî ticaretimiz, geçen sene olduğu gibi bu yıl da terakki kaydetmektedir.

Geçen sene bir evvelki yıla nazaran 25 milyon lira bir fazlalık vardı. Bu senenin on ayı içinde geçen yılın ayni devresine nazaran 44 milyon lira bir fazlalık vardır. Bunun sekiz milyonu ihracatta, mütebakisi ithalâttadır. İthalât ile ihracat arasında bu on ay içinde müvazene yoktur ve aleyhimize gözükmektedir. Fakat geriye kalan son iki ay içinde herhalde bir tevazüne yaklaşılacağını ümid etmek yerinde olur.

Fakat klâsik nazariyeye göre, kendi kendimize bir sual sorabiliriz:

Acaba ithalâtın çoğalmış olması, aktivite ve pasivite bakımından aleyhimize midir? Bir kelime ile, bu, bizim için endişeyi mucib midir?

Arkadaşlar,

Bizim takib ettiğimiz ticarî anlaşma sistemine göre, yani klering politikamıza nazaran, fazla ithalâtın kontr partisi olan para, ancak Türk malı alınıp ihraç edilebilmek kaydile Merkez bankamızda mevcud olduğuna nazaran, her halde mucibi endişe değildir.

Bilhassa şunu tebarüz ettirmek, bu mesele ile uğraşanlar için mucibi inşirah olabilir:

Fazla ithalâtımız memleketimizin ekonomik noktai nazardan cihazlanmasına yarıyacak makinaların ve alât ve edevatın bedellerinden mütevellittir.

İhracatımızın beş senelik vasatisini ele aldığımız zaman, yüzde seksen beşini toprak mahsulleri teşkil ettiğini görüyoruz. İhracatımızın seyri, mütemadiyen yükseldiğine nazaran, ziraî gelirimizin de yükseldiği şüphe götürmez bir hakikattir. Bu yükseliş nisbetini size şu dakikada bir rakamla ifade edecek halde bulunmadığıma müteessirim.

Dahildeki istihsalâtımız

Hariçten fazla mal ithal edildiğine nazaran dahildeki istihsalâtımızın, sınaî mamûlâtımızın vaziyetini de bilmek elbette merakı mucip olur:

Teşviki sanayi kanunundan istifade eden fabrikalarımızın mamûlâtı, yani imalât bedelleri, 1927 senesinde 32 milyon liradan ibaretti.

1932 senesinde bu mikdar 138 milyona çıkmıştır. Hariçten ithalât yekûnu seksen altı milyondur. Şu halde milletimiz, 932 senesinde 224 milyon lira kıymetinde istihlâkât yapmıştır.

1937 senesinde fabrikalarımızın imalât kıymeti 255 milyona çıkmıştır. Hariçten ithalâtımız 114 milyondur. Umumî istihlâkâtımız yekûnu 369 milyona ulaşmış demektir.

Bu rakamların bize ifade ettiği mâna: Dahilde istihsalât çoğalıyor, hariçten ithalâtımız artıyor ve binaenaleyh milletimizin iştira kudreti, istihlâk kapasitesi yükseliyor. Bu, ekonomik noktai nazardan elbette bir beşarettir.

Malî vaziyetimiz

Mutat olduğu veçhile, malî vaziyetimize de temas edeceğim:

1938 malî yılı bütçesini, geçen sene bütçesine nazaran 18 milyon lira fazlasile bağladık. Yekûnü fevkalâde ve adî menabiden istihsal olunmak şartile 308 milyon liradır. Umumî varidat, veya sadece bütçe dediğimiz zaman sadece bildiğiniz devlet bütçesini nazara alıyoruz. Bazı memleketlerde idarei hususiye bütçeleri de umumî bütçe meyanındadır. Milletin mükellefiyet şeklinde tediye ettiği para yekûnunu bilmek için, umumî bütçe haricinde idarei hususiye bütçelerini de göz önüne getirmek yerinde bir şey olur:

İdarei hususiye bütçelerinin de bir kaç senedenberi muntazaman yükseldiğini hep biliyoruz.

936 senesinde idarei hususiyelerin varidatları yekûnu 37 milyondu.

Şu halde bunu 308 milyona ilâve edersek mükelleflerin tediye ettikleri yekûn 345 milyona baliğ olmaktadır.

Denk bütçe politikamız ve para politikamız üzerinde çok söz söylenildiği için, ben bu defa bu mevzua temas etmiyeceğim. Bu mevzua tekrar girmek hasılı tahsil etmekten ibaret olur.

Borç vaziyetimiz

Yalnız borç vaziyetimiz üzerinde enteresan gördüğüm bazı rakamları size vereceğim:

Ferdler gibi devletler de borçludurlar. Eğer alınmış borçlar, gelir temin etmiyen işlere sarfedilmişlerse, elbette o memleketin felâketile neticelenir. Fakat herhangi bir borç, memleketin refahına, umranına, hasılı verimli bir işine tahsis edilmiş ve eğer şeraiti de normal hadlere uygun olarak temin edilmişse, borç herhalde korkulacak bir iş değildir.

Bankaların ve Orta Avrupadaki bazı memleketlerin nüfus başına isabet eden borçları yekûnu 44 lira 15 kuruştan başlayarak 165 lira 53 kuruşa kadar yükselmektedir.

Bu muhtelif memleketlere göre, arzettiğim rakamlar arasında, tahalüf etmektedir. Bizde nüfus başına devletin umum borcu, dahilî ve haricî demek istiyorum, 21 lira 37 kuruştur.

Milletler Cemiyetinin bu mesele hakkında, muhtelif memleketlere ait olarak gösterdiği nisbî rakamlar 4,9, 7,9 9,47, 5,99, bizimki 0,8 dir.

Bu, maliyemizin kudretini ifade etmekle beraber, demin işaret ettiğim şartlara uygun olmak şartile memleketimizin kalkınmasını hazırlamak için vasıta bulmak hususundaki arzularımızın meşru olduğunu da gösterir.

Şimendifer politikamız ve şirketler

Rejimimizin, tâ bidayeti teessüsündenberi, büyük önem verdiği işlerden birisi de şimendifer politikamız olduğu malûmdur.

Buna müvazi olarak takip ettiğimiz diğer politika ecnebi şirketler elinde bulunan hatların da mübayaasıdır. Bu mübayaaya ehemmiyet verdiğimizin tek sebebi, şimendiferlerin memlekete ve memleket ekonomisine faydalı olabilmeleri için tarifelerine hâkim olmanın bir zaruret halinde bulunmasıdır. Ecnebilerin elinde bulunduğu müddetçe bu hâkimiyeti tesise imkân olmadığı anlaşılmıştır. Diğer taraftan elimize geçtikten sonra, memleket ekonomisi icaplarına müvazi olarak tahakkuk ettirilmiş tarife tatbikatı da malûmdur.

Şark hudutlarına doğru ilerlemekte olan inşaatımız üç kol takip ediyor: Birisi Erzuruma doğru ilerlemektedir. Bir heyet, dün, Nafia Vekilimizin reisliği altında Erzincanda küşad resmini yapmıştır.

Diyarbakırdan ilerlemekte olan hat, şarka ve cenubu şarkîye doğru yürüyor. Her sene şimendifer için bütçeden tediye ettiğimiz para 28 buçuk milon raddesindedir.

Demin size söylediğim rakamlar arasında geçen yıla ait olan bu rakam da vardı. Şimendifer mevzuunda ayni hızla yürüyeceğiz ve mutlak netice alacağız.

Dört senelik program

Bu sene, ikinci beş senelik sanayi programına ilâveten bu defa dört senelik üç numaralı bir program ilân etmiş bulunuyoruz. Programın esas müşkülâtı, malî cephesini halletmekti. Teknik meselelere ve elemanlara ait kısmı halletmek daha az müşkül bir iş oluyor. İlân ettiğimiz programın malî ciheti halledilmiştir.

Deniz işlerimiz

En ziyade ehemmiyet verdiğimiz bir mesele de, deniz işlerimizdir. Deniz sanayii ticareti, sporu ile çıkmak için millete verdiğimiz söz üzerinde büyük hassasiyetle duruyoruz.

Deniz nakliye vasıtalarımız tamamlandığı, şimendifer politikamız hedefine vardığı anda, memleketimizin ekonomisi üzerinde bambaşka bir vaziyet tehaddüs edeceğini şimdiden kabul etmek lâzımdır.

Haricî politikamız

Her sene memleketin umumî ekonomik vaziyeti üzerinde göz gezdirilirken, haricî politikamıza da temas etmek âdet haline gelmiştir.

1938 senesinin sulh ve emniyet havası içinde geçtiğini iddia etmek mümkün değildir. Bundan bir kaç ay evvel vaziyetin bir ihtilâta müncer olması ihtimallerinden her tarafta endişeler belirmişti.

Biz, dünya sulhunü tehdid eden bu vaziyetin bize müteveccih bir tehlike olduğu için değil, fakat umumî sulhu ihlâl edebilecek ve binnetice bütün medeniyet dünyasını büyük zararlara sokacak böyle bir halin vukuunu, kendi insanî, medenî ve millî duygularımıza uygun görmediğimiz için herkesle beraber endişeye düştük. Kendi emniyetimizi, kendi kudret ve kabiliyetimizle temin etmek esasen ana gayemizdir ve bizi tehlikelerden masun bulunduracak fiilî imkânlarımız tamamen mevcuttur.

Cümhuriyetin umumî politikası, hep imkânlarımız ölçülerek tanzim edilmiş ve bütün teahhüdlerimiz de millî kudretimizin hududları dahilinde bulunmuştur.

Maceradan uzak

Her hangi bir şekilde bir macera şemmesi olan politikadan daima uzak kaldık ve kalacağız. Sulha olan ciddî ve samimî merbutiyetimiz bu esaslara müsteniddir ve onu ihlâl edecek tehlikeler, bizi medenî milletler ailesinin bir ferdi olmak hissi ve fırsatile teessüre uğratır. Millî birlik ve millî varlığın çevik cephesi, Türk milletinin özü, Türk tarihinin şehamet timsali olan kudretli ordumuz ve onun süngüsü cümhuriyetin bu samimî politikasının nigehbanı ve emniyetinin zâminidir. «Kuvvetli ve sürekli alkışlar»

Tesis etmiş olduğumuz dostlukların, ittifakların hep sözümüze sadakat göstermek ve imkânımızın ölcüsünü bilmek esasına müstenid olması bunların hakikî kuvvetini teşkil eder ve diyebilirim ki, Türkiye, bu dostluklardan ve ittifaklardan aynı sulh idealinin hâdimi, kuvvetli bir kütle teşkiline muvaffak olmuştur. İşte size, haricî politikamız ve dahilî kudretimizin kısaca söylenmiş ifadesi.

Geçen yıl burada hep beraber Hatayı selâmlamıştık. O zaman Cenevrede kabul ettirilmiş bir statüde mevcudiyetini bulan Hatay, şimdi muntazam, medenî bir devlet olarak yanıbaşımızdadır. «Şiddetli alkışlar»

Aziz arkadaşlarım;

Size hülâsa etmeğe çalıştığım bu hava içerisinde ulusal ekonomi ve arttırma haftamızı açıyorum.

Kemalist rejimin büyük Türk miletine temin ettiği nimetleri korumak ve gözetlemek hususunda azmini bildiğini Cümhurreisimiz, millî Şef İnönünü, huzurunuzda hürmetle selâmlamağı bir vazife bilirim.

Büyük Türk milletinin faziletli hareketlerine, rejimin öz millî rejimimiz olduğuna ve bu milleti en yüksek seviyeye ulaştıracağına ve ulusal ekonomi ve artırma hareketinin memleketimize faydalarına güvenimi tekrarlayarak sözüme nihayet veriyorum. Hepinizi tâzimle selâmlarım. «Sürekli ve şiddetli alkışlar.»

Şehrimizdeki merasim

Millî iktısad ve tasarruf haftası dün başlamıştır. Haftanın ilk günü olması münasebetile mekteplerde talebeye tasarrufun ehemmiyeti anlatılmıştır.

Önümüzdeki cuma günü üniversite konferans salonunda büyük bir toplantı yapılacak konferanslar verilecektir. Hafta içinde yüksek iktısad ve ticaret mektebinde de bir toplantı yapılacaktır.

Almanya Ukraynayı istiyormuş

Bir İngiliz gazetesinin dikkate şayan bir makalesi

Londra 12 (A.A.) — News Chronikle gazetesi Almanyanın Ukrayna istikametinde derhal genişlemek arzusunda bulunduğundan şüphe etmektedir. Bu gazetenin zannettiğine göre, Almanya ile İtalya daha ziyade Avrupada etraflarında zayıf mukavemet hatları aramaktadırlar. Fakat, ayni gazeteye göre, Roma ve Berlin zimamdarlarının böyle bir hattın Fransız ve İngiliz demokrasilerinde bulunamıyacağını bilmeleri lâzımdır.

Bununla beraber zevahire aldanmamalıdır. Diktatörlerin bize gösterdikleri muazzam cephe karşısında gittikçe büyüyen bazı zaaflar saklanmaktadır.

Daily Mail gazetesi şöyle yazıyor: «Çambörleyn kabul ettiği metodu takibe devam etmektedir. Bu metod, yeni taahhüdlere girişmeden ecnebi hükûmetlerle doğrudan doğruya temas etmek ve bilhassa hava sahasında süratle silâhlanmaktan ibarettir.»

Bir İngiliz bombardıman tayyaresi kayboldu

Londra 12 (A.A). — «Krallık hava kuvvetleri» ne mensup bir bombardıman tayyaresinden 48 saattenberi malûmat alınamamıştır. Bu tayyareyi bulmak için şimdiye kadar yapılmış olan bütün araştırmalar, boşa çıkmıştır.

HER AKŞAM BİR HİKÂYE

Gene Sensin...

Refia, zengin bir anne babanın birtanecik şımarık kızıydı. Nişanlısile konuşurken:

— Hiç köpek merakım yoktur! - dedi.

Erkek derhal hak verdi.

— Ne isabet... Ben de sevmem...

Bu muhavere, evlenmelerinden on beş gün evvel oldu. Ahlâklarının bu derece uymasını (!) fali hayir telâkki ettiler.

Kızın anesi, bir köşede, henüz daha nefret etmeğe vakit bulmadığı, fakat şimdiden çekiştirmeğe başladığı damadını müstehzi müstehzi süzüyordu.

***

Bir gün Refia kendi kullandığı spor otomobili ile, nişanlısının apartımanı önünde durdu. Klaksonu çaldı. Samimî el işaretleri yaptı.

Nejad, koşarak indi.

— Nereye gidiyoruz, cicim?... Benim Borsa hanında bir az işim.. Dörde doğru orada bulnumağa mecburum...

— Pekâlâ... Fakat önce, şöyle, Şişliye doğru bir gezinti yapalım.. Hem köpeğime hava aldırmak lâzım.

— Köpek mi? Nerede köpeğin?..

Genç kız, birkaç gün evvel söylediğini unutmuş gibi:

— Köpekleri çok severim... - dedi. - Sana aslanprezante edeyim de gör... Dün amcam bana hediye etti. İki gündür baytarın evinde muayene altında... Şimdi uğrayıp alacağım.. Ah, görsen ne sevimli şey...

— Ya.. Ne renk?

— Siyahla beyaz... Göreceksin ya...

Nejad direksiyona geşmeği teklif etti. Genç kız bağırdı:

— Yo.. Olmaz... Burada kim kumanda ediyor?...

— En kuvvetli olan. Yani sen!

Refia bu komplimana teşekkür etmeğe vakit bulmadı. Geçen bir arabaya çarpmamak için, bütün dikkatini otomobilinin idaresine sarfediyordu.

Baytarın kapısı önüne geldikleri zaman, genç kız nişanlısına:

— Sen beni burada bekle... Köpeğimi gidip getireyim.

Delikanlı oturdu. Aradan on dakika geçmedi. Bir sigara yaktı. Sıkıldı. Arabadan aşağı indi. Dolaşmağa başladı.

Ve birdenbire ,gözleri inanılmayacak şekilde, büyüyerek, hayretle baktı:

Kapı açılmıştı. Bir metre yüksekliğinde koca bir canavar Refiayı sürüklüyordu. Bu, en iri boyda bir danua köpeğiydi.

Nejadın ağzı açık kaldı.

— Nası? Şirin değil mi?...

— Pek büyük şey... Sahici aslana benziyor... Daha doğrusu da kaplana... Bu, nereye sığacak?

— Ne de olsa insan kadar yer tutmaz...

Araba hareket etti. İçinde plâtine sarı saçlı bir kadın... Burnunu sağa sola çevirerek koku almak istiyen bir köpek... Ve en geride, perişan bir halde, yastıklara dayanmış esmer bir delikanlı...

Taksimden, Şişliden geçtiler. Hava güzeldi, yol kalabalıktı. Aslan, gelip geçenlere havlamağa başladı.

Bu havlamalar evvelâ yavaşken, sonra bütün şiddetile arttı. Nihayet köpek, pencereye iki ayağını dayadı ve yerinde durmaz oldu.

Yaya yürümekten nefret eden Refia:

— Belki hayvan gezmek istiyordur! - dedi.

Mecidiye köyüne gelmişlerdi.

Nişanlısı cevap verdi.

— Pekâlâ... İneyim... Biraz dolaştırayım.. .

— Ne? Siz mi?. Aslana benden başka kimse sahip olamaz..

— Nasıl isterseniz... O halde ben de yanınız sıra yürürüm...

Otomobili bir kenara çektiler. Nişanlar köpekle beraber indiler. Refia zinciri tutuyordu Aslan, etrafına bakmaksızın, yerleri kokluyor; havlıyor, kuvvetli adalelerini gererek yürüyor... Cidden şahane bir hali vardı. Sahibini adeta sürüklüyordu.

Bir aralık genç kız, dudaklarını bükerek:

— Of... - dedi. - Artık dayanamayacağım... Birkaç dakika da siz gezdirin.... Bileklerim koptu.

Delikanlı sinsi sinsi:

— Ben dünyada cesaret edemem..

Şuraya kahveye oturalım... Bir iskemleye bağlayın da azıcık dinlenelim. Yahut şu masaya...

Aslan, bir yere bağlandığını hissedince homurdandı. Bileklerini oğuşturan hanımına baktı. Sonra birdenbire sıçrayarak koşmağa başladı.

Masa, arkasından devrilmiş, toprakların üstünde hoplaya hoplaya gidiyordu.

Genç kız:

— Aslan! Aslan!... Gel!... Buraya gel... - diye bağırıyor; fakat koca canavar koşuyor; yolunda rastladığı iki iskemle de masaya takılarak sürükleniyor...

Kahvenin çimenleri ezildi, çiçekleri koptu. Yol üstünde bir çocuğu gezdiren bir dadı, yavruyu ancak arabanın içinden kapmağa muvaffak olabildi. Araba da devrildi. Aheste aheste gezen insanlar koştular, kaçıştılar...

***

Refiayı istintaka gelen polisin karşısında genç kız az kalsın bayılıyordu. Nejad ise, o sıralarda meydanda yoktu.

Genç kız, ağlayarak arabasına bindi. Şimdi artık ortalık sakinleşmişti. Gelip geçen ahali ona istihza ile bakıyordu. Fakat bu korkak, alçak Nejad hiç ortalarda yok...

Nişanlısına karşı öfkesi son raddeyi bulduğu sıralarda kız, erkeğin geldiğini gördü.

Delikanlı kan ter içinde idi. Fakat gözleri müstehzi müstehzi parlıyordu. Kuvvetli bileğile aslanın tasmasını yakalamış, getiriyordu.

— Canavarı tuttum... Bir evin parmaklığını yıkmak üzereydi. Kırdığı, bardakların, bozduğu çiçeklerin parasını verdim. Şu kapıyı aç da içeriye kendimizi atalım... Onun da, benim de dinlenmeğe ihtiyacımız var...

Refia, ses çıkarmadan otomobilini açtı. Yanında nişanlısına yer verdi. Köpeği arkaya oturttular. Delikanlı sordu:

— Nereye gidiyoruz? Kim kumandayı veriyor?

Genç kız gülerek:

— En kuvvetli olan... Şimdilik köpek ama... Onu yine amcama iade edeceğim... Ondan sonra sen.. Daima sen.

— Yok güzelim.. Yine en kuvvetli sensin... Fakat tehlikeli anlarda ben olayım...

Nakleden: **(Hatice Süreyya)**

Bu akşam

Nöbetçi eczaneler

Şişli: Pangaltıda Nargileciyan, Taksim: Limonciyan, Beyoğlu: İstiklâl caddesinde Dellâsuda, Galata: Karaköyde Hüseyin Hüsnü, Kasımpaşa: Müeyyed, Hasköy: Sadık Akduman, Fatih: Şehzadebaşında Asaf, Karagümrük: Ali Kemal, Bakırköy: Merkez, Sarıyer: Osman, Aksaray: Cerrahpaşada Şeref, Beşiktaş: Vidin, Fener: Vitali, Kumkapı: Asadoryan, Küçükpazar: Hikmet Cemil, Samatya: Kocamustafapaşada Rıdvan, Alemdar: Ankara caddesinde Arif Neşet, Şehremini: Topkapıda Nâzım, Kadıköy: Söğütlüçeşmede Hulûsi Osman, Üsküdar: Çarşıboyunda Ömer Kenan, Eminönü: Beşir Kemal, Heybeliada: Tomas, Büyükada: Halk.

Her gece açık eczaneler :

Yeniköy, Emirgân, Rumelihisarı, Ortaköy, Arnavutköy, Bebek, Beykoz, Paşabahçe ve Anadoluhisarındaki eczaneler her gece açıktır.

Radyo

Türkiye Radyodifüzyon Postaları

DALGA UZUNLUĞU

	1639 m.	183 Kcs.	120 Kw.
T. A. Q.	19,74 m.	15195 Kcs.	20 Kw.
T. A. P.	31,70 m.	9465 Kcs.	20 Kw.

ANKARA RADYOSU
TÜRKİYE SAATİLE

Salı 13/12/938

12,30: Müzik (karışık program - Pl), 13,10: Saat ayarı ve haberler, 13,20 - 14: Müzik (opera seleksyonları), 18: Müzik (operet), 18,30: Konuşma Falk Kurdoğlu - Ziraat Vekili, 18.45: Müzik (saz eserleri ve oyun havaları), 19,15: Saat ayarı ve haberler, 19,25: Müzik (incesaz faslı), 20: Müzik (Riyasericümhur bandosu - Şef: İhsan Künçer) 1 - Ruvayyal Hüssar - İngiliz marşı - (J. Avelans), 2 - Kotiyon - vals - (P. Lakom), 3 - Minyon - uvertür - (A. Tomas), 4 - Patetik sonat - (I parti) (II adajyo) (III parti), 4 - Macar rapsodisi - No. 14 in Fmoll - (Franz List), 20,45: Temsil - bir dram - Han ve onun oğlu) yazan: (Maksim Gorki), 21: Saat ayarı ve Arapça söylev, 21,10: Müzik (küçük orkestra) 1 - Tankred - uvertür - (Rossini), 2 - Di Perlenfişer - (Oskar Fetras), 3 - Arlökenin mliyonları - No. 1 (Drigo), 3 - Aus dem Norlande 5 Frederiksen), 5 - Sen pasyone (Becce), 6 - Eva (Franz Lehar), 22,10: Konuşma (Türkiye postası), 22,25: Müzik (bir operanın tamamı - takdim eden - Cemal Reşit), 23,45 - 24: Son haberler ve yarınki program.

Avrupa istasyonları:

Saat 20 de

Berlin, Hamburg 20 salon muzikası — Breslau 20,15 operet havaları — Danzig 20 marşlar — Frankfurt 20,30 plâk — Stuttg. 20 eğlenceli muzika — Viyana 20 muzikaya devam — Budapeşte 20,20 çingene çalgısı — Droitviç 20,25 orkestra — Florans 20,30 mandolin orkestrası — Helsingf. 20,45 konser — Kovno 20,30 konser — Londra 20 hafif muzika — Milano 20,30 konser — Midland 20,30 hafif muzika — Rad. Paris 20,15 viyolonsel — Riga 20,15 operet muzikası — Varşova 20 karışık muzika.

Saat 21 de

Berlin 21,10 piyano, 21,30 operet havaları — Breslau 21 operet muzikasına devam — Frankft. 21,15 orkestra — Kolonya 21,10 dans — Leipzig 21,10 eğlenceli muzika — Münih 21,10 dans ve eğlence — Stuttg. 21,10 dans — Athlone 21,50 orkestra — Bari 21,15 Yunanca neşriyat — Belgrad 21,20 senfonik konser — Bükreş 21,05 Haydn'in «Hilkat» operası — Florans 21,20 karışık muzika — Hilvers I 21,55 hafif muzika — Londra 21,15 dans — Lüksemburg 21,30 hafif muzika — Midland 21,30 salon muzikası — Rad. Paris 21 hafif muzika— Rad. Toulouse 21,15 eğlenceli muzika — Wales Reg. 21,45 orkestra.

Saat 22 de

Berlin 22,30 operet muzikasına devam — Deutschl. S. 22 yeni Alman muzikası — Hamburg 22,30 dans muzikası — Kolonya 22 dansa devam — Münih 22,20 salon muzikası — Athlone 22,55 keman — Belgrad 22 konsere devam — Bordo 22,30 konser — Brüksel «Beyaz kadın» operası — Budap. II 22,25 konser — Florans 22,10 hafif muzika — Helsingf. 22,10 dans — Lille 22,30 konser — Lüksemburg 22,40 - 1,30 Verdi'nin Rigoletto operası — Lyon 22,30 orkestra — Milano 22 «La Nave» operası — M. Ceneri 22 konser — Nis 22 opera — Oslo 22,15 orkestra — Rad. Paris 22,15 salon muzikası — Paris P. T. T. 22,30 orkestra — Rennes 22,30 opera — Scottish Reg. 22 orkestra — Rad. Toulouse 22,35 opera muzikası — Varşova 22 piyano ve orkestra.

Saat 23 de

Breslau 23,35 - 1 eski dans muzikası — Kolonya 23 dansa devam — Königsberg 23,35 - 1 gece muzikası — Stuttg. 23,35 hafif muzika ve dans — Diğer Alman istasyonları Hamburgdan naklen 23,30 hafif muzika ve dans — Belgrad 23 senfon. konser — Budap. 23 orkestra — Bükreş 23,15 Rumen orkestrası — Droitviç 23,40 Çambörley'nin ecnebi matbuat ziyafetinde nutku — Helsingf. 23,15 konser — Hilvers. I 23 hafif muzika — Kopenhag 23,30 salon muzikası — Kovno 23 dans — Londra 23 eğlenceli muzika — Milano 23 operaya devam — Oslo 23,15 orkestra — Roma 23 piyano konseri — Varşova 23,15 solistler konseri.

Saat 24 den itibaren

Alman istasyonları 1 e kadar evvelki programlarına devam — Droitviç 24,20 salon muzikası — Londra 24,25 - 1,30 dans — Frankft., Stuttg. dan nakelen 1-3 gece konseri — Hamburg, Saarbr. dan naklen 1 - 4 gece muzikası.

NEVROZİN

Baş, Diş, Nezle, Grip Romatizma

Nevralji, kırıklık ve bütünağrılarınızı derhal keser.

İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

Nafia Vekâleti

İstanbul Elektrik İşleri umum müdürlüğünden:

1 — İdaremiz ihtiyacı için sif İstanbul teslim edilmek şartile (300) ton «Siman Fondi» açık eksiltme suretile alınacaktır.

2 — Eksiltme 16/12/938 cuma günü saat (15) de Metro hanında 6 cı katta toplanacak olan arttırma eksiltme komisyonunda yapılacaktır.

3 — Taliplerin maktû olarak bin liralık muvakkat teminat vermeleri lâzımdır.

4 — Bu işe ait şartname idaremiz Levazım dairesinden parasız olarak alınabilir. (9064)

DİŞİ KORSAN

Tarihî Deniz Romanı

Yazan: İskender F. Sertelli — Tefrika No. 200

Trakyalı kumandan: "Bizans tahtına kavuşmak için, en kısa yol, imparatoru yatağında boğmaktır!„ dedi

Periklis ürperdi:

— Ne hakla?... Mihailof bir çoban çocuğudur. Bizans tahtı ona yaraşır mı?

— Sekizinci Mihail, kral oğlu değildi ya?!... Onun da babası İznikli bir çifçi imiş. İkisinin arasında ne fark var?

Periklis, Trakyalı askeri fazla söyletmek istemedi. Bu fikrin asker arasına bir taun gibi yayıldığını gördü. Biraz ileride konuştuğu askerler de hemen hemen ayni fikri ileri sürerek imparatorun aleyhinde atıp tutmuşlardı.

Periklis, güneş batmadan Romanos surlarından ayrıldı.

★

İmparator sabırsızlanıyordu.

Periklis hâlâ dönmemişti...

Lâtinleri Bizanstan bin müşkülâtla tardeden sekizinci Mihailin Bizans tahtını kolay kolay bırakmıyacağı şüphesizdi.

İmparator o gün sihirbazını çağırttı:

— Haydi, buhurdanını tüttür., ve bana bugün Bizans surları içinde olup bitenleri haber ver!

Dedi. İmparatorun sihirbazı o güne kadar bir çok yalanlar söyliyerek:

— Hiç kimseden korkmayınız! Çünkü herkes sizden korkuyor! demişti.

Sihirbaz mavi dumanlar çıkaran bir takım tütsüler yaktı. Ve kollarını göğsünün üstünde çaprazlama bağladı:

— Haşmetmeab! dedi. İri boylu, Karayağız bir adam çıktı karşıma. Etrafında bir hayli kalabalık var. Kılıcını çekmiş.. saraya doğru geliyor.

— Ne istiyor bu adam benden?...

— Tahtınızda gözü var sanıyorum... Çünkü gözünü oradan ayırmıyor.

— Saraya iyilik için gelmiş olmasın?...

— Hayır... İşte, kafasının içini görüyorum... Hükümdar olmak istiyen bir adam Bunu yapmak için her şeyi tasarlamış.. kararını vermiş. İstikbalden de emin.. size doğru ilerliyor.

— Pek âlâ.. yetişir...

Sihirbaz sözüne devam etmek istedi:

— Bu adama yardım etmek istiyen güzel bir kadın da görünüyor, haşmetmeab! Bu kadını siz çok seviyorsunuz.. ondan sakınınız!

— Nasıl bir kadın bu? Uzun boylu mu, kısa mı? Esmer mi, sarışın mı? Şişman mı, zayıf mı?

— Uzunca boylu.. zayıf.. kumral... Fakat, çok güzel bir kadın.

— Elvira.. Andigoni., Dafne... Bunların üçü de uzun boylu.. üçü de zayıf.. üçü de kumral.. ve üçü de birbirinden güzel. Bana en çok yakın olan kadınlar bunlardır.

— Bunlardan biri olsa gerek, haşmetmeab! İşte, şimdi bu kadın başına bir örtü örttü. Yüzünü kapadı. Size kılıç çeken ve tahtınızı yıkmak istiyen adamın yanına doğru yürümeğe başladı.

İmparator kapıda duran zenci cariyesine:

— Andigoniye git bak.. odasında mıdır?

Dedi. Zenci kadın koşarak gitti ve biraz sonra telâşla döndü:

— Odasında... Bir yığın çiçek toplamış, onları vazolara yerleştirmekle meşgul, dedi.

İmparator:

— Peki, dedi, Dafneye git bakalım...

Zenci cariye tekrar koşarak gitti ve biraz sonra döndü:

— Başı ağrıyormuş.. yatağında yatıyor, haşmetmeab!

Sekizinci Mihail merakından çatlıyordu.

Sihirbazın sözlerine o gün nasılsa çok kapılmıştı. Sadık cariyesine:

— Haydi git, dedi, Elviraya bak... Odasında mı, değil mi?

Zenci kadın üçüncü defa koştu. Elviranın odasına gitti. Ve biraz sonra dönerek:

— Odasında yok, haşmetmeab!

Diye cevab verdi.

Sekizinci Mihail yerinden fırladı:

— Nereye gitmiş... Sormadın mı?

— Hizmetçisine sordum... Sabahleyin odasından çıktığını, bir daha dönmediğini söyledi.

Sihirbaz attığı yalanlardan bir tanesinin isabetini görünce sevinmişti.

Bu sırada Periklis te Romanos surlarından dönmüş bulunuyordu.

İmparator, Elvirayı aratmağa başladı. Sarayın her köşesini yokladılar. Bahçeyi, havuz başlarını, çiçek tarhlarını aradılar.

Elvira meydanda yoktu.

İmparatorun gözdesi saraydan nereye gidebilirdi?

Periklis eline kamçısını almış, önüne geleni sıkıştırıyordu. Elviranın kaybolusile mesele ciddî bir safhaya girmişti. Sihirbazın: «Düşmanınıza bir kadın yardım edecek!» Sözü de imparatoru fena halde sinirlendirmişti.

Sihirbazın sözlerinde o güne kadar bu derece isabet görülmemişti.

Periklis:

— Haşmetmeab! dedi, vakit kaybetmeğe gelmez. Mihailofu hemen yakalatıp zindana attırınız.

İmparator çok heyecanlıydı. Mihailofun çok tehlikeli bir adam olduğunu bu hadise ile bir daha anlamıştı.

— Böyle bir adamı yakalamak kolay değildir, Periklis! dedi. Onu sarayda tuzağa düşürerek yakalatmalıyız.

Periklisin bu gibi işlerde büyük tecrübesi vardı.

— Siz merak etmeyin haşmetmeab! dedi. Ben onu bugün saraya davet ederim. İsterseniz, elimize düşünce, çarçabuk işini de bitiriverelim?

— Hayır. Trakyalılar duyarsa belki ayaklanırlar. Hele bir kere saraya gelsin de... Ondan ötesi kolay.

Periklis bir hassa neferi ile, Romanos surlarında bulunan general Mihailofa şu mektubu gönderdi:

«... İmparator dündenberi çok rahatsızdır. Odasından dışarı çıkamıyor. Sarayda sizi sevindirecek yeni bir vaziyet vardır. Tasavvurlarınızın tahakkuk edeceği bir an içinde yaşıyoruz. Sizi mutlaka görmek istiyorum. Mektubumu alır almaz saraya geliniz ve doğruca odama geliniz, bekliyorum...» Periklis

Hassa askeri bu mektubu general Mihailofa mahrem olarak vermişti. Trakyalı kumandan o gün surlarda bulunan askerleri ile yeni temaslarda bulunuyor, onların kendisine karşı gösterdikleri bağlılığın derecesini anlamağa ve bağları sağlamlaştırmağa çalışıyordu.

Periklisin mektubunu okuyunca sevindi:

— Her şey yolunda... Hadiseler ve tesadüfler de bana yardım ediyor. İmparator tam zamanında hastalanmış.

Diye söylenerek, hassa neferine iki saate kadar saraya geleceğini bildirdi.

Mihailof, Periklisle anlaştıktan sonra, saraya bir baskın yaparak, ilkönce prens (Andronik) i idam edecek, bu arada imparatorun kollarını bağlatarak, kendisini Yedikule zindanına attıracaktı.

Mihailof, askerlerinin itimadını kazanmış olmakla beraber, bu plânı maiyetine açıkça söylemiş değildi. Periklisle mutabık kalınca, derhal surlara dönecek, askerini toplayıp:

— Haydi bakalım, saraya, imparatorun tahtını devirmeğe gidiyoruz...

Diyerek askerin başına geçecekti.

(Arkası var)

En sağlam En Ucuz

Hesap defterlerini AKŞAM matbaasında bulacaksınız.

★

Yevmiye defterleri
Kasa defterleri
Defteri kebirler
Muavin defterler

★

En iyi cins kâada basılmış ve İngiliz prese kartonu ile ciltlenmiştir.

Fiyetler

200 sahifeli 140 - 160 kuruş
300 » 175 - 200 »
400 » 250 - 275 »

Akşam matbaası
Telefon: 20681

Ağız Müzikası Orkestrası

Kadıköy Halkevinden:

Teşkil edilecek (Ağız müzikası orkestrasına) iştirak etmek istiyenlerin iki fotograf ile müracaatları.

KİRALIK EV

Kalorifer ve sıcak su tertibatlı Boğaz ve Marmaraya nazır on bir odalı, bahçeli bir ev kiralıktır. Adres: Ayaspaşa Saray arkası 30. ★

Dr. A. Asım Onur

Ortaköy ŞİFA YURDU

İstanbulun en güzel yerinde, geniş bir park içinde, konforu mükemmel, bakımı iyi, kadın ve erkek her türlü hastalıklara açık hastane.

Doğum ve kadın ameliyatlarile fıtık, apandisit, basur ve diğer ameliyeler için çok ucuz hususi fiatler. Ortaköy, tramvay yolu, Muallim Naci cad. 111 - 115. Telefon: 42221.

Dr. KEMAL NURİ İMRE
Cilt ve Zührevi Hastalıklar Mütehassısı
Beyoğlu Tünel başı Suriye Pasajı No. 8 Tel: 40153

Yapı işleri ilânı

Nafıa Vekâletinden:

1 — İstekli çıkmamış olan Erzurumda grup inşaatının ikmail yine ayni şartlarla ve pazarlık usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.

Keşif bedeli 245.983 lira 49 kuruştur.

2 — Eksiltme 23/12/938 çarşamba günü saat 16 da Nafia Vekâleti yapı işleri eksiltme komisyonu odasında yapılacaktır.

3 — Eksiltme şartnamesi ve buna müteferri evrak 6 lira 15 kuruş bedel mukabilinde yapı işleri umum müdürlüğünden alınabilir.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin 13,549 lira 17 kuruşluk muvakkat teminat vermeleri ve Nafia Vekâletinden alınmış ehliyet vesikası göstermeleri lâzımdır. Bu vesika eksiltmenin yapılacağı günden en az sekiz gün evvel bir istida ile Nafia Vekâletine müracaatları ve istidalarına en az bir kalemde 150,000 lira kıymetinde bu işe benzer bir iş yaptığına dair işi yaptıran idarelerden alınmış vesika iliştirilmesi muktazidir. Bu müddet zarfında vesika talebinde bulunmayanlar eksiltmeye giremiyeceklerdir. (5090) (9072)

Maliye Vekâleti

İstanbul Kırtasiye deposu baş memurluğundan:

Mahfuz şartnamesi mucibince Dolmabahçe deposunun mayıs 939 gayesine kadar eşya nakliyatı açık eksiltmeye konmuştur. Talip olanların 125 lira muvakkat teminatile beraber yevmi ihale olan 28/12/938 tarihine müsadif çarşamba günü saat 14 de depoya müracaat eylemeleri (9070)

Bütün ağrıları kesen emsalsiz bir ilâç:

NEOKÜRİN

NEOKÜRİN, Baş - Diş ve Romatizma ağrılarını derhal keser.
NEOKÜRİN, Grip, Nezle ve soğuk algınlığında emsalsiz bir devadır. Ateşi düşürür, vücut kırgınlığını alır.
NEOKÜRİN, Bayanların aybaşı sancılarını keser ve adeti kolaylaştırır.
NEOKÜRİN'i daima tercih ediniz. NEOKÜRİN mideye, kalbe ve böbreklere zarar vermez. Günde 2 - 3 tane alınabilir. NEOKÜRİN ismine dikkat ediniz. Bir kaşe 6, Altılık kutu 30 kuruştur. Her eczanede bulunur.

ODEON

Yeni çıkan plâklar

SAFİYE TOKAY

270255 No.: Kürdili Hicazkâr şarkı — ALEV GÖZLÜ KADIN
Nihavent şarkı — GÜL RENKLİ YÜZÜN

MALATYALI FAHRİ

270260 No.: BİZİM YAYLAMIZ MEŞELİ
KOZATIN ÖNÜNDE

ŞEVKET UÇARAVCI

270258 No.: Halk şarkısı— Genç Osman
Halk şarkısı — Hafız Mektepten geliyor

AVANOSLU SALÂHADDİN ERCAN

270256 No.: Halk şarkısı — Kahbe felek
Halk şarkısı — Eşme Kaya

BIOGENINE

KAN ve DERMAN

Biogenine: Terkibinde bulunan kinin, çelik, arsenik ve acı nebatat hülâsalarile tababetin fevkalâde ehemmiyet verdiği ve şayanı hayret muvaffakıyetler temin ettiği bir devadır.

Biogenine: Uzun ve kısa ateşli ve ateşsiz süren hastalıklardan sonra görülen zafiyet, halsizlik, kansızlık hallerini mucize gibi pek kısa bir zamanda izale eder. Kandaki kırmızı yuvarlacıkları tazeler ve çoğaltır. İştihayı açar dermansızlığı giderir, vücude daima gençlik, dinçlik verir, cildin soluk rengini canlandırarak pembeleştirir.

Biogenine: Sinirlerin kıymetli ve sadık bir arkadaşıdır. Sinirlere kuvvet verir. Hastayı ve muhitini usandıran bir çok asabî buhranları en çabuk bir zamanda şifalandırır. Hiç bir sinir ilâcı: Nevrasteni ve isteriye müptelâ olanlara **(BİOGENİNE)** kadar istifade temin edemez.

Biogenine: Gençlerde görülen ve çok defa nevrasteniden mütevellid olan iktidarsızlık ve bel gevşekliğinde pek mühim rol oynar.

Biogenine: Sıtmaya karşı fevkalâde koruyucu tesiri olduğu gibi sıtma nekahetlerinde de pek müessirdir.

Biogenine: Şekerli hap şeklindedir. Büyük ve küçükler kolaylıkla alabilirler. Sıhhat Vekâletinin müsaadesini haizdir. Her eczanede bulunur.

En rahat çelik somyelerile şık, metin ve ucuz

KARYOLALARI ve madeni möbleleri HALİL SEZER

Karyola ve madeni eşya fabrikası salonlarındaki **meşherinde görebilirsiniz.**
Sirkeci, Salkımsöğüt, demir kapı caddesi No. 7 Tel: 21632

Türkiye pamuklu dokuma

ve pamuk ipliği fabrikaları anonim şirketinden

Kayseri Bez fabrikamız mamulâtı 12 ve 16 No. lı tek kat iplikler aşağıdaki fiatlardan Kayseride vagon teslim şartile satılmaktadır. İstiyenlerin fabrikaya veya İstanbula Şirketimiz merkezine müracaat edebileceklerini bildiririz.

12 No. tek kat (Vater) Pakedi 415 kuruş
16 » » » (Vater) » 480 »

P. T. T Levazım müdürlüğünden:

1 — Telefon hatları ihtiyacı için 220 ton U. demiri kapalı zarfla eksiltmeye konmuştur.

2 — Muhammen bedel (26400) muvakkat teminat (1980) lira olup eksiltmesi 18 Kânunusani 939 Çarşamba günü saat 16 da Ankara P. T. T. U. Md. lük binasında satın alma komiyonunda yapılacaktır.

3 — İsteklileri muvakkat teminat mektup veya banka mektubunu kanunî vesaikle beraber teklif mektubunu muhtevi kapalı zarflarını o gün saat 15 e kadar mezkûr komisyona vereceklerdir.

4 — Şartnameler Ankarada P. T. T. Levazım İstanbul Kınacıyan hanında P. T. T. Ayniyat şube Md. lüklerinden (132) kuruş bedel mukabilinde verilec ektir. (8679)

TÜRKİYE İŞ BANKASI'NIN İKRAMİYE KUŞU

1939, YILBAŞI

Hava Kurumu büyük piyangosu

Büyük ikramiyesi

(500,000) Liradır

Ayrıca: 200.000, 150.000, 100,000, 70.000, 60.000, 50.000, 30.000, 20.000, 15.000 liralık ikramiyelerle (400.000 ve 100.000) liralık iki adet mükâfat vardır...

Keşide Yılbaşı gecesi yapılacaktır. Biletler — (2,5), (5) ve (10) liralıktır... Vakit kaybetmeden hemen biletinizi alınız.

Kültür bakanlığı erkek terzilik okulu direktörlüğünden

Sipariş atölyesi açılmıştır

Her nevi erkek elbiseleri ile kadın manto ve tayyörleri uygun fiatlarla ve itinalı bir şekilde dikilmektedir.

Adres: Divanyolu Tel: 22480 (9002)

Satılık keçi derisi

T. C. Ziraat bankasından:

Açık arttırması Tophanede Necati bey caddesinde 416 No. lu depomuzda 7/12/938 çarşamba günü saat 14 de yapılmış olan 25000 ilâ 40000 adet arasındaki keçi derileri lâyik oldukları haddi bulmadıkları için mevcut şartnamesindeki şartlar dahilinde müzayede 14/12/938 çarşamba günü saat 14 de talik edilmiştir. İkinci müzayedenin mezkûr tarihte ayni mahalde icra edileceği ilân olunur. (9067)

AKŞAMIN KÜÇÜK İLANLARI

1 — İŞ ARIYANLAR

ESKİ TÜRKÇE İYİ VE DAKTİLO BİLEN BİR BAYAN İŞ ARIYOR — Kanaatkârdır. Beşiktaş Kılıçali Asariye caddesi No. 69 R. mektupla mü. ★

24 YAŞINDA ASKERLİĞİ OLMIYAN — Orta tahsili olan resmi müesseselerde çalışmış daktilo, eski yazı bilir taşraya gider Akşamda (H) mektupla mü. ★ — 2

ALMANCAYI MÜKEMMELEN BİLEN BİR BAYAN — İyi aile nezdinde bir çocuğa mürebbiyelik veya bir bayana refakat gibi iş arıyor. E M 3 mektupla mü. ★

2 — İŞÇİ ARIYANLAR

İKİ AYLIK BİR ÇOÇUĞA BAKMAK İÇİN — Bir bayana ihtiyaç vardır. Bu hususta tecrübeli ve iyi referansları olanlar Maçka Varan apartımanı 5 No. ya mü. ★ — 1

YAZIHANE İÇİN MEMURE ARANIYOR — Avukat yazıhanesinin işlerini idare edebilecek ahlâk sahibi okur yazar bir bayana ihtiyaç vardır, her gün 12 ile 1 arası İstanbul İş bankası arkasında Çiçekpazarı Boncukçu han 1 numaraya müracaat. — 1

TEZGÂHTAR ARANIYOR — Toptan yerli mensucat satış mağazasında tezgâhtarlık yapmak için bir adam alınacaktır. Müracaat: Aşir ef. caddesi No. 20 G. Antep mağazası. ★ — 1

3 — SATILIK EŞYA

SATILIK FOTOGRAF — Yeni 9 × 12 Nettel Zeiskon 5 ad. Dubl cam 1. Film Pak şaseleri 3 - 2000 Enstantane objektif Tesar 1, 3,5 F. 15 S m. çantalı Akşamda ilân memurluğuna mü. ★ — 5

4 — KİRALIK - SATILIK

SATILIK SU DEĞİRMENİ VE KORU — Ömerli nahiyesi Muradlı köyünde daimi işler değirmen. Malûmat almak istiyen Erenköy istasyon büfecisi bay Aliye mü. ★ — 4

KİRALIK MAĞAZA — Maçkada bakkal, mahallebici, pastacı, eczane ve emsali mağaza ve dükkân olmaya elverişli Teşvikiyede Tramvay caddesine nazır kiralık mahalli istiyenler 22005 numaraya telefon etmelidir. — 1

KİRALIK AP. — Ortaköyde vapur iskelesinde Salhane sokak No. 12. 4 oda, hol, terkos, elektrik, havagazı, banyo, denize nazır geniş ve uzun taraça, güzel manzara. Mü: Yerinde. ★ — 8

ACELE SATILIK — Lâleli Koska cad. 3/1 No. üç katlı kâgir ev altında dükkânile. Taliplerin Galata Ziraat bankasında veznedar B. Daniş Sakıza mür. ★ — 1

AYASPAŞA ÇİFTE VAV CAD. — Kabataş lisesi üstünde iki sokağa yüzü ve iki kuyulu denize nezaretli (432) metre arsa satılık. Havyar hanında 77 No. A. Yetiğe mü. ★ — 3

BEBEKDE ACELE SATILIK 4 PARÇA ARSA — Deniz kenarında önünden geniş asfalt yol geçecek olan 4 parça arsa acele satılıktır. Basiret han 28 No. müracaat. ★ — 2

MOBLE KİRALIK 1 - 2 ODA — Kalabalıksız tanınmış nezih bir aile nezdinde kalorif. asansör, konfor, Beyoğlu İstik. cad. Luvr ap. 9. ★ — 3

SATILIK KELEPİR MAĞAZA — Beyoğlunun en santral bir mevkiinde acele satılık. 17,000 lira. Mü: Beyoğlu İstiklâl cad. Ağacami karşısında No. 153. B. Kemal, Tel: 35 - 203. ★ — 2

SATILIK KÖŞK — Kadıköy Bahariye tramvay mevkii yanında (1) dönüm bahçesi kuyu, havuzu olan hane satılık. Görmek, görüşmek için Tel. Erenköy (52.21) Neyire. ★ — 3

KÜÇÜK ÇOCUĞU OLMIYAN — Mevki içtimaisi düzgün bir aile yanında pansiyoner kalmak istiyorum. Üniversite talebesiyim. Akşamda (Üniversite) rümuzuna mektupla mü. ★

BEŞİKTAŞ IHLAMUR — Nur Tanesi sok. 3 kat üzerinde (4) oda (1) mutfak sarnıç kuyu bahçe dükkânı bulunan ahşap ev satılık. Ihlamur Yıldız cad. bakkal Nuriye mü. ★

ACELE KİRALIK LÜKS KÂGİR HANE — Üç katlı sekiz oda kalorifer banyo her türlü konfor. Osmanbey Âbidei Hürriyet caddesi No. 11. İçindekilere müracaat. ★ — 1

SATILIK ECZANE — Ceyhan'da Vatan eczanesi sahibinin hastalığı dolayısile satılıktır. Müracaat: Ceyhan Vatan eczanesi Ali Rıza. ★ — 4

SATILIK APARTIMAN — Fatihte tramvay istasyonuna elli metre mesafede Çamaşırcı sokağında 19 No. dört daireli ve altında dört dükkânı muhtevi senevi bin iki yüz lira varidatı bulunan apartıman mutedil fiatle satılıktır. Taliblerin görmek için altındaki kömürcü dükkânına ve pazarlık için de Osmanbeyde Rumeli caddesinde Saray apartımanında beş numaralı dairede bay Nazif'e müracaat etmeleri.

KADIKÖYÜNDE — Cevizlikte Ahter sok. 14 No. üç oda (1) sofa (1) yemek odası, mutfak, banyo ve bahçeyi havi alt katı kiralık. Talipler içindekine müracaat. ★ — 4

ACELE SATILIK VE KİRALIK YENİ AP. — Cihangirde denize nazır (4) katlı (2) şer oda birer sofa son sistem banyolu (26) şar liraya. Mü. Cihangir Güneşli sok. 50 No. 4 kat. ★ — 7

KİRALIK LÜKS EŞYALI AP. — Beyazıd Haznedar sok. 14 No. lüks salon, salon - salamanje, ve müzeyyen yatak odası, acele kiralık. Tel, sıcak su v. s. İçindekilere mü. Tel: 21308. ★ — 2

ACELE SATILIK AP. — Nişantaşı Teşvikiye Kâğıdhane cad. Küşadiye sok. 3 No. her katında banyo konforlu senevi 700 lira iradlı 3 daire ittisalinde 7 No. 3 cü kat mü. ★ — 7

NİŞANTAŞ — Karakol karşısında «Saadet» ap. 5, 6 oda ve holü olan bol güneşli kiralık 2 daire. Kalorifer, sıcak su. Apart. 3 cü dairesine müracaat Tel. 43785. ★ — 7

ACELE DEVREN SATILIK BAKKALİYE MAĞAZASI — İşlek bir mevkide içerisindeki emteası ile taşraya gideceğimden satılık. Nişantaş Vali konağı cad. 54 No. ★

İYİ BİR AİLE NEZDİNDE — Manzaralı Şişli cad. üzerinde mobilyalı, banyolu, 1-2 oda ehven kiralık. Yemek verilir, Fransızca konuşulur. Akşamda T. H mektupla mü. ★

İYİ BİR MEVKİDE — İşlek bakkaliye mağazasına ortak veya içindeki malile devredilecek. Akşamda (Bakkal) rümuzuna mektuplar mü. ★

5 — MÜTEFERRİK

ALMANCA VE İNGİLİZCE DERSLERİ — Berlin ve Oxford üniversitelerinden mezun bir muallim tarafından en seri metodla verilir. - Fiatler ehven. - Prof. H. ★ — 2

ALMANYADA TAHSİL GÖRMÜŞ — Bir Türk Bayan Almanca ve Fransızca dersi vermektedir. Arzu edenlerin Akşamda C E rumuzuna mektupla müracaatleri. ★ — 3

MEKTUPLARINIZI ALDIRINIZ

Gazetemiz idarehanesini adres olarak göstermiş olan karilerimizden

N T C — M L — Pisiklet — V C
C E — E M — V K — S B

namlarına gelen mektupları idarehanemizden aldırmaları mercudur.

Zayi — 322 tarihinde Kâmil oğlu Ali Ziya namına Yüksek Mühendis mektebinden aldığım diplomamı kaybettiğimden ve yenisini alacağımdan eskisinin hükmü olmadığını ilân ederim.

AĞARAN SAÇLARA

Juvantin Şarki KANZUK

Kumral ve siyah renkte sıhhi saç boyalarıdır

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
BEYOĞLU - İSTANBUL

SEKSÜLİN
Ademi iktidar
Bel gevşekliği
Dermansızlık
Vücut ve Dimağ
Yorgunluklarına karşı
en emin ve müessir ilâçdır
Kutusu 200 Kuruş
BEŞİR KEMAL — MAHMUD CEVAD
ECZANESİ Sirkeci — İstanbul

Eyi Işık
Evinizi şenlendirir

Bunun için de içi buzlu Osram-D-ampulünü tercih etmelisiniz. Osram-D-ampulları sarf edecekleri cereyana mukabil elde edilebilecek azami ışık nisbetini temin ederler, yani Ucuz ışık!

Bunun için daima tercih edeceğiniz içi buzlu

OSRAM-D AMPULLARI

Türkiye Vekilleri:

AEG
Türk Anonim Elektrik Şirketi Umumiyesi
İSTANBUL P.K. 1449

Elektron
Türk Anonim Şirketi
İSTANBUL P.K. 1144

Sümer Bank

Karabük Demir ve Çelik fabrikalarından:

Fabrikamız için lâzım olan 6000 ton dolomitin Bartın suyu boğazında Boğazköyü civarından ihracı, deniz tarikile Zonguldak veya Filyosa nakli ve vagona tahmili işi bir müteahhide ihale edilecektir. İsteklilerin tafsilâtı öğrenmek ve şartnameyi almak üzere 20/12/938 tarihinden evvel Karabük Bürosu Müdürlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur.

ARTIK
BAŞIM ÇATLIYOR
NEZLEM VAR
NEVRALJİYE TUTULDUM
GRİPTEN KORKUYORUM
DİŞİM AĞRIYOR
DEMEYİN

BİR KAŞE

NEOKALMİNA

EN İYİ ÇAREDİR

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

I — İdaremizin Yavşan ve Çamaltı tuzlaları için memur amele ve lüzumunda hafif yük naklinde kullanılmak üzere satın alınacağı 26/X/938 de ihale edileceği ilân edilen 2 adet kamyonetin muhammen bedeli tezyit edilerek yeniden ve pazarlık usulile eksiltmeye konmuştur.

II — Her ikisinin muhammen bedeli 6000 lira ve muvakkat teminatı 450 liradır.

III — Eksiltme 19/XII/938 tarihine raslayan pazartesi günü saat 14,30 da Kabataşta levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

V — Eksiltmeye iştirak etmek isteyenlerin kataloklarile karoseri şekli ve dahili taksimatını gösterir bir plân ile benzin sarfiyatını gösterir fennî tekliflerini ihale gününden beş gün evveline kadar inhisarlar tuz fen şubesine vermeleri lâzımdır.

IV — İstekliler pazarlık için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralarile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (8835)

★

I — İdaremizin Cibali fabrikası için kadranlı ve otomatik tartan cinste 1 adet 500, 1 adet 300 ve bir adet 200 kilogramı tartabilecek kabiliyette ceman 3 adet baskül şartnamesi mucibince açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

II — Hepsinin muhammen bedeli 2500 lira ve muvakkat teminatı 187.50 liradır.

III — Eksiltme 30/XII/938 tarihine aslayan peşembe günü saat 14 te Kabataşta Levazım ve Mübayaat şubesindeki Alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

V — Eksiltmeye iştirak etmek istiyenlerin fiatsiz fennî teklif ve kataloklarını eksilteme gününden bir hafta evveline kadar İnhisarlar Tütün fabrikalar şubesine vermeleri ve tekliflerin kabulünü mutazammın vesika almaları lâzımdır.

VI — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatte yüzde 7,5 güvenme paralarile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (8760)

★

Cinsi	Miktarı	Muhammen bedeli beheri Lira Kr.	tutarı Lira Kr.	% 7,5 teminatı Lira Kr.	eksiltmenin şekli saati
Elbise ve kasket	195 takım	21.—	4095.—	307.13	açık 14—
Palto	69 adet	15.—	1035.—	77,72	açık 14,30
İskarpin	213 çift	4,10	873,30	65,50	pazarlık 15

İdaremizin müsdahdemini için yukarda cins ve miktarı yazılı üç kalem eşya nümune ve şartnameleri mucibince hizalarında gösterilen usullerle satın alınacaktır.

II — Muhammen bedellerile muvakkat teminatları hizlarında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 15/XII/938 tarihine raslayan perşembe günü hizalarında yazılı saatlerde Kabataşta Levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabileceği gibi nümunelerde görülebilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatlerde % 7,5 güvenme paralarile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (8662)

★

I — İdaremizin Paşabahçe müskirat fabrikası için şartnamesi mucibince dört adet alttan sürme araba ile 100X110 ebadında 20 adet platform açık eksiltme usulü ile satın alınacaktır.

II — Heyeti umumiyesinin muhammen bedeli 900 lira ve muvakkat teminatı 67,50 liradır.

III — Eksiltme 21/XII/938 tarihine raslayan çarşamba günü saat 14 de Kabataşta Levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler her gün parasız olarak sözü geçen şubeden alınabilir.

V — Eksiltmeye iştirak etmek istiyenlerin fiâtsız fennî tekliflerini tetkik edilmek üzere ihale gününden bir hafta evveline kadar İnhisarlar Umum müdürlüğü müskirat fabrikalar şubesine vermeleri ve tekliflerinin kabulünü mutazammın vesika almaları lâzımdır.

VI — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralarile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (8712)

★

I — Şartname ve projesi mucibince Karsta yaptırılacak idare binası inşaatı 15/XI/938 tarihinde ihale edilemediğinden yeniden pazarlık usulile eksiltmeye konmuştur.

II — Keşif bedeli 40237 lira 20 kuruş ve muvakkat teminatı 3017 liradır.

III — Eksiltme 21/XII/938 tarihine rastlayan çarşamba günü saat 14 de Kars müstakil müdürlüğünde müteşekkil komisyonda yapılacaktır.

IV — Şartname ve projeler 201 kuruş bedel mukabilinde İstanbulda İnhisarlar inşaat şubesile Ankara başmüdürlüğünden ve Kars müstakil müdürlüğünden alınabilir.

V — Eksiltmeye iştirak etmek istiyenlerin Nafia Vekâletinin 12/VIII/938 gün ve 67 sayılı tamimi mucibince ehliyet vesikasını haiz bulunmaları lâzımdır.

IV — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralarile birlikte Kars müstakil müdürlüğünde müteşekkil komisyona müracaatları ilân olunur. (8969)

★

I — İdaremizin Afyonkarahisarında şartname ve projesi mucibince yaptıracağı barut deposile bekçi evi inşaatı heyeti umumiyesi birden açık eksiltmeye konmuştur.

II — Keşif bedeli barut deposunun (4312.07- lira, bekçi evinin (2851.77) lira ki ceman (7163) lira (84) kuruş ve muvakkat teminatı (537.29) liradır.

III — Eksiltme 28/XII/938 tarihine rastlayan çarşamba günü saat 14 de Kabataşta Levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartname ve projeler (36) kuruş bedel mukabilinde İnhisarlar umum müdürlüğü Levazım ve mübayaat şubesile Afyonkarahisar müdürlüğünden alınabilir.

V — Eksiltmeye iştirak etmek istiyenlerin İnhisarlar umum müdürlüğü inşaat şubesinden veya mahallinin Nafia müdürlüğünden fennî ehliyet vesikası almaları lâzımdır.

VI — İsteklilerin kanunen kendilerinden aranılan vesaik ile V inci madde de yazılı fennî ehliyet ve % 7,5 güvenme paralarile birlikte yukarda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (9009)

★

I — Şartnamesi mucibince 3000 kilo arap sabunu eksiltme usulile satın alınacaktır.

II — Muhammen bedeli beher kilosu 14 kuruş hesabile 420 lira ve muvakkat teminatı 31,50 liradır.

III — Eksiltme 20/XII/938 tarihine raslıyan salı günü saat 14 de Kabataşta levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saate % 7,5 güvenme paralrile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur.

(8822)

T. C. ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888

Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası Şube ve Ajans adedi 262

Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri

PARA BİRİKTİRENLERE 28.800 LİRA İKRAMİYE VERECEK

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	Adet	1.000	Liralık	4,000 Lira
4	»	500	»	2,000 »
4	»	250	»	1,000 »
40	»	100	»	4,000 »
100	»	50	»	5,000 »
120	»	40	»	4,800 »
160	»	20	»	3,200 »

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmeyenlere ikramiye çıkdığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 Eylûl, 1 Birinci kânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

Dr. IRFAN KAYRA

Röntgen mütehassısı

Türbe, Bozkurd kıraathanesi karşısında eski Klod Farer sokak No. 8 - 10.
Öğleden sonra 3 ten 7 ye kadar ★

Kadıköy İkinci Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

938/46: T.

1 — Kadıköyünde Mühürdar Bağ sokağında 20 No.lı hanede mukim iken 3/4/938 tarihinde vefat eden Rifat Özdemiroğlunun mirası bütün mirasçıları tarafından red ve mahkememizce de tescil olunması üzerine mahkemece müteveffanın mirasının iflâs yolile tasfiyesine karar verilmiş ve iflâsın 7/12/938 tarihinde açılmıştır. Müteveffadan alacaklı olanların ilân tarihinden itibaren bir ay içinde hâkimliğimize müracaatla alacaklarını kayıt ve delillerini tevdi eylemeleri.

2 — Müteveffanın mallarını her ne suretlee olursa olsun ellerinde bulunduranların o mallar üzerindeki hakları mahfuz kalmak suretile yazılı müddet içinde Hâkimliğimiz emrine tevdi eylemeleri. Aksi takdirde makbul mazeretleri bulunmadıkça cezai mesuliyete uğrıyacakları ve rüchan haklarından mahrum kalacakları alacaklıların da 20/12/938 salı günü ilk alacaklılar toplantısında hazır bulunmaları ilân olunur. «9075»

Dr. FETHİ

LABORATUVARI

Cerrahpaşa hastanesi bakteriyoloğu

Kan, idrar, balgam, mevadı gaita tahlilleri ve **(İDRAR VASITASİLE GEBELİĞİN İLK GÜNLERİNDE KATİ TEŞHİSİ)** *yapılır.*

Beyoğlu : Taksime giderken Meşelik sokağı Ferah apartımanı Tel. 40534

Z A Y İ

1932 senesi Vefa lisesinden almış olduğum tasdiknamemi zayi ettim. Yenisini çıkartacağımdan eskisinin hükmü yoktur. Pangaltı Süleymannazif sokak Yeramya apt. No. 6 Hamil Gülman.

Dahiliye Vekâletinden:

Adapazarı su işine aid kapalı zarfla münakasa ilânı:

Adapazarına Sapanca gölünden su isalesi, göl dahilinde ve haricindeki boru ferşiyatları tulumba tesisatı, su deposu, şehir şebekesi ve müteferri bilcümle inşaat işleri kapalı eksiltmeye konmuştur.

1 — İşin muhammen bedeli 282105 lira 88 kuruştur.

2 — İstekliler bu işe aid şartname, proje vesair evrakı 1411 kuruş mukabilinde Dahiliye Vekâleti Belediyeler İmar Heyeti Fen Şefliğinden alabilirler.

3 — Eksiltme 17/1/939 tarihine raslayan salı günü saat on birde Ankarada Dahiliye Vekâleti binasında toplanacak Belediyeler İmar Heyetince yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin aşağıda yazılı teminat ve vesaiki ayni günde saat ona kadar Komisyon Reisliğine teslim etmiş olmaları lâzımdır.

A — 2490 sayılı kanunun 16 ve 17 inci maddelerine uygun 15035 liralık muvakkat teminat,

B — Kanunun tayin ettiği vesikalar,

C — Kanunun dördüncü maddesi mucibince eksiltmeye girmeye bir mâni bulunmadığına dair imzalı bir mektup,

D — Belediyeler İmar Heyeti Fen Şefliğinden münakasaya girmek için alacakları vesika, teklif mektupları ihale günü saat ona kadar makbuz mukabilinde Belediyeler Bankası binasında Komisyon Reisliğine verilecektir.

5 — Posta ile gönderilecek teklif mektuplarının iadeli taahhütlü olması ve nihayet bu saate kadar komisyona gelmiş bulunması lâzımdır.

Bu iş hakkında fazla izahat almak istiyenlerin Belediyeler İmar Heyeti Fen Şefliğine müracaat etmeleri. (4953) (8791)

Sümer Bank

Karabük Demir ve Çelik fabrikalarından:

Fabrikamız için lâzım olan 40,000 ton kireç taşının Irmak - Filyos hattı üzerinde Balıkısık istasyonu yakınından ihracı ve Balıkısıkta vagona tahmili bir müteahhide ihale edilecektir. İsteklilerin tafsilâtı öğrenmek ve şartnameyi almak üzere 20/12/938 tarihinden evvel Karabük Bürosu Müdürülüğüne müracaat etmeleri ilân olunur.

Uzunköprü belediyesinden

Belediyemiz Elektrik tesisatında istihdam edilmek üzere (100) lira ücreti maktua ile birinci sınıf ehliyetnameli bir elektrik şefi alınacaktır. Taliplerin 20/12/938 tarihine kadar belediye encümenine müracaatları (9030)

Şayanı hayret bir buluş

TUNGSRAM KRIPTON lâmbaları

Meşhur Edison, filamanlı elektrik ampulunu icat edeliden beri tenvirat sahasında çok ileri adımlar atıldı.

TUNGSRAM laboratuvarları bu ileri hamlelere ilâveten çok yeni ve şayani hayret bir keşif yaptı, ve TUNGSRAM - KRIPTON ampullarını meydana getirdi. Bu sayede hem elektrik cereyanından % 20 ilâ % 40 derecesinde bir tasarruf temin ediliyor, hem de şimdiye kadar elde edilmeyen bembeyaz bir « gündüz » aydınlığına kavuşuluyor.

TUNGSRAM KRIPTON

BOURLA BİRADERLER

İSTANBUL – ANKARA – İZMİR

GUY

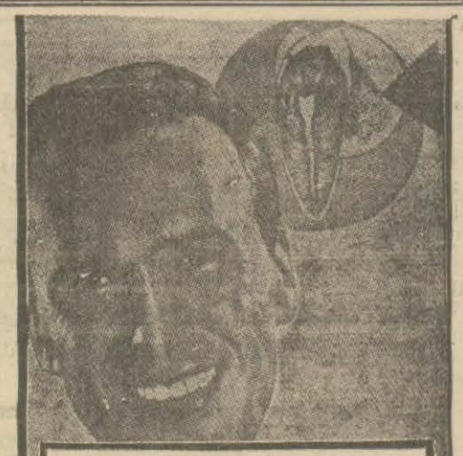

Unutmayınız ki:

Bir dişin çıkarılması, sıhhatin temel taşlarından birinin çıkarılması demektir.

Bu âkıbetle karşılaşmadan evvel dişlerinize itina ederek, her gün temizliyerek onların çürümemesine, bozulmamasına ihtimam etmek lâzımdır.

RADYOLIN

Diş macunile her gün ve en az günde 3 defa fırçalanan dişler daima sağlam ve temiz kalır.

Daima Radyolin

NERVİN

SİNİR AĞRILARI
ASABÎ ÖKSÜRÜKLER
BAŞ DÖNMESİ
BAYGINLIK
ÇARPINTI
UYKUSUZLUK ve
SİNİRDEN
ileri gelen bütün
RAHATSIZLIKLARI
İYİ EDER.

Saç bakımı

Güzelliğin en birinci şartı.

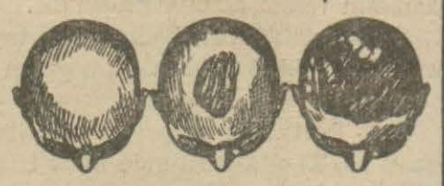

PETROL NİZAM

Kepekleri ve saç dökülmesini tedavi eden tesiri mücerreb bir ilâçdır. ★

D. Suphi Şenses

İdrar yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu Yıldız sineması karşısı Lekler apartıman. Fakirlere parasız.
Tel. 43924 ★

Sahibi Necmeddin Sadak Umumî neşriyat müdürü Şevket Rado Akşam Matbaası

işte, gene en büyük ikramiyeyi veren

NİMET GİŞESİ

oldu. Bu keşidenin en büyük ikramiyesi olan

45.000 LİRAYI

Nimet Gişesinden 45,000 lirayı kazanan Bay Talât

Kazanan 3631 numaralı bilet sahibi Selimiye kışlası Büfecisi Bay Talât'ın söyledikleri:

Ben, beş senedenberi biletimi muntazaman NİMET GİŞESİNDEN almaktayım. Bu sefer de yine NİMET ABLAdan aldım. Son günlerde paraya ihtiyacım olduğundan sıkıntıda idim. Dün yine bunu düşünürken Hızır gibi yetişen ve kucağında paralar olduğu halde karşıma çıkan Bayan NİMET:

"işte Allahın nimeti, ihtiyacı olduğun parayı fazlasile getirdi. Güle güle harca.,,

dedi. Ve parayı verdi. Hakikaten de çok doğru söyledi. Ben de imdadıma yetişen Allahıma ve uğurlu elli NİMET ABLAYA teşekkür ettim.

Sizde talihli bilet almak ve kazanmak isterseniz, biletinizi

N i M E T Gişesinden

alınız. Bilhassa 500,000 liralık büyük ikramiyesi olan

Yılbaşı biletinizi Mutlaka N i M E T Gişesinden alınız.

Geçen Yılbaşında YARIM MİLYONLUK ikramiyeyi yine NİMET GİŞESİ kazandırmıştır.

Taşra siparişleri çabuk ve muntazam gönderilir. Adrese dikkat: İstanbul Eminönü Tramvay caddesi 29/31 No. da Tel: 22802

NİMET GİŞESİ SAHİBİ NİMET ABLA